

Анна Чолева-Димитрова · Мая Влахова-Ангелова · Надежда Данчева

Мога на личните имена в българските граждани

Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“

Анна Чолева-Димитрова Мая Влахова-Ангелова Надежда Данчева

**МОДА НА ЛИЧНИТЕ ИМЕНА
В БЪЛГАРСКИТЕ ГРАДОВЕ**

BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

INSTITUTE FOR BULGARIAN LANGUAGE
“PROF. LYUBOMIR ANDREYCHIN”

Anna Choleva-Dimitrova Maya Vlahova-Angelova Nadezhda Dancheva

FIRST NAME TRENDS IN BULGARIAN CITIES

Sofia • 2021

**Prof. Marin Drinov Publishing House
of Bulgarian Academy of Sciences**

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“

Анна Чолева-Димитрова Мая Влахова-Ангелова Надежда Данчева

МОДА НА ЛИЧНИТЕ ИМЕНА В БЪЛГАРСКИТЕ ГРАДОВЕ

София • 2021

**Издателство на БАН
„Проф. Марин Дринов“**

Трудът е посветен на личните имена, давани на новородените в някои български градове. Обръща се повече внимание на средно големите градове, разположени в четирите посоки на географската ни карта, като едновременно с това продължаваме с наблюденията и върху най-големите градове у нас, които задават модата в именуването. Доколко по-малките градове, които са и областни центрове, съхраняват традицията в номинативните практики, е въпрос, който вълнува не само учените, изследващи антропонимията, но и една голяма част от гражданското общество.

Отчитаме и международността на твърде динамичните процеси в началото на 21. век. Модите са свързани с влияния, идващи от страните в Западна Европа. Немалка част от българите живеят в други европейски страни, има и много смесени бракове. Процесите на интернационализация и унификация на имената засягат всички култури и страни, особено тези в Европа.

Друга тенденция, характерна за именуването в средно големите градове, е, че в тях до голяма степен се следват модите в най-големите, но имат и своя специфика. Почти във всеки град съществуват и имена с висока честотност, които не са характерни за останалите населени места.

Отчитаме, че традициите се спазват в по-голяма степен при мъжките лични имена, а имената на българските владетели са едни от най-предпочитаните.

Типично българските имена, които допреди 50 години са в началото на антропонимните таблици, днес са на изчезване не само в най-големите, но и в средните по големина градове у нас.

© Анна Методиева Чолева-Димитрова, Мая Димитрова Влахова-Ангелова, Надежда Георгиева Данчева, автори, 2021

© Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, 2021

© София Любомирова Поппурданова, художник на корицата, 2021

ISBN on-line: 978-619-245-189-9

СЪДЪРЖАНИЕ

Увод	11
Първа глава	
Мода на имената в най-големите градове – София, Пловдив и Варна през 2014 г.	17
<i>Наблюдения върху личните имена в гр. София, 2014 г.</i>	19
Женски лични имена в гр. София, 2014 г.	20
Мъжки лични имена в гр. София, 2014 г.	33
<i>Наблюдения върху личните имена в гр. Пловдив, 2014 г.</i>	43
Женски лични имена в гр. Пловдив, 2014 г.	44
Мъжки лични имена в гр. Пловдив, 2014 г.	52
<i>Наблюдения върху личните имена в гр. Варна, 2014 г.</i>	60
Женски лични имена в гр. Варна, 2014 г.	61
Мъжки лични имена в гр. Варна, 2014 г.	67
Втора глава	
Мода на имената в средно големите градове – Стара Загора, Русе, Благоевград и Видин през 2015 г.	73
<i>Наблюдения върху личните имена в гр. Стара Загора, 2015 г.</i>	75
Женски лични имена в гр. Стара Загора, 2015 г.	75
Мъжки лични имена в гр. Стара Загора, 2015 г.	79
<i>Наблюдения върху личните имена в гр. Русе, 2015 г.</i>	83
Женски лични имена в гр. Русе, 2015 г.	83
Мъжки лични имена в гр. Русе, 2015 г.	86
<i>Наблюдения върху личните имена в гр. Благоевград, 2015 г.</i>	89
Женски лични имена в гр. Благоевград, 2015 г.	90
Мъжки лични имена в гр. Благоевград, 2015 г.	94
<i>Наблюдения върху личните имена в гр. Видин, 2015 г.</i>	98
Женски лични имена в гр. Видин, 2015 г.	98
Мъжки лични имена в гр. Видин, 2015 г.	102

Трета глава

Териториални различия в модните тенденции при личните имена на новородените	105
Съпоставка на имената изток – запад	107
Сходства при женските и мъжките лични имена, оглавяващи класацията в изследваните градове през 2015 г.	107
Динамика сред най-популярните имена в Източна и в Западна България	111
Имената с устойчива употреба през годините	112
Имена, изгубващи популярност през 2015 г. и изпадащи от първата десетица на ранговия списък	113
Набиращи популярност имена	115
Съпоставка на имената север – юг	117
Сходства при ЖЛИ и МЛИ, оглавяващи класацията в изследваните градове през 2015 г.	117
Динамика сред най-популярните имена в Северна и Южна България	120
Имената с устойчива употреба през годините	121
Имена, изгубващи популярност през 2015 г. и изпадащи от първата десетица на ранговия списък	122
Набиращи популярност имена	123
<i>Изводи от съпоставката по териториален признак</i>	<i>125</i>

Четвърта глава

Обобщения	127
Съпоставка в модата при имената в най-големите градове – София, Пловдив и Варна	129
Тенденции при модата на женските лични имена в най-големите градове на България – София, Пловдив, Варна	129
Тенденции при модата на мъжките лични имена в най-големите градове на България – София, Пловдив и Варна	130
Съпоставка между предпочтенията в градовете Видин, Русе, Благоевград и Стара Загора	133
Имена с устойчива употреба в периода 2001 – 2015 г. . .	133
Динамика на мъжките лични имена спрямо първите 10 позиции по градове	135
Динамика на женските лични имена спрямо първите 10 позиции по градове	136

Разпространение на сложносъставните имена	137
Разпространение на имената, свързани с народната традиция	139
Локални предпочтения към определени имена	141
Цитирана литература	145
Списък на графиките, таблиците и фигурите	149
Списък на съкращенията	153
English Summary	155

TABLE OF CONTENTS

Introduction	11
Chapter 1	
Naming trends in the largest cities – Sofia, Plovdiv, and Varna in 2014	17
<i>Observations on first names in Sofia, 2014</i>	19
Female first names in Sofia, 2014	20
Male first names in Sofia, 2014	33
<i>Observations on first names in Plovdiv, 2014</i>	43
Female first names in Plovdiv, 2014	44
Male first names in Plovdiv, 2014	52
<i>Observations on first names in Varna, 2014</i>	60
Female first names in Varna, 2014	61
Male first names in Varna, 2014	67
Chapter 2.	
Naming trends in midsized cities – Stara Zagora, Rousse, Blagoevgrad, Vidin	73
<i>Observations on first names in Stara Zagora, 2015</i>	75
Female first names in Stara Zagora, 2015	75
Male first names in Stara Zagora, 2015	79
<i>Observations on first names in Rousse, 2015</i>	83
Female first names in Rousse, 2015	83
Male first names in Rousse, 2015	86
<i>Observations on first names in Blagoevgrad, 2015</i>	89
Female first names in Blagoevgrad, 2015	90
Male first names in Blagoevgrad, 2015	94
<i>Observations on first names in Vidin, 2015</i>	98
Female first names in Vidin, 2015	98
Male first names in Vidin, 2015	102

Chapter 3	
Territorial variations in newborn naming trends	105
<i>East – west comparison</i>	107
Similarities between male and female names with the highest frequency in the surveyed cities, 2015	107
Dynamics of the most popular names in eastern and western Bulgaria	111
Names used consistently over the years	112
Names that have lost popularity in 2015 and have dropped from the top 10	113
Names gaining popularity	115
<i>North – south comparison</i>	117
Similarities between male and female names with the highest frequency in the surveyed cities, 2015	117
Dynamics of the most popular names in northern and southern Bulgaria	120
Names used consistently over the years	121
Names that have lost popularity in 2015 and have dropped from the top 10	122
Names gaining popularity.....	123
<i>Conclusions of the territorial comparative analysis</i>	125
Chapter 4	
Conclusions	127
<i>Comparison of naming trends in the largest cities – Sofia, Plovdiv, Varna</i>	129
Female name fashion trends in the largest cities – Sofia, Plovdiv, Varna.....	129
Male name fashion trends in the largest cities – Sofia, Plovdiv, Varna.....	130
<i>Comparison of naming trends in Vidin, Rousse, Blagoevgrad, Stara Zagora</i>	133
Names with consistent use for the period 2001-2015.....	133
Dynamics of the top 10 male first names by city.....	135
Dynamics of the top 10 female first names by city.....	136
Distribution of complex names.....	137
Distribution of names from folk tradition.....	139
Local preferences for particular names.....	141

Literature cited	145
List of tables and figures	149
List of abbreviations	153
English summary	155

Увод

През последните години в Секцията по ономастика на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките се провеждат системни изследвания на модата при имената на българите.

Това проучване има научноприложен характер. То представлява трети етап от проекта „Съвременната българска антропонимна система (Мода на личните имена)“, чиято цел е да се изследват тенденциите при именуването на новородените в различни по големина населени места в България. В първия етап на проекта бяха подложени на анализ личните имена на новородените в трите най-големи града на България – София, Пловдив и Варна (Чолева-Димитрова, Янев 2015); през втория етап беше направен съпоставителен анализ на личните имена в различни по големина селища, напр. в гр. София и селищата от Софийска област (Чолева-Димитрова, Янев, Влахова-Ангелова, Данчева 2017; Чолева-Димитрова 2017).

Настоящото изследване си поставя за цел да представи резултатите от съвременното именуване за периода 2014 – 2015 година в различни градове, разположени в четирите посоки на географската ни карта. Освен трите най-големи града – София, Пловдив и Варна, са включени и Видин, Русе, Стара Загора и Благоевград. Анализират се над 4300 лични имена на новородени от най-големите и средно големите градове на България.

Решението да се насочим към градовете не е случайно. Основавията ни са свързани, на първо място, с демографското развитие на страната: все по-мащабното обезлюдяване на малките населени места и желанието, особено на младите хора, да живеят в голям град, там, където намират по-добри икономически условия за реализацията си (профессионална и житейска). Процесът не се наблюдава само у нас, той е характерен и за други европейски страни, а също и в целия свят. Градовете непрекъснато увеличават населението си, като някои се разрастват с много бързи темпове и придо-

биват размери на мегаполиси. Така напр. гр. София само за период от 30 години почти удвоява населението си.

Според официалните данни на Националния статистически институт (НСИ)¹ разпределението на населението в България към 31.12.2015 г. е следното: в градовете живеят 5 227 182 души, или 73,1%, а в селата – 1 926 602 души, или 26,9 % от населението на страната. Към края на 2015 г. населените места в България са 5 258, от които градовете са 257, селата – 5 001. С население над 100 хиляди души са шест града в страната (София, Пловдив, Варна, Бургас, Русе, Стара Загора), в които живеят 33,5% от населението. „Разпределението на населението по населени места в края на годината е резултат от неговото естествено и механично движение, а така също и от административните промени в селищната структура на страната.“ (Население и демографски процеси 2015, <https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/publications/DMGR2015.pdf>).

Изборът да се изследват градовете е направен с „ясната мотивация, че там има представители от цялата територия на България, а и новородените са най-много“ (Чолева-Димитрова, Янев 2015: 8).

Обект на проучването са личните имена на новородените момичета и момчета в седем български града през 2014 и 2015 г. Анализът на личните имена на най-младите представители на нацията ни дава възможност да се очертаят тенденциите на българската антропонимна система. Резултатите от тези анализи са особено важни за актуализиране на българските антропонимни изследвания и за етнолингвистичната и културологичната картина на страната ни като цяло. До голяма степен те ни ориентират за настъпващите в момента промени в предпочтенията сред българите, за степента на съхраняване на традициите, както и за увлеченията по антропонимните моди (Чолева-Димитрова, Янев 2015; 2016).

Редица учени ономасти посочват значението на социоономастичните методи за проучването на антропонимите, напр. известният ономаст, теоретик на собственото име, Фр. Дебус (1995а, 1995б, 1997, 1999). Германският езиковед Х. Науман поставя в центъра на

¹ Всички статистически данни, използвани в изследването, относно броя на населението и на селищата, както и относно раждаемостта са взети от НСИ (<https://www.nsi.bg/bg>). Данните за личните имена са специално предоставени за нуждите на проучването и не са публично достъпни.

тези изследвания антропонимията, защитавайки тезата, че социо-ономастиката е насочена главно към интерпретация на антропонимите; или по-конкретно, че изследването на значенията в социален план позволява да се разкрият мотивите за назоването, както и да се проследи варирането на първоначалните значения в социален или в исторически план (Науман 1999: 5). Тези постулати на учения се приемат до голяма степен и в настоящото проучване.

Научноприложната разработка е направена по определена схема, която в голямата си част следва възприетите модели в предишните ѝ два етапа. Разглеждат се по отделно женските и мъжките лични имена, като се отчита честотността на тяхното разпространение. Обръща се голямо внимание на произхода и значението на най-популярните ономасти. Правят се съпоставителни анализи на резултатите в именуването на новородените в различните градове. Проследяват са основните тенденции при модата на имената у българите както в лингвокултурологичен, така и в чисто езиков аспект (разглеждат се традиционните женски и мъжки лични имена (от християнския календар и от народната традиция); разглеждат се чуждите форми на домашните имена; антропонимите са подложени и на екстралингвистичен анализ).

Раждаемостта в градовете и селата през 2014 г. и 2015 г.

Коефициентът на общата раждаемост в страната през 2015 г. по данни на НСИ е 9,2%, а през предходната 2014 г. – 9,4%. Броят на живородените момчета (34 069) е с 2 188 по-голям от този на живородените момичета (31 881) или на 1 000 родени момчета се падат 936 момичета. Коефициентът на раждаемост в градовете е 9,4%, а в селата е 8,5%. Най-висока е раждаемостта в областите Сливен – 12,6%, София (столица) – 10,2% и Бургас – 9,9%, а в цели седемнадесет области раждаемостта е по-ниска от средната за страната, като най-ниски стойности се наблюдават в областите Смолян (6,5%) и Видин (6,1 %) (НСИ, Население и демографски процеси 2015, <https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/publications/DMGR2015.pdf>).

Изследвани корпуси

Изследването на имената на новородените деца е базирано на официални данни, предоставени специално за целта от НСИ. Съставени са 7 отделни корпуса, съдържащи мъжките и женските лични имена на

децата, родени в съответния град през съответната година. Данните за трите най-големи града – София, Пловдив и Варна, се отнасят за 2014 г. Те са изчерпателни и съдържат пълен списък на имената на новородените. Корпусите за градовете Благоевград, Видин, Русе и Стара Загора са за 2015 г. За съжаление те не съдържат общия брой имена на новородените. Причината за това е Законът за защита на личните данни (ЗЗЛД) и разпоредбите, свързани с него, които не позволяват след 2014 г. в предоставените по административен път списъци да се съдържат данни за имената с честотност 1 и 2. Системните наблюдения на ономастите над антропонимните списъци показват, че имената с единична и двойна употреба са значителен процент от общия брой антропоними в даден списък. Понякога дори техният дял е приблизително същият, какъвто и на имената с референция 3 и повече. Това важи в по-голяма степен за женските лични имена (ЖЛИ). При тях разнообразието е по-голямо и статистическите анализи показват, че с едно име се назовават по-малко деца (Чолева-Димитрова, Янев 2015). Подробни данни за обема на всеки корпус, както и за процентното съотношение на включените в проучването имена спрямо общия брой антропоними в даден град се дават в следващите глави при анализите на именните списъци по градове.

Цели и методи на изследването

Настоящото изследване е насочено към проучване на имената, които задават съвременния облик на антропонимиона, т.е. тези, които съставляват ядрото на именната система в настоящия момент. Това са антропонимите с по-честа употреба. Единичните имена представляват периферията на антропонимната система, макар че са твърде интересни и показателни за наченките на нови тенденции в антропонимиона, които все още си пробиват път, или засвидетелстват отмирането на определени имена (Чолева-Димитрова, Владхова-Ангелова, Данчева, Петкова 2021).

Най- подробно са анализирани първите десет по честотност антропоними за всеки от изследваните градове. Имената, съставящи първата десетка, по същество са най-често срещаните имена във всеки град. Изследването има и диахронен аспект, тъй като настоящите данни се сравняват с по-ранни данни, публикувани в научната литература (Ковачев 1995, Чолева-Димитрова 2001, Ангелова-Атанасова 2001, Калканова 2004, Чолева-Димитрова, Янев 2015). В резултат на това детайлно са анализирани промените, настъпили в предпо-

читанията при именуването в отделните селища. Изготвени са многообразни таблици и схеми, чрез които се онагледява динамиката в модата на личните имена у българите.

Наред с антропонимите, заемащи членните 10 позиции в ранговите списъци, са представени и останалите имена, включени в 7-те корпуса, които имат по-ниска честота и заемат по-долнi позиции в класацията на предпочтанията. Важно е да се отбележи, че обемът на отделните корпуси е твърде различен (което се обуславя от различната раждаемост), затова и броят на антропонимите в трите най-големи града е значително по-голям от този в по-малките (особено от гр. Видин²). Единични имена, с каквото разполагаме частично, се посочват рядко – в определени случаи, с цел да се илюстрира дадена тенденция, напр. при съпоставката на традиционните имена с техните новозаети чужди варианти или при двойните имена.

Най-широко е приложен статистическият метод, особено при изготвянето на съпоставителните анализи. Представен е обстойен анализ на резултатите от честотността на антропонимите според географската им дистрибуция. По този начин стават ясни някои локални особености в предпочтанията. Направени са обобщения за състоянието на антропонимикона в източната и в западната част на страната, както и анализи с посока север – юг. Съпоставителните анализи се прилагат при изследването на традиционните имена и техните нови варианти. Направени са редица обобщения относно степента на разпространение на традиционните имена и конкуриращите се с тях осъвременени или заети от чужди езици техни варианти.

Изследването търси да открие връзка между антропонимната мода и определени фактори, оказващи влияние на наследените от традиционната култура практики на именуване. То проследява до каква степен съвременната попкултура променя избора на имена и поражда засилен интерес към конкретни преномени.

² Това е причината всички предоставени МЛИ от гр. Видин 2015 г. да попадат в първите пет позиции по честотност.

ПЪРВА ГЛАВА

МОДА НА ИМЕНАТА
В НАЙ-ГОЛЕМИТЕ ГРАДОВЕ – СОФИЯ, ПЛОВДИВ
И ВАРНА ПРЕЗ 2014 г.

Наблюдения върху личните имена в гр. София, 2014 г.

Гр. София, столицата на България, е притегателен център за много, предимно млади хора, които търсят успешна реализация в развиващия се с по-бързи темпове град. След промените у нас през 1989 г. столицата ни непрекъснато увеличава жителите си и според последното преброяване на населението от 2011 г. в нея живеят над 1 300 000 български граждани. Девизът на столицата ни е: „Расте, но не старее“.

Изследвайки личните имена на новородените, естествено се насочваме към градовете, където се отбележва и по-голяма раждаемост и откъдето, без съмнение, се разпространяват и модите към по-малките населени места. Безусловно, столичният град има силно влияние по отношение на именуването на децата в цялата страна (Калканова 2004: 7), тъй като „той приема допълнителни метакултурни функции,... съсредоточава в себе си институции не само от градски, но и от национален характер. Така... столицата е център на много по-голямо културно пространство, а центърът на столицата притежава статут на високо престижен еталон на културата“ (Влахова-Ангелова 2013: 11). Ето защо смятаме, че личните имена на новородените в столичния град на България като цяло отразяват предпочтанията на голяма част от българите.

По отношение на степента на представителност на личните имена в гр. София възникват и въпроси, поставени основателно от някои учени, които засягат факта, че тук раждат жени от цяла България и имената на новородените от други населени места се вписват в списъците на столичния град. Според нас, дори и това да е така, техният брой е незначителен и не променя съществено списъка с имената в гр. София.

Изследван корпуси

Изследването на имената на новородените деца в гр. София е базирано на данни за 2014 г., предоставени от НСИ. С оглед защитата на личните данни е използвана информация само за личните имена

и пола на новородените. За изследваната година са ни предоставени пълните списъци с имената на новородените в столичния град. Общият брой на родените през 2014 г. деца в гр. София е 13 552, от които 6 430 са момичета или 47,44%, а момчетата са 7 122 или 52,55%. Корпусът съдържа общо 1 636 лични имена. В гр. София 585 имена (мъжки и женски) се срещат с честотност между 384 пъти и 3 пъти, 1 051 имена са с една или две референции. Тук ще бъдат представени лични имена, които имат най-малко три референции.³

Голям интерес винаги са будили най-предпочитаните антропоними, които са в началото на честотните таблици. За гр. София, както и за останалите градове, ще бъдат разгледани по-подробно първите десет най-предпочитани женски и мъжки лични имена.

Женски лични имена в гр. София, 2014 г.

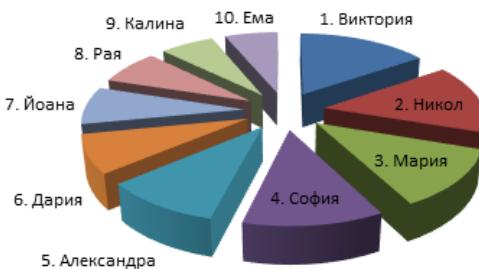
През 2014 г. в гр. София са родени 6 430 момичета или 47,44%.

Позиция според броя употреби	Име	Брой употреби
1.	<i>Виктория</i>	267
2.	<i>Никол</i>	253
3.	<i>Мария</i>	208
4.	<i>София</i>	202
5.	<i>Александра</i>	172
6.	<i>Дария</i>	138
7.	<i>Йоана</i>	137
8.	<i>Рая</i>	127
9.	<i>Габриела</i>	121
10.	<i>Калина</i>	111

Таблица № 1. Десетте най-разпространени женски лични имена в гр. София, 2014 г.

³ Данните са от ежегодните списъци, които се предоставят на ИБЕ от ГРАО по градове. Броят на новородените по градове е сравнен с този от сайта на НСИ: http://www.nsi.bg/ORPDOCS/Pop_1.2.1._birth_DR.xls <http://www.nsi.bg/sites/default/files/files/publications/DMGR2014.pdf>.

Процентно разпределение между 10 най-честотни ЖЛИ в гр. София, 2014 г.

Фиг. 1. Най-честотните ЖЛИ в гр. София, 2014 г.

Можем да сравним данните за ЖЛИ в гр. София за 2014 г. с данните отпреди седем години (2007 г.). Така ще установим какви промени са настъпили спрямо по-ранния период.

Позиция според броя употреби	Име 2007 г. гр. София	Позиция според броя употреби	Име 2014 г. гр. София
1.	Виктория	1.	Виктория
2.	Никол	2.	Никол
3.	Александра	3.	Мария
4.	Мария	4.	София
5.	Йоана	5.	Александра
6.	Габриела	6.	Дария
7.	Симона	7.	Йоана
8.	Калина	8.	Рая
9.	Рая	9.	Габриела
10.	Гергана	10.	Калина

Таблица № 2. Десетте най-разпространени женски лични имена в гр. София през 2007 г. (Чолева-Димитрова, Янев 2015: 33) и през 2014 г.

Ако сравним честотната таблица през по-ранната година (2007 г.) с тази за 2014 г., ще забележим доста прилики, но и разлики. Трябва да се каже, че първите две най-предпочитани имена остават непроменени. През последните години най-популярното име сред новородените момичета в гр. София е *Виктория* (от лат. *victoria* 'победа'). То се въз-

приема като изключително модно и неизменно оглавява антропонимната класация. На втора позиция остава *Никол* (от гр. *Νικόλαος* от *νίκη* 'победа' и *λαός* 'народ, хора'), едно от най-любимите женски имена, което през последните десетилетия на 20. век дори не се открива сред четиридесетте най-разпространени женски лични имена. Там обаче фигурира побългарената форма на *Никол* – *Николина*, заемала 32. място (вж. Ковачев 1995: 597). През 2007 г. в гр. София има само три случая на кръщаване с преномена *Николина* за разлика от *Николета*, което заема 11. позиция в класацията (вж. по-подробно Чолева-Димитрова, Янев 2015).

Забелязва се, че *Александра* (от гр. *Ἀλέξανδρος* от *ἀλέξω* 'заштитавам' и *ἄνήρ* 'мъж', т.e. 'закрилник на мъжете') отстъпва място на *Мария* (от евр. 'любима, желана; твърда, постоянна'). Това може да се обясни единствено с възвръщане на позициите на най-предпочитаното женско лично име през миналия век и едно от най-разпространените в повечето християнски държави.

Следва да се отбележи фактът, че за първи път през 2014 г. сред най-модните женски имена в столицата се появяват преномените *София* (4 м.) и *Дария* (6 м.). В същото време в сравнение с 2007 г. от честотната таблица отпадат *Симона* и *Гергана*.

Женското лично име *София* съвсем очаквано заема челна позиция в честотната таблица на гр. София, изпреварвайки дори така любимото *Александра*. Само за седем години неговата честотност се е повишила два пъти и половина.

Личното име *Дария* предизвика бум в предпочитанията сред женските лични имена. Трябва да отбележим, че то е част от историческия ни антропонимикон. Запазени са формите *Дара*, *Дарена*, *Дарина*, *Дарка* и под. със значение 'дар', като най-старите записи са от XIV в. (Заимов 1988: 80). Формата *Дария*, образувана с *-ия* от *Дара*, е повлияна от множеството лични имена със същия формант, но може да се допусне и влияние на личното име *Даря*, твърде широко разпространено в Русия, носено и от популярни личности. ЛИ *Дария* се открива в лексиконите и на повечето страни в Европа, в тях то се обяснява като женска форма на мъжкото ЛИ *Дарий*, знаменит персийски владетел, срв. нем., хол. *Daria < Darius* (SV 35; SVB 97). Напълно вероятно е в някои от случаите мотивите за именуване на новородените да са именно такива.

Сред най-предпочитаните ЖЛИ в столицата е още и *Габриела* (женски вариант на мъжкото лично име *Габриел*, латинизирана форма от евр. 'божи човек').

От началото на 21. век (вкл. и през 2014 г.) едни от най-характерните български, домашни лични имена са *Рая* и *Калина*. Женското ЛИ *Рая* е особено модно. Заради своята краткост то извества твърде разпространеното през миналия век *Райна*, което почти не се открива като име, давано на новородени в днешно време. Женското ЛИ *Калина* е известно в българската писмена традиция още от 15. век. Било е обичано и предпочтано винаги заради скритото в изходния апелатив значение (от *калина* 'храст с красиви, червени плодове'). Чрез името се изразява пожеланието за здраве и красота. Голямо влияние при разпространението на антронимите оказват и носителите на съответните имена, конкретно за *Калина* – носено е от дъщерята на цар Симеон.

Традиционни ЖЛИ (от християнския календар и от народната традиция)

За традиционни български лични имена трябва да се приемат имената, възприети от българите във връзка с приемането на християнската религия и тези, които са възникнали от народната ни традиция, изразяващи стремежите на хората за добро, здраве и красота.

ЛИ *Иванка* е било второто най-разпространено женско име в България през изминалото 20. столетие (Ковачев 1995: 596). Днес честотността му е много ниска. За сметка на това старинната форма *Йоана* (също и вариантът с двойно *н* – *Йоанна*, от евр. 'божа благодат, бог помилва') се радва на завидна популярност. Името е познато от средновековните български паметници и е навлязло в нашата антронимна система заедно с християнския календар. Тогава са се наложили имената на *Йоан Богослов*, *Йоан Кръстител*, *Св. Йоан Рилски* и др. (вж. Чолева-Димитрова-Янев 2011: 109; 2015). В български документи от 16. век е запазен и вариантът *Йована* (Займов 1988: 113). Това име се завръща в антронимикона ни не без помощта на фолклора и шоубизнеса. Една твърде популярна в днешно време песен е „*Йовано, Йованке*“ (вж. следващата таблица № 3). Прави впечатление и относително големият брой имена *Ивана*. Тук предположението е свързано също с екстраглавистични фактори – името е носено от известна певица в популярен музикален жанр.

Име	гр. София
Ивана	27*
Иванка	5
Йоана	137
Йована	3

Таблица № 3. ЖЛИ Ивана/Йоана в гр. София, 2014 г.

Таблица № 4 красноречиво говори за тенденциите в предпочитанията при именуването на момичета. Формантът *-к(a)* се оказва вече непрестижен. И през изследвания период са предпочитани основните форми на ЖЛИ вместо вариантите, образувани чрез суфикс *-к(a)*. Ако говорим за съотношение домашна/чужда форма, виждаме, че има случаи като с българското ЛИ *Стефка*, което е почти изместено от чуждите форми *Стефани* и *Стефания*. Влияние в случая оказват както многообройните чужди сериали, така и личности от публичното пространство.

В гр. София не е регистрирано ЛИ *Янка*, докато *Яна* е отбелязано 70 пъти.

На изчезване са и типично българските форми *Тодора*, *-ка*, докато все по-предпочитана става *Теодора*. Не така, изглежда, стои въпросът с ЛИ *Емилия*, което и до днес отстоява правото си за пълноценно съществуване в софийския антропонимикон наравно с другите негови производни.

Име	гр. София
Теодора	85
Тодорка	-
Яна	70
Янка	-
<i>Стефани</i>	53
<i>Стефания</i>	22
<i>Стефка</i>	7
<i>Емили</i>	26
<i>Емилия</i>	25

Таблица № 4. ЖЛИ в гр. София, 2014 г.

* Цифрата показва броя на новородените.

От началото на 21. век (вкл. и през 2014 г.) едни от най-предпочитаните български домашни (от народната традиция) женски лични имена са *Рая* и *Калина* (вж. подробно по-горе таблица № 1).

Когато говорим за традиции при именуването, трябва да споменем и *ЖЛИ*, които се нареждат непосредствено след десетте най-честотни в антропонимната класация за 2014 г.: 11. *Ема* 104⁴; *Елена* 104; 12. *Карина* 99; 13. *Михаела* 96; 14. *Сияна* 88; 15. *Лора* 84; 16. *Анна* 80.

ЛИ *Ема*, отбелязано и с графичния вариант *Емма*, е твърде харесвано в цяла Европа и оглавява и други честотни класации. То се предпочита заради краткостта и звученето си. В случая едва ли българите се интересуват от произхода и значението му, които могат да бъдат различни.

Личното име *Елена* (от гр. Ἐλένη, възникнало вероятно от ἔλένη 'факла, лампа' или от σελήνη 'луна') е традиционно за антропонимната ни система и през годините запазва относително висока честотност. Това е едно от имената с устойчиво разпространение у нас. *Карина* е плод на увлеченията по западни антропоними. *Михаела* и *Лора* също излизат доста напред в класацията. Името *Лора* е харесвано и заради краткостта и звученето си. *Михаела* се появява все по-често във вариант *Микаела*, което също говори за чуждо влияние.

Родното лично име *Сияна* може да бъде тълкувано по различен начин, но неговата голяма честотност може да се дължи и на герояната в един български телевизионен сериал от началото на този век – „Стъклен дом“.

На относително добра популярност се радва името *Ана/Анна* (вж. Таблица № 5). Това лично име е въведено у нас още с християнския календар. В превод от евр. антропонимът означава 'благодат'. Както е известно, това е името на светицата, майка на Света Богородица. Трябва да отбележим, че само за седем години честотността му се е увеличила почти двойно (през 2007 г. името има 44 референции). Преноменът също е с устойчиво разпространение. Една от причините за нарастващата му популярност вероятно е предпочтанието на родителите към по-кратките форми на имена-

⁴ Числото пред името показва позицията му в именната класация, а това след него – броя употреби.

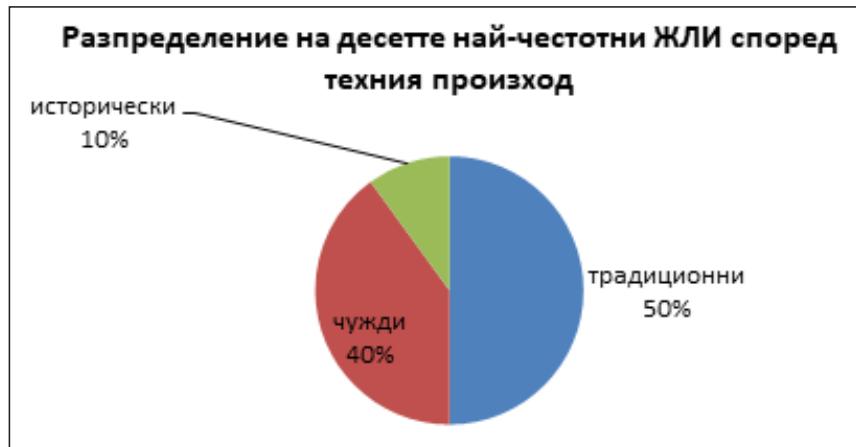
та, което е устойчива тенденция в последните години в големите градове на страната (Чолева-Димитрова-Янев 2015: 51). Двойното име *Анна-Мария* дори заема девета позиция за най-предпочитано женско име в по-малките селища в Софийско (Чолева-Димитрова 2016).

Формата *Анна* доминира над *Ана* в гр. София. В този случай трябва да се отбележи, че изборът е повлиян от чуждите образци. Като първа част този антропоним се среща освен в традиционното *Анна-Мария* и при редица други двойни лични имена: *Анна Ерин*, *Анна-Виктория*, *Анна-Галина*, *Анна-Мари*, *Анна-Никол*, *Анна Морин*, *Анна-София*, *Аннабел*, които имат единична употреба (Чолева-Димитрова, Данчева 2018; Чолева-Димитрова, Влахова-Ангелова 2019).

Име	гр. София
<i>Ана</i>	22
<i>Анна</i>	80
<i>Анна-Мария</i>	18
<i>Анна Мария</i>	12
<i>Ана Мария</i>	4
<i>Анабел</i>	9
<i>Ани</i>	22

Таблица № 5. Лично име *Ана/Анна* в гр. София, 2014 г.

По отношение на произхода на десетте най-популярни ЖЛИ в София през 2014 г. може да се твърди, че чуждите преномени имат голям дял. И при ЖЛИ дельтът на календарните имена е значителен, но не е толкова голям както при МЛИ. За сметка на това заетите от чужди езици преномени, както и чуждите варианти на традиционни имена са значително повече в сравнение с МЛИ. Всъщност най-голям процент от изследваните ЖЛИ са тъкмо такива (вж. Фиг. 2), напр. *Никол*, *Ванеса*, *Изабела*, *Марая*, *Емили*, *Емма* и пр.

Фиг. 2. ЖЛИ според произхода им в гр. София, 2014 г.

Сложносъставни ЖЛИ (общославянски и индоевропейски модел)

Двукомпонентните лични имена са характерни не само за славянските езици, но и за останалите индоевропейски езици. Сложносъставните лични имена у нас имат традиционно ясно изразено присъствие. Този модел е сравнително добре проучен у нас. По-голямата част от общославянските имена имат две съставки, като най-често повтаряните са: „дар“, „добър“, „мир“, „свят“, „слав“ – *Божидар, Владислав, Любомир, Светослав*. Тези имена са ясни за българите, затова продължават да бъдат популярни в българския антропонимикон и през последните години (вж. Таблица № 6), но не етимологията е водеща при техния избор. *Радослав* може да бъде мотивирано като хибридно име от имената на дядото *Радой* и на бабата *Славка*. Засилена тенденция за избор на име по етимология наблюдаваме през Възраждането. Днес именуването може да бъде окачествен като *спонтанен акт* (Кондукурова-Вълканова 1978, 1986; Янев 2009; Чолева-Димитрова, Янев 2015: 20).

Име	Брой употреби
<i>Божидара</i>	76
<i>Теодора</i>	72
<i>Белослава</i>	34
<i>Борислава</i>	22
<i>Десислава</i>	20
<i>Радослава</i>	12
<i>Станислава</i>	11
<i>Лъчезара</i>	10
<i>Мирослава</i>	10
<i>Красимира</i>	9
<i>Любомира</i>	6
<i>Владимира</i>	5
<i>Цветомира</i>	5
<i>Велислава</i>	4
<i>Денислава</i>	4
<i>Людмила</i>	4
<i>Светлозара</i>	4
<i>Светослава</i>	4
<i>Благовеста</i>	3
<i>Богомила</i>	3
<i>Велизара</i>	3
<i>Венцислава</i>	3
<i>Добромира</i>	3
<i>Преслава</i>	3
<i>Светозара</i>	3
<i>Станимира</i>	3

Таблица 6. Списък на сложносъставните (двукомпонентни) имена за новородени момичета в гр. София, 2014 г.

Представените тук двукомпонентни ЖЛИ са доказали своята жизненост през годините, някои от тях днес се радват на повишена честотност, която може да се обясни с техните известни носители – певици от различни жанрове, като *Белослава*, *Десислава* и др.

Фиг. 3. Сложносъставни ЖЛИ в гр. София, 2014 г.

Двойни женски имена

В изследването на модата на личните имена в по-ранния период (2007 – 2010 г.) беше отбелязан бум на двойните имена, като бяха регистрирани над 100 ЖЛИ от този вид (Чолева-Димитрова, Янев 2015: 79). Те са нетипични за нашата антропонимна система, макар и да водят началото си от Средновековието. Настоящите данни съдържат само имена, които имат най-малко три референции. Така многообразните и твърде любопитни примери остават неотразени.

Име	Брой употреби
<i>Анна Мария</i>	12
<i>Мария-Магдалена</i>	5
<i>Ана Мария</i>	4

Таблица № 7. Двойни ЖЛИ с над 3 референции в гр. София, 2014 г.

Неоантропоними и чужди имена

Тук ще бъдат представени някои имена, които имат непрекъснато растяща честотност сред новородените в гр. София. Референции-те им за 2014 г. не са малко:

Марая 30, Крисия 28, Емма 27, Вивиан 11, Мелани 18, Мелиса 11, Джсулия 10, Кая 8, Киара 7, Ая 6, Беатрис 6, Вая 6, Адел 5, Памела 5, Патрисия 5, Алия 4, Ваяна 4, Инес 4, Ивайя 3, Нанси 3, Фрея и мн. др.

Анализ на данните

С най-голяма популярност в гр. София през последните десет години, включително и през изследваната 2014 г., се ползва ЛИ *Виктория*. Веднага след него се нарежда *Никол*. От таблица № 8 става ясно, че и ЛИ *Николета* се радва на зачестила употреба. Влияние, без съмнение, имат актуални публични личности.

Име	гр. София
<i>Николина</i>	4*
<i>Николинка</i>	-
<i>Никол</i>	191
<i>Николета</i>	25

Таблица № 8. Личното име *Никол* в гр. София, 2014 г.

Има някои лични имена, чиято употреба е по-характерна за отделните градове. Например ЛИ *София* е сравнително често срещано в гр. София – през 2007/08 г. са регистрирани 79 новородени деца с това име, докато в малките населени места от Софийска област са отбелязани само два случая. През 2014 г. същото име се носи от 202 новородени момичета в столицата. Името е изключително харесвано в началото на 21. век. Факторите, които са оказали влияние за тази повишена честотност, са най-различни. Тук определено се отчита значението на апелатива в основата на антропонима (от гр. *Σοφία* ‘мъдрост’), родителите все по-често залагат на мъдростта като водеща добродетел у своите деца. В гр. София най-старият християнски

* Цифрата показва броя на новородените.

храм има за патрон името на Св. София. През 20. век това име е било най-разпространено в Югозападна България – 44% от носителите му в България (Ковачев 1995: 478).

Радостно е, че сред първите десет най-разпространени ЖЛИ в гр. София са намерили място и традиционни български имена като *Калина* и *Рая*. Трябва да отбележим, че една голяма част от антропонимната таблица се съставя от все още обичаните български имена: *Ралица*, *Цветелина*, *Лилия*, *Деница*, *Елица*, *Неда*. Това са имена, намиращи се в средата на честотната таблица, които са основата за устойчивостта на антропонимната система. Модите се менят, но има имена, които преминават времевите граници. С висока честотност на разпространение са и ЖЛИ *Десислава*, *Ния*, *Яна*, *Биляна*, *Вяра*, *Радина* и мн. др.

Чуждо влияние при антропонимите се забелязва в пренебрежението при употребата на наши (характерни за родния антропонимикон) форми и избора на съответните им чужди варианти (вж. таблица № 9). Налице е тенденция *Анджелина* да измести българската форма *Ангелина*. Тук влияние оказва вероятно името на американската артистка Анджелина Джоли. През последните години се появява и немският вариант *Ангела*. Може да предположим, че причината за това се крие в носителя на това име – европейския и световния политически лидер – Ангела Меркел. Тази мода все още не е завладяла малките селища. Същевременно подобен уклон към чуждоезични варианти се наблюдава и при други имена, например *Христина* е на път да измести след време характерната българска форма *Христина*.

Име	гр. София
Ангелина, -ка	10
Анджелина	16
Ангела	9
Христина	18
Кристина	64

Таблица № 9. Варианти на ЖЛИ в гр. София, 2014 г.

Голяма част от личните имена, с които се именуват новородени, дължат популярността си на известни личности – певици, артистки и др., напр.: *Андреа* 35/*Андрея* 9, *Галена* 5, *Ивана* 27; от спорта – *Ивет* 15.

Забелязва се и предпочтение към имена, в които освен краткост се наблюдава и струпване на гласни: *Ava* 9, *Ая* 6, *Вая* 6, *Дея* 35/ *Dea* 22, *Ева* 67, *Ива* 35, *Кая* 8, *Мая* 38, *Ния* 68, *Tea* 18, *Яна* 70. Причините за избора им са най-различни, но като цяло могат да бъдат окачествени като самостоятелна модна тенденция. За отбелязване е, че такава тенденция не се наблюдава в малките селища около София (Чолева-Димитрова 2017; Влахова-Ангелова 2017a, 2017b).

Изводи

От направения анализ на данните за ЖЛИ в гр. София през 2014 г. могат да се изведат следните заключения за тенденциите в модата на женските имена в столичния град:

- ❖ Възраждане на лични имена от народната традиция: *Рая*, *Калина* и др.;
- ❖ Едно от любимите имена в града е *София*;
- ❖ Обогатяване и обновяване на класа антропоними, представляващ един от най-старите пластове в антропонимната ни система – двусъставните имена/композита: *Божидара*, *Светозара* и под.;
- ❖ Непрекъснато включване на все повече чужди лични имена: *Марая*, *Адел*, *Памела* и др.;
- ❖ Двойните (копулативни) имена са характерни за столичния град, напр. *Анна Мария*, както и някои единични нови преномени: *Зоуи-Анабел*, *Кристин-Грейс*;
- ❖ Предпочитане на чуждата пред домашната форма на едно и също женско лично име: *Стевани/Стефания* вм. *Стевка*; *Никол* вм. *Николина* и др.;
- ❖ Засилена тенденция към имена, които са кратки и съдържат повече гласни, е характерна за най-големия град: *Ая*, *Ия*, *Лея*, *Ния*, *Тея* и пр.

Мъжки лични имена в гр. София, 2014 г.

През 2014 г. в гр. София са родени 7 122 момчета или 52,55%.

Позиция според броя употреби	Име	Брой употреби
1.	<i>Александър</i>	384
2.	<i>Мартин</i>	308
3.	<i>Георги</i>	295
4.	<i>Никола</i>	261
5.	<i>Калоян</i>	253
6.	<i>Борис</i>	236
7.	<i>Виктор</i>	231
8.	<i>Димитър</i>	182
9.	<i>Даниел</i>	181
10.	<i>Николай</i>	169

Таблица № 10. Десетте най-разпространени мъжки лични имена в гр. София, 2014 г.

Както се вижда от данните, представени в таблица № 10, най-предпочитаният мъжки преномен в гр. София през 2014 г. е *Александър* – 5,3% от всички новородени момчета са кръстени с това име. *Александър* е име, което в последното десетилетие стремглаво се изкачва по честотната стълбица. Трябва да отбележим, че това име е харесвано твърде много и в повечето страни от Европа. Предпочитането на въпросния антроним рядко се свързва със семантиката на изходния апелатив. Що се отнася до мотивите за избора му, можем да се опрем на данните, публикувани от Б. Янев и А. Чолева-Димитрова, според които много често родителите предпочитат тъкмо това име, защото го окачествяват като „благозвучно“. От друга страна, малка част от родителите обясняват като мотив за избора му свързането на преномена с известна личност от историята (Чолева-Димитрова, Янев 2015: 39).

Фиг. 4. Процентно разпределение на най-честотните МЛИ
в гр. София, 2014 г.

Позиция според броя употреби	Име 2007 г. гр. София	Позиция според броя употреби	Име 2014 г. гр. София
1.	Александър	1.	Александър
2.	Георги	2.	Мартин
3.	Мартин	3.	Георги
4.	Николай	4.	Никола
5.	Калоян	5.	Калоян
6.	Виктор	6.	Борис
7.	Димитър	7.	Виктор
8.	Никола	8.	Димитър
9.	Кристиян	9.	Даниел
10.	Борис	10.	Николай

Таблица № 11. Сравнение между най-предпочитаните МЛИ в гр. София
през 2007 г. (Чолева-Димитрова, Янев 2015: 33) и през 2014 г.

От поместените по-горе таблици № 10 и № 11 установяваме, че за седем години не са настъпили значителни промени, а се наблюдават предимно размествания в предпочитанията на десетте най-чес-

тотни МЛИ. На втора позиция се е изкачил антропонимът *Мартин*, а той дори не е сред първите четиридесет най-популярни имена в България през 20. век. (Ковачев 1995: 594). През последните години не само в гр. София, но и в останалите по-големи и по-малки градове на страната, името *Мартин* заема челни позиции (Николай Ковачев го определя като „рядко“, пак там). Едва ли значението, закодирано в изходния апелатив, е причината за този бум на антропонима у нас. Той се извежда от лат. мъжко ЛИ *Martinus*, производно на *Martis* (име на календарен светец), което, от своя страна, е генитивна форма на името на римския бог на войната *Mars* (Илчев 2012: 432). Ето защо изборът едва ли се свързва с етимологията на името. Изключително високата му честотност на разпространение в България днес се дължи, разбира се, на влиянието на чуждата, предимно западна култура, въпреки че антропонимът е име и на светец от първите векове на християнството.

Едно от най-обичаните мъжки лични имена не само през минаващия век, но и сега, си остава *Георги*, независимо че през 2014 г. е изместено от втората позиция и вече заема третото място в гр. София. Въпреки гръцкия си произход – *Γεώργιος* (от гр. γεωργός 'земеделец') и до ден днешен преноменът е тачен като българско име и се свързва със Св. Георги – един от най-почитаните светци от българите. В допълнение на това един от най-старите християнски храмове в гр. София, ротондата, има за патрон именно този светец.

Наред с придобилите по-голяма популярност имена се наблюдава и обратната тенденция. Мъжкото лично име, което през 2014 г. е загубило най-много от популярността си в гр. София в сравнение с предишните седем години, е *Николай*. По-предпочитана е формата *Никола*, която е и по-старинна. В други градове, напр. Пловдив, се наблюдава обратната тенденция – по-предпочитана е формата *Николай*.

При мъжките антропоними се забелязва голям интерес към имената на българските владетели. Това е видно и от честотната таблица. Любимо име на софиянци през последните десет години се оказва *Калоян*. Трябва да свържем този факт и с близостта на Боянската църква, в която са запазени фрески с образа на севастократор Калоян. Друго много обичано ЛИ е *Борис* – от десето място през 2007 г. то е достигнало до пето през 2014 г. Никога досега това име не е било толкова харесвано и модно. В края на 20. век го откриваме на 23. позиция в антропонимната таблица (Ковачев 1995:

594). За произхода и значението на преномена *Борис* са изказани много мнения. Една част от учените приемат, че името е с неизяснен произход и значение (вероятно и първобългарски), но възбонено през Възраждането като име на българския княз Борис I (Илчев 1969: 107). Други изследователи го извеждат от праслав. *Борислав* 'да бъде славен в бой, в борбата' (Заимов 1988: 29; Ковачев 1995: 84). Това име е с най-голямо разпространение в Югозападна България (Чолева-Димитрова, Янев 2015: 61).

Друго традиционно високочестотно мъжко лично име сред българите през втората половина на 20. век – *Димитър* (от гр. *Δημήτριος*, образувано от лексикалните съставки *δε* 'земя' и *μήτηρ* 'майка') също е намерило място и в честотната таблица за гр. София през 2014 г. Името е изгубило една позиция в сравнение с 2007 г. То е измесетено от едно чуждо, твърде харесвано ЛИ – *Виктор*, чийто женски вариант не слиза вече десетилетие от върха на класацията при ЖЛИ на новородените у нас. Явно е желанието на родителите техните деца да успяват, да бъдат съпътствани от победата през целия им живот.

Изненадващо, но в десетката намира място и един антропоним, който не се е радвал на популярност през миналия век. *Даниел* е изключително харесвано ЛИ в столицата ни. Женският вариант – *Даниела* е добре застъпен в антропонимикона през 80-те години на миналия век. През 20. век у нас се среща, макар и рядко, формата *Данаил*. Понякога, много ненадейно някои преномени добиват невиждана популярност. Трябва да отбележим, че има и една поредица от известни личности, които са носители на това име, напр. *Даниел Радклийф*, *Даниел Крейг* и др. Най-вече, в този случай, родителите залагат на едно име, което е разпознаваемо в европейските страни и зад океана.

Честотност на традиционните МЛИ (от християнския календар и от народната традиция)

Поместената по-долу фиг. 5 показва първите 10 най-предпочитани традиционни мъжки имена в гр. София за 2014 г. От нея става ясно, че преобладават традиционните (исторически и календарни християнски) имена. Трябва да отбележим, че имената от християнския календар са предимно от еврейски и гръцки произход. Това не е изненадващо, като се има предвид, че именуването при момчетата е

по-консервативно. Фигурата показва, че категоричен превес имат календарните имена: *Георги*, *Димитър*, *Никола* и *Николай*. Следват по численост имената, свързани предимно с исторически личности, български владетели: *Александър*, *Калоян*, *Борис*. В класацията са намерили място и чужди имена като *Виктор* и *Мартин*. МЛИ *Даниел* е вариант на по-често срещаното в миналото у нас *Данаил*, от евр. 'съдник'. Формата *Даниел* е характерна за повечето западни антропонимни системи, затова и актуалното високочестотно разпространение се дължи на влияние от чужди култури.

Разпределение на десетте най-честотни МЛИ според произхода им

Фиг. 5. Десетте най-честотни МЛИ според произхода им в гр. София, 2014 г.

Традиционни имена (от християнския календар и от народната традиция)

Когато говорим за традиционни български лични имена, трябва да отчитаме не само антропонимите в началото на честотната таблица, но и тези, които заемат място в средата ѝ, а това са антропонимите, за които се казва, че имат устойчиво разпространение. През годините тяхната честотност може и да намалява, но те си остават на такова равнище, че не могат да отпаднат от антропонимикона. МЛИ, попадащи във втората десетица на класацията, са:

11. *Теодор* 166, 12. *Кристиян* 161, 13. *Иван* 160/*Йоан* 66, 14. *Божидар* 145, 15. *Михаил* 119.

Веднага след първите десет най-често употребявани МЛИ за 2014 г. в гр. София се нарежда ЛИ *Теодор*. За предпочитанията на формата *Теодор* пред традиционната българска *Тодор*, вж. таблица № 10. Интересното е, че ЛИ *Божидар* (калкираният вариант на *Теодор*) и *Теодор* са почти с изравнени референции и позиции. Тази тенденция беше установена още през 2007 г., а именно, че при някои антропоними предпочтитанието към оригиналната форма е силно изразено, освен при *Тодор* → *Теодор* и *Костадин* → *Константин*, *Иван* → *Йоан*. Формата *Теодор* (от гр. преномен *Θεόδωρος* 'дар от Бога' – от гр. апелативи *θεός* 'бог' и *δῶρον* 'подарък, дар') е значително по-разпространена от *Тодор* – тенденция, която ясно демонстрира нарочното или несъзнателно пренебрегване на домашния елемент и избиране на чуждия. Формата *Теодор* е разпространена в повечето европейски страни, докато *Тодор* се среща само в българския и в сръбския език. Освен това *Теодор* се определя и като по-маниерно звучащо както например *Константин* спрямо *Костадин*, където се наблюдава същата тенденция. Най-вероятно тук освен по-аристократичното звучене родителите откриват по-ясно вътрешната форма на изходния апелатив – *Константин* (от лат. *Constantinus*, производно от *constans* – 'постоянен, константен') (вж. подробно Чолева-Димитрова, Янев 2015: 100).

Макар и не сред първите десет имена, *Иван* остава преномен с устойчиво разпространение и все още е един от най-предпочитаните антропоними. От поместената по-горе таблица за поредна година установяваме, че *Иван* отдавна не е най-популярното мъжко лично име, поне за столичния град. Днес преноменът е на 13. място в гр. София.

Ето и още МЛИ с устойчиво разпространение:

Михаил 119, *Константин* 114, *Симеон* 113, *Петър* 110, *Стефан* 103, *Андрей* 79, *Христо* 79, *Йордан* 57, *Павел* 55, *Васил* 51.

От народната традиция с по-голяма честота се открояват: *Боян* 88, *Ивайло* 78, *Деян* 64, *Явор* 58, *Пламен* 51, *Ясен* 32, *Камен* 26, *Огнян* 23, *Стоян* 23 и др.

Имена на владетели: *Самуил* 52, *Тервел* 19, *Пресиян* 16, *Кубрат* 13, *Крум* 11, *Борил* 10, *Аспарух* 3, *Асен* 25, *Михаил* 119. Не трябва да се забравя, че ЛИ *Михаил* е прието от българския княз Борис I при покръстването му.

В следващата таблица № 12 са представени някои актуални, модни в момента, варианти при МЛИ.

Име	гр. София
<i>Теодор</i>	166
<i>Тодор</i>	39
<i>Антон</i>	57
<i>Антонио</i>	15
<i>Антоан</i>	14
<i>Антоний</i>	5
<i>Антони</i>	2
<i>Антьни</i>	2

Таблица № 12. Варианти на МЛИ в гр. София, 2014 г.

Въпреки че чуждата форма *Антьни* има само две употреби през 2014 г., тук я споменаваме като новопоявила се в антропонимикона на гр. София. През следващите години тя бележи непрекъснато увеличение на честотността.

Сложносъставни МЛИ (общославянски и индоевропейски модел)

Име	Брой употреби
<i>Теодор</i>	166
<i>Божидар</i>	145
<i>Владимир</i>	86
<i>Борислав</i>	78
<i>Любомир</i>	51
<i>Радослав</i>	51
<i>Денислав</i>	46
<i>Лъчезар</i>	40
<i>Мирослав</i>	38
<i>Красимир</i>	31
<i>Владислав</i>	29

Име	Брой употреби
<i>Преслав</i>	29
<i>Станислав</i>	28
<i>Светослав</i>	27
<i>Венцислав</i>	19
<i>Велиза</i>	18
<i>Богдан</i>	13
<i>Благовест</i>	12
<i>Бранимир</i>	12
<i>Цветомир</i>	11
<i>Боримир</i>	9
<i>Добромир</i>	9
<i>Светлозар</i>	9
<i>Богомил</i>	8
<i>Велислав</i>	8
<i>Станимир</i>	6
<i>Тихомир</i>	6
<i>Людмил</i>	5
<i>Венислав</i>	4
<i>Денислав</i>	4
<i>Любослав</i>	4
<i>Ростислав</i>	4
<i>Десислав</i>	3
<i>Цветослав</i>	3

Таблица 13. Списък на сложносъставните (двусъставни) мъжки лични имена в гр. София, 2014 г.

По-нестандарти сложносъставни МЛИ са *Венислав* и *Цветослав*.

Фиг. 6. Отношения между сложносъставните МЛИ в гр. София, 2014 г.

Двойни имена

Иван-Александър 2, Йоан-Александър, Константин-Кирил 2, Атанас-Станислав 1, Валентин-Георгиос, Виктор-Емануел.

Повечето от двойните имена при новородените момчета в гр. София през 2014 г. са имена и на известни исторически личности – владетели, както и на видния просветител на Европа и особено тачен у нас – Константин Кирил (Философ).

Неоантропоними и чужди имена

12. *Християн* 161, *Христиан* 82, *Христо* 79, *Християн* 31.

В края на миналия век ЛИ *Християн* не се открива сред 40-те най-популярни мъжки антропоними у нас (Ковачев 1995: 594). Тази латинизирана форма на името *Христо* е напът да измести българското традиционно име (вж. таблица № 14). Предпочитан е йотуваният суфиксален вариант при упоредните форми *Християн* и *Христиан*; свр. също и формата *Християн*, не е отбелязан вариантът *Христиан*. Йотуваните суфиксси са предпочитани и при други МЛИ: *Мариян*, *Юлиян* и под.

Име	гр. София
<i>Кристиян</i>	161
<i>Кристиан</i>	82
<i>Христо</i>	79
<i>Християн</i>	31

Таблица № 14. Личното име *Христо* и неговите варианти в гр. София, 2014 г.

Трябва да се отбелжи, че списъкът с чужди имена става все по-дълъг и непрекъснато се обогатява:

Денис 44, *Дейвид* 16, *Максимилиан* 8, *Раян* 8, *Ноа* 6, *Силвестър* 6, *Лео* 5, *Леонардо* 5, *Майкъл* 5, *Микаел* 5, *Александър* 4, *Ален* 4, *Доминик* 4, *Валерий* 3, *Даниел* 3, *Итън* 3, *Майк* 3, *Мартен* 3, *Матео* 3, *Патрик* 3, *Рафаел* 3, *Стивън* 4, *Стиван* 3.

Забелязва се предпочтение към имена, в които освен краткост се наблюдава и струпване на гласни: *Ноа*, *Лео*, *Тео* и др. Причините за избора им са най-различни, но като цяло могат да бъдат окачествени като самостоятелна модна тенденция, наблюдавана и при ЖЛИ, и при МЛИ (Чолева-Димитрова 2017: 64).

Изводи

От направения анализ на данните за МЛИ в гр. София през 2014 г. могат да се изведат следните заключения за тенденциите в модата в столичния град:

- ❖ Преобладаващи имена от християнския календар, най-често срещани: *Георги*, *Никола*, *Димитър*;
- ❖ Особен интерес към МЛИ на български исторически личности, предимно владетели: напр. *Борис*, *Самуил*, *Тервел* и др.;
- ❖ Запазване на лични имена от народната традиция: *Явор*, *Пламен*, *Ясен*, *Камен* и др.;
- ❖ Едно от любимите мъжки лични имена в града е *Калоян*;
- ❖ Обогатяване и обновяване на класа антропоними, представляващ един от най-старите пластове в антропонимната система – двусъставните имена/композита: *Божидар*, *Владимир*, *Борислав* и по-нови като *Венислав*, *Цветослав* и под.;

- ❖ Непрекъснато включване на все повече чужди лични имена: *Дейвид, Леонардо, Майкъл, Матео, Патрик, Стивън* и др.;
- ❖ Двойните (копулативни) имена са характерни за столичния град, напр. *Иван-Александър, Константин-Кирил*;
- ❖ Налагане на чуждата пред домашната форма на едно и също мъжко лично име в гр. София: *Антонио, Антъни* вместо *Антон* и др.

Наблюдения върху личните имена в гр. Пловдив, 2014 г.

Пловдив, вторият по големина град в страната, е едно от най-предпочитаните населени места за живееене от младите хора. „Градът под тепетата“ привлича с хилядолетната си история (над 8 000 години), с романтичния стар град, с разположението си от двете страни на р. Марица в подножието на Родопите. Градът е най-динамично развиващият се център в Южна България. Икономиката му е една от най-бързо развиващите се у нас, с голям дял на чуждите инвестиции, особено в областта на информационните технологии. Пловдив е и претегателен културен център с множество културни прояви. Той бе избран за европейска столица на културата за 2019 г. Девизът на Пловдив е „Древен и вечен“.

Изследван корпус

Общиният брой на родените деца в гр. Пловдив през 2014 г. е 13 552, от които 6 430 са момичета или 47,44%, а момчетата са 7 122 или 52,55%. Корпусът съдържа общо 1 275 лични имена. В гр. Пловдив имената (мъжки и женски), които се срещат с честотност между 150 пъти и 3 пъти, са 398, а 877 имена са с една или две референции. Тук ще бъдат представени лични имена, които имат най-малко три референции.⁵

⁵Данните са от ежегодните списъци, които се предоставят от ГРАО по градове. Броят на новородените по градове е сравнен стози и от сайта на НСИ:
http://www.nsi.bg/ORPDOCS/Pop_1.2.1._birth_DR.xls
<http://www.nsi.bg/sites/default/files/files/publications/DMGR2014.pdf>.

Женски лични имена в гр. Пловдив, 2014 г.

За гр. Пловдив, както и за останалите градове, ще бъдат разгледани по-подробно първите десет най-предпочитани женски и мъжки лични имена.

През 2014 г. в гр. Пловдив са родени 6 430 момичета или 47,44%.

Позиция според броя употреби	Име	Брой употреби
1.	Мария	97
2.	Виктория	94
3.	Никол	85
4.	Александра	62
5.	Габриела	57
6.	Дария	52
7.	Гергана	42
8.	Ивайла	41
9.	Йоана	40
10.	Елена	39

Таблица № 15. Десетте най-разпространени ЖЛИ в гр. Пловдив, 2014 г.

Фиг. 7. Десетте най-честотни ЖЛИ в гр. Пловдив, 2014 г.

Позиция според броя употреби	Име 2007 г. гр. Пловдив	Позиция според броя употреби	Име 2014 г. гр. Пловдив
1.	<i>Мария</i>	1.	<i>Мария</i>
2.	<i>Виктория</i>	2.	<i>Виктория</i>
3.	<i>Габриела</i>	3.	<i>Никол</i>
4.	<i>Александра</i>	4.	<i>Александра</i>
5.	<i>Елена Никол</i>	5.	<i>Габриела</i>
6.	<i>Йоана</i>	6.	<i>Дария</i>
7.	<i>Гергана</i>	7.	<i>Гергана</i>
8.	<i>Теодора</i>	8.	<i>Ивайла</i>
9.	<i>Ивайла Магдалена</i>	9.	<i>Йоана</i>
10.	<i>Моника Цветелина</i>	10.	<i>Елена</i>

Таблица № 16. Сравнение между десетте най-разпространени ЖЛИ в гр. Пловдив през 2007 г. (Чолева-Димитрова, Янев 2015: 33) и през 2014 г.

В честотните списъци (таблици № 15, № 16) на женските лични имена за двете разглеждани години в гр. Пловдив се наблюдават някои промени. Има едно новопоявило се име в първата десетка през 2014 г. – *Дария*. Същевременно от тази класация са отпаднали ЖЛИ *Теодора, Магдалена, Моника и Цветелина*.

Настъпили са и размествания при най-предпочитаните имена. Някои от тях са заети по-предни позиции, като: *Никол* и *Ивайла*. Други, като *Габриела, Елена* и *Йоана*, са отстъпили предишните си места. С трайното одобрение на пловдивчани остават две лични имена: *Александра* и *Гергана*.

Представената по-горе таблица № 16 красноречиво говори, че пловдивчани имат по-консервативен избор и традиционните лични имена се съхраняват с по-голямо старание. Най-предпочитано сред женските имена в града под тепетата е *Мария*. До края на миналия 20. век това име е най-разпространено в България, но днес единствено в гр. Пловдив то продължава да е и най-харесваното ЛИ за новородените момичета (в гр. София то заема едва 3. позиция). В честотната таблица в гр. Пловдив на 10. място се открива още един женски антропоним с устойчива употреба – *Елена*, заемал трета позиция сред най-харесваните ЖЛИ през 20. век (Ковачев 1995: 596).

Този факт също отличава гр. Пловдив от столицата, където преноменът *Елена* не попада в първата десетка.

Тук трябва да обърнем внимание на едно друго женско име, кое-то неусетно завладява първите места на честотните класации в някои от големите български градове – *Дария*, което и в гр. Пловдив, и в гр. София заема 6. позиция. Две ЖЛИ запазват непроменена позицията си в двете изследвани години – *Гергана* и *Александра*. Устойчивото предочитание към името *Гергана* също говори за консерватизма при именуването на новородените момичета в гр. Пловдив. През 2014 г. това име е изпаднало от члената класация в гр. София. Не представлява също така изненада и фактът, че *Александра* запазва позицията си. Името е изключително харесвано, заедно с неговите производни, в повечето европейски страни.

Единственият преномен, който се е изкачил в ранговия списък сред десетте най-предпочитани имена в гр. Пловдив, е *Ивайла*. Това име е любимо, характеристично за града под тепетата и има изключително устойчиво разпространение. Вероятно това се дължи и на широкото разпространение на мъжката форма.

Традиционни ЖЛИ (от християнския календар и от народната традиция)

Разглеждайки традиционните български лични имена, освен най-честотните, трябва да погледнем и тези преномени, които стоят най-близо до топ 10. Това са антронимите: 11. *Рая* 38; 12. *Симона* 37; 13. *Божидара* 31; 14. *Петя, Сияна, Теодора* 28; 15. *Дарина* 25.

Преноменът *Рая* е особено харесван заради краткостта и благозвучието си, той извества твърде разпространеното през миналия 20. век *Райна*, което почти не се открива сред имената на новородените в днешно време. Други типични лични имена от народната традиция са: *Сияна* (също набиращо популярност и в гр. София); *Петя* отново е харесвано – освен че е кратко, то е и производно от мъжкото *Петко* или *Петър* (Илчев 2012: 528; Ковачев 1995: 410) и е разпространено най-вече в Южна България (Ковачев 1995: 410); *Дарина*, както и *Дария* са имената, които са на гребена на модната вълна у нас (поне в двета най-големи града). Вероятно при избора на тези имена се взема под внимание семантиката – детето е дар за родителите.

ЛИ *Симона* е популярно у нас. То трябва да се свързва с християнския календар. Антронимът е женска форма на *Симон*, еван-

гелско име от еврейски произход, среща се най-често в Югозападна България (Илчев 2012: 608).

Когато говорим за запазване на традициите в областта на антропонимната номинация, трябва да се признае първенството в това отношение на достолепния гр. Пловдив. Въпреки това модата при именуването е оказала влияние и в този втори по големина град на България. И тук се откриват модните тенденции, които са характерни и за другите големи градове у нас.

Едно от най-разпространените у нас ЖЛИ – *Иванка* (заемало 2. място през 20. век) през последните години отсъпва позициите си на възродената старинна форма *Йоана/Йоанна* (вж. таблица № 17). Прави впечатление относително големият брой на деца, кръстени с името *Ивана*. Тук, както и в гр. София, предположението е свързано с екстралингвистични фактори – името е носено от известна певица в популярен музикален жанр.

В гр. Пловдив се налагат и някои неооними, като: *Иванина* 4, *Иванела* 2, *Иванеса*, *Ивея*, *Ивиян*, които етимологично се свързват с началното *Иванка*.

Име	гр. Пловдив
Ивана	10
Иванка	8
Йоана	40
Йоанна	7

Таблица № 17. ЖЛИ *Ивана/Йоана* в гр. Пловдив, 2014 г.

И в гр. Пловдив умалителните имена вече не са на мода. Формантът *-к(a)* и тук се оказва непрестиген. През изследвания период категорично по-предпочитани са основните форми на имената. Имена като *Стефка*, *Тодорка* вече са изместени от съответните чужди форми. Предполага се, че чуждото име ще помогне на детето в бъдеще по-добре да се интегрира в глобалния свят. В гр. Пловдив не е регистрирано личното име *Янка*, докато *Яна* е отбелоязано 20 пъти. Все пак, в пловдивската антропонимия се срещат и някои лични имена, съдържащи суфикс *-к(a)*: *Фанка* 7, *Шенка* 4 и др.

Консервативността при именуването в гр. Пловдив е съхранена и при ЛИ *Емилия*. Тук не откриваме така разпространената форма по западен образец *Емили*, характерна за софийската антропонимия.

Име	гр. Пловдив
<i>Теодора</i>	28
<i>Тодорка</i>	-
<i>Яна</i>	20
<i>Янка</i>	-
<i>Стефани</i>	14
<i>Стефания</i>	5
<i>Стефка</i>	5
<i>Емили</i>	-
<i>Емилия</i>	16

Таблица № 18. Варинати на ЖЛИ в гр. Пловдив, 2014 г.

Фиг. 8. Десетте най-честотни ЖЛИ според произхода им в гр. Пловдив, 2014 г.

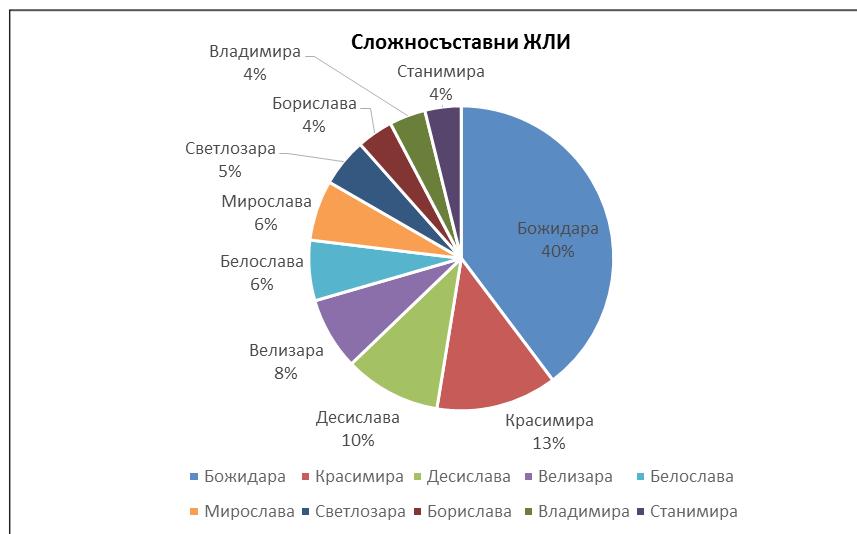
Сложносъставни ЖЛИ (общославянски и индоевропейски модели)

Име	Брой употреби
<i>Божидара</i>	31
<i>Красимира</i>	10

Име	Брой употреби
<i>Десислава</i>	8
<i>Велизара</i>	6
<i>Белослава</i>	5
<i>Мирослава</i>	5
<i>Светлозара</i>	4
<i>Борислава</i>	3
<i>Владимира</i>	3
<i>Станимира</i>	3

Таблица № 19. Списък на сложносъставните (двукомпонентни) имена за новородени момичета в гр. Пловдив, 2014 г.

От таблица № 19 е ясно, че срещаните в гр. Пловдив женски сложносъставни имена са традиционни, сред тях няма нововъведени.

Фиг. 9. Процентно разпределение между двуосновните ЖЛИ в гр. Пловдив, 2014 г.

Двойни имена

Както вече беше отбелязано по-горе, обект на изследването са личните имена, които имат поне три референции. За съжаление многобройните и твърде любопитни двойни имена остават неотразени,

тъй като имат единични употреби. Тук привеждаме само няколко примера:

Ана-Мария 4, Анна Мария 2, Аннабел 3, изключения на единични случаи като *Адриана-Алекса, Ангела-Анастасия, Аннастасия-Мария* и др.

Неантропоними и чужди имена

Тук ще бъдат представени някои имена, които имат непрекъснато растяща честотност при новородените в гр. Пловдив. Не се поместват женски имена от чужд произход, които имат по-малко от три референции, които всъщност представляват почти половината от всички имена, включени в антропонимикона за годината:

Марайа 10, Мелиса 9, Крисия 7, Алис 6, Даная 6, Емма 6, Памела 6, Маринела 5, Вивиан 4, Еда 4, Айлин 3, Беатрис 3, Дебора 3, Диана 3.

Анализ на данните

Сред популярните, много харесвани женски имена както в гр. София, така и в гр. Пловдив, е *Габриела*.

На трета позиция в честотната таблица за 2014 г. в гр. Пловдив е едно от най-предпочитаните в момента имена – *Никол*. От таблица № 20 става ясно, че и ЛИ *Николета* се радва на зачестила употреба. Влияние, без съмнение, имат актуални публични личности. На практика се установява как чуждите форми заменят доскоро типично българските. При този преномен се забелязва и творчество, отбелзани са *Николая 2*, както и *Николия*.

Име	гр. Пловдив
<i>Николина</i>	1
<i>Николинка</i>	1
<i>Никол</i>	85
<i>Николета</i>	10

Таблица № 20. Личното име *Никол* в гр. Пловдив, 2014 г.

Има някои лични имена, които са характерни за отделните градове. За гр. Пловдив освен ЖЛИ *Мария* и *Ивайла*, без съмнение и ЛИ *Марина* (14. позиция) е твърде почитано и харесвано. Вероятно има връзка и с патрона на местния храм „Св. Марина“.

Трябва да отчетем факта, че сред най-разпространените ЖЛИ в гр. Пловдив са намерили място и традиционни български имена като *Албена, Вяра, Деница, Калина, Лилия, Надежда, Ралица, Раиа, Росица, Цветелина, Яна*. Следва да се отбележи също, че една голяма част от антропонимната таблица се съставя от все още обичаните български имена. Това са и имена от средата на антропонимната честотна таблица, които са основата за нейната устойчивост.

Не са потънали в забвение и умалителните или гальовните имена: *Златка, Зорка, Милка, Наска, Недка, Пенка, Радка, Софка* (по 3 референции), *Шенка* (4), *Фанка* (6).

Чуждо влияние при антропонимите се наблюдава и в гр. Пловдив, като се отразява в пренебрежението при употребата на наши (характерни за родния антропонимикон) форми и избора на западните им съответствия. В гр. Пловдив тенденцията е *Анджелина* да измести българската форма *Ангелина*. Този факт, както беше споменато, е ясно отклоняващ се и при личните имена в гр. София. От таблицата по-долу се вижда, че тази модна тенденция настъпва и в гр. Пловдив. През последните години се появява и немският вариант *Ангела*. Регистрирани са още и формите: *Анжела, Ангелики*, както и двойното име *Ангела-Анастасия*.

Име	гр. Пловдив
<i>Ангелина</i>	5
<i>Анджелина</i>	4
<i>Ангела</i>	4
<i>Анджела</i>	3

Таблица № 21. ЛИ *Ангелина/Анджелина* в гр. Пловдив, 2014 г.

И в гр. Пловдив през последните години се откриват кратките имена с повече гласни: *Гая, Деа, Даиа, Дея, Каиа, Наиа, Ния, Tea, Тея*. За сега повечето от тях обаче имат единична референция в гр. Пловдив.

Изводи

От направения анализ на данните за ЖЛИ в гр. Пловдив през 2014 г. могат да се изведат следните заключения за тенденциите в модата на женските имена:

- ❖ Съхраняване на лични имена от народната традиция: *Деница, Калина, Лилия, Надежда, Ралица* и др.;
- ❖ Запазване на класа антропоними, представляващ един от най-старите пластове в антропонимната система – двусъставните имена/композита: *Божидара, Светлозара* и под.
- ❖ Непрекъснато включване на все повече чужди лични имена: *Марая, Адел, Памела* и др.;
- ❖ Поява на двойните (копулативни) имена, досега характерни само за гр. София, напр. *Анна Мария*, някои единични нови: *Адриана-Алекса, Ангела-Анастасия*;
- ❖ Предпочитане на чуждата пред домашната форма на едно и също женско лично име: *Никол, Теодора* и др.;
- ❖ Проявена тенденция към именуване с кратки антропоними, съдържащи повече гласни: *Ая, Ия, Лея, Ния, Тея* и под.

Мъжки лични имена в гр. Пловдив, 2014 г.

През 2014 г. в гр. Пловдив са родени 7 122 момичета или 52,55%.

Десетте най-разпространени мъжки лични имена в гр. Пловдив за 2014 г. са представени в таблица № 22.

Позиция според броя употреби	Име	Брой употреби
1.	<i>Георги</i>	150
2.	<i>Димитър</i>	113
3.	<i>Александър</i>	110
4.	<i>Иван</i>	107
5.	<i>Мартин</i>	93
6.	<i>Николай</i>	79
7.	<i>Никола</i>	65
8.	<i>Ангел, Даниел</i>	56
9.	<i>Кристиян</i>	53
10.	<i>Виктор</i>	52

Таблица № 22. Десетте най-разпространени мъжки лични имена в гр. Пловдив, 2014 г.

Процентно разпределение между първите 10 МЛИ в гр. Пловдив, 2014 г.

Фиг. 10. Десетте най-честотни МЛИ в гр. Пловдив, 2014 г.

Позиция според броя употреби	Име 2007 г. гр. Пловдив	Позиция според броя употреби	Име 2014 г. гр. Пловдив
1.	Георги	1.	Георги
2.	Димитър	2.	Димитър
3.	Иван	3.	Александър
4.	Александър	4.	Иван
5.	Мартин	5.	Мартин
6.	Николай	6.	Николай
7.	Християн, Петър	7.	Никола
8.	Никола	8.	Ангел, Даниел
9.	Христо	9.	Християн
10.	Даниел	10.	Виктор

Таблица № 23. Сравнение между най-предпочитаните мъжки лични имена в гр. Пловдив през 2007 г. (данните са по Чолева-Димитрова, Янев 2015: 33) и през 2014 г.

Сравнявайки данните за имената от 2014 г. с антропонимната честотна таблица от 2007 г., се установява, че предпочитанията на пловдивчани по отношение на именуването на новородените момчета остават една константна величина. Разбира се, има и някои промени, но те са незначителни. Най-предпочитаните МЛИ в Пловдив и през 2014 г. са: *Георги, Димитър, Александър, Иван, Мартин, Николай/Никола* (за произхода и значението им вж. анализите за гр. София). Пъrvите две позиции се заемат от два от най-обичаните преномена в България: *Георги и Димитър*. Табличата показва, че категоричен превес имат календарните имена при това в техните традиционни форми: *Георги, Димитър, Иван, Никола* и т.н. Особено внимание можем да обърнем на вариантите *Никола* и *Николай*, и двата сред десетте най-предпочитани МЛИ в гр. Пловдив. Макар и незначителен, превес има формата *Николай*, за разлика от ситуацията в гр. София, където *Никола* преобладава значително (срв. таблица № 10).

Както казахме, повечето от най-разпространените мъжки имена на новородени в гр. Пловдив са свързани с имената на светци от християнския календар. Това е и една от разликите в модните предпочитания при антропонимите в двата най-големи града на България. За поредна година се установява относителният консерватизъм на този вид онимна система във втория по големина български град.

Доколкото има промени, те настъпват в дъното на тази класация – отпадат антропонимите *Петър и Христо*, а на тяхно място се появяват *Ангел и Виктор*. През 2007 г. влезлите като най-честотни две МЛИ в класацията за 2014 г. не са и сред пъrvите петнадесет по популярност преномени в града под тепетата (Чолева-Димитрова, Янев 2015: 66). От 2007 г. в честотната таблица влиза *Ангел* (на 8. позиция), а през 2014 г. се изкачва с едно място напред с 67 референции. Името е с гр. произход от нарицателното ἄγγελος 'вестител, пратеник'. Личното име *Ангел* е част от нашата народна традиция. Това име загубва позиции през последните години и не го откриваме сред най-受欢迎ните имена в столицата. През миналия 20. век то е твърде харесвано и е сред дванадесетте най-предпочитани мъжки антропоними у нас, разпространено най-много в Югозападна България (Ковачев 1995: 594).

През 2007 г., като едно от най-受欢迎ните имена, се появява и ЛИ *Виктор*, заемашо 14. място с 42 референции, а през 2014 г. то

вече е в топ 10 с 52 употреби. Популярността на този преномен, по всяка вероятност, се дължи на залегналото в него значение на апелатива. Родителите искрено желаят децата им да бъдат победители.

Освен двата антронима *Ангел* и *Виктор*, влезли в първата десетка на честотната таблица, трябва да отбележим и едно друго мъжко лично име, което, макар и с малко, непрекъснато отбелязва прогрес в разпространението си. Подобно на столицата, и в гр. Пловдив, а и в повечето български градове, както ще стане ясно по-нататъм, антронимът *Даниел* се радва на изключителна популярност през последните години.

Традиционни МЛИ (от християнския календар и от народната традиция)

Традиционните български лични имена са тези, които през вековете са оцелели или, казано по друг начин, българите са ги съхранили чрез родовата си памет. Интересът на съвременния гражданин много често се ограничава само до най-известното, най-受欢迎ното и най-разпространеното. Изследователският интерес на ономаста не се свежда до топ имената в антронимната система в един определен период, а включва и имената с устойчиво разпространение, заемащи позиции непосредствено след най-харесваните преномени.

Ето и МЛИ, заемащи позициите след първите десет в гр. Пловдив: 11. *Стефан* 51, 12. *Божидар* 50, 13. *Калоян* 45, 14. *Теодор* 41 и 15. *Атанас* 38, *Христо* 38, *Борис*, *Петър* 37, *Васил*, *Йордан* 35, *Ивайло* 30, *Илия* 29, *Михаил* 28.

Непосредствено след първите десет най-честотни МЛИ за 2014 г. в гр. Пловдив се нарежда ЛИ *Стефан*. През 20. век то е било едно твърде обичано име, заемало 11. позиция по разпространение, най-често срещано в Североизточна и Югозападна България (Ковачев 1995: 489, 594). Името се разпространява чрез християнството (от гр. ЛИ *Στέφανος* със значение 'венец, корона').

Прави впечатление, че, както и в гр. София, ЛИ *Божидар* (каликираният вариант на Теодор) и ЛИ *Теодор* са почти с изравнени референции и позиции.

Отбелязано беше по-горе, че голяма част от десетте най-честотни МЛИ в гр. Пловдив през 2014 г. са традиционни, навлезли след приемането на християнската религия от българите. Следващите дванадесет имена по честотност в голямата си част също са свърза-

ни с църковния календар: *Стефан, Теодор, Атанас, Христо, Петър, Васил, Йордан, Илия, Михаил*. Това са и едни от най-обичаните от българите имена, доказали жизнеността си във времето и преживели всякакви модни тенденции. Трябва да отбележим, че с някои от тези антропоними все по-рядко се кръщават новородени в гр. София, напр. *Атанас, Петър, Васил, Йордан, Илия*, тъй като се търсят предимно техни западни съответствия.

В следващите таблици са представени някои актуални модни варианти при МЛИ в гр. Пловдив. За разлика от ЛИ *Теодор*, което все по-упорито във времето се опитва да измести родната форма *Тодор*, не така стоят нещата при *Антон*, който все още има превес в сравнение със съответните чужди (западни) форми. В гр. Пловдив предпопочтана е фр. форма *Антоан*.

Име	гр. Пловдив
<i>Теодор</i>	41
<i>Тодор</i>	26
<i>Антон</i>	10
<i>Антонио</i>	1
<i>Антоан</i>	6
<i>Антоний</i>	1
<i>Антони</i>	-
<i>Антьни</i>	-

Таблица № 24. Варианти на МЛИ в гр. Пловдив, 2014 г.

Трябва да отбележим и много силното присъствие в пловдивския мъжки антропонимикон на имена от народната традиция: *Божидар* 50 (13 м.); *Стоян* 33, *Ивайло* 30, *Живко* 4, *Запрян* 4, *Златко* 4, *Стайко*, *Станчо*, *Лилко*, *Кънчо*, *Енчо*, *Димчо*, *Стойчо*, *Тошко*, *Славчо*, *Наско* и мн. др. Някои от тези преномени вече не се откриват при имената на новородените в гр. София.

Една немалка част от пловдивските МЛИ са имена на български владетели: *Асен* 17, *Самуил* 8, *Калоян* 45, *Борис* 37, *Петър* 37, *Михаил* 28; също и *Тервел* 3, *Крум* 2.

Разпределение на десетте най-честотни МЛИ според техния произход

Фиг. 11. Десетте най-разпространени МЛИ според произхода им в гр. Пловдив, 2014 г.

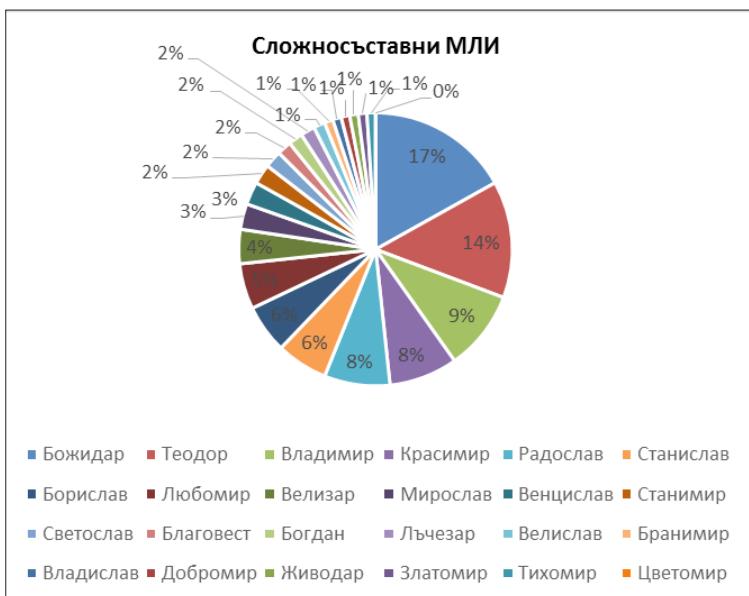
Сложносъставни МЛИ (общославянски и индоевропейски модел)

Име	Брой употреби
Божидар	50
Теодор	41
Владимир	28
Красимир	24
Радослав	23
Станислав	18
Борислав	17
Любомир	16
Велизар	12
Мирослав	9
Венцислав	8
Станимир	7
Светослав	6
Благовест	5
Богдан	5

Име	Брой употреби
<i>Лъчезар</i>	5
<i>Велислав</i>	4
<i>Бранимир</i>	3
<i>Владислав</i>	3
<i>Добромуир</i>	3
<i>Живодар</i>	3
<i>Златомир</i>	3
<i>Тихомир</i>	3
<i>Цветомир</i>	3

Таблица № 25. Списък на сложносъставните МЛИ в гр. Пловдив, 2014 г.

По-голямата част от представените сложносъставни МЛИ са добре познати на историческата ни антропонимия, тъй като съставляват един от най-старите ѝ пластове. За нововъзникнали композити могат да се приемат имената: *Живодар* и *Златомир*.

Фиг. 12. Сложносъставни МЛИ в гр. Пловдив, 2014 г.

Двойни имена

В гр. Пловдив са отбелечани само някои единични случаи: *Андрю-Майкъл, Асен-Никола, Иван Петър, Костадин-Михаил, Луциано Джузепе*.

Неоантропоними и чужди имена

Чуждите имена не се радват на такава популярност в гр. Пловдив като в гр. София. Ето някои примери: *Стивън 4, Дейвид 3, Роберто 3, Кристияно* и др.

Виждаме на практика как съответната чужда форма постепенно измества традиционната българска (вж. № таблица 26).

Име	гр. Пловдив
<i>Кристиян</i>	53
<i>Кристиан</i>	24
<i>Кристин</i>	3
<i>Христо</i>	38
<i>Християн</i>	15
<i>Христиан</i>	2

Таблица № 26. Личното име *Кристиян/Христо* в гр. Пловдив, 2014 г.

Изводи

От направения анализ на данните за МЛИ в гр. Пловдив през 2014 г. могат да се изведат следните заключения за тенденциите в модата там:

- ❖ Най-често срещаните имена са свързани с християнския календар: *Георги, Димитър, Иван и Никола*;
- ❖ Особен интерес към МЛИ на български исторически личности, предимно владетели: напр. *Асен, Самуил, Калоян, Борис, Петър* и др.;
- ❖ Запазване на лични имена от народната традиция: *Стоян, Живко, Запрян, Златко* и др. Отбелязва се и сравнително ви-

- сока употреба на умалителните форми при имената (със суфикс *-к(о)*);
- ❖ Обогатяване и обновяване на класа антропоними, представляващ един от най-старите пластове в антропонимната система – двусъставните имена: *Божидар*, *Борислав*, и по-нови като *Живодар*, *Златомир* и под.;
 - ❖ Все още се радват на относително висока честотност имената с устойчиво разпространение, тези, които не изчезват с времето: *Петър*, *Васил*, *Йордан*, *Илия*, *Михаил* и др.;
 - ❖ Постепенно изместване на традиционните антропоними от съответните чужди: *Християн*, вм. *Християн* и др.;
 - ❖ Непрекъснато включване на все повече чужди лични имена: *Стивън*, *Дейвид*, *Роберто* и др.;
 - ❖ Има единични случаи на двойни (копулативни) имена: *Андрю-Майкъл*, *Асен-Никола*.

Наблюдения върху личните имена в гр. Варна, 2014 г.

Варна е най-големият град в Североизточна България, разположен по бреговете на Черно море. Градът често се нарича „морската столица“ или „лятната столица на България“ и е важен туристически и просветен център.

Изследван корпус

Общинят брой на родените през 2014 г. деца в гр. Варна е 3 486. От тях 1 832 са момчета, а 1 654 – момичета или 52,55% са момчета и 47,45% – момичета. Обект на анализ са личните имена на новородените, които се срещат повече от два пъти, т.е. имат най-малко 3 употреби. Изследваният корпус съдържа 355 лични имена общо за двата пола, с които са назовани 3 023 деца, т.е. 63,04% от имената на родените през 2014 г. в гр. Варна. Мъжките лични имена с повече от 2 употреби са 150, с които са назовани 2 108 момчета или 60,47% от всички момчета, а женските лични имена с повече от 2 употреби – 204, с които са назовани 1 770 момичета или 50,77% от всички момичета.

Женски лични имена в гр. Варна, 2014 г.

През 2014 г. в гр. Варна са родени 1 654 момичета или 47,45%.

Позиция според броя употреби	Име	Брой употреби
1.	<i>Виктория</i>	71
2.	<i>Никол</i>	69
3.	<i>Габриела</i>	50
4.	<i>Александра</i>	45
5.	<i>Дария</i>	41
6.	<i>Рая</i>	35
7.	<i>Мария</i>	33
8.	<i>Симона</i>	30
9.	<i>Йоанна, Магдалена</i>	26
10.	<i>Моника</i>	25

Таблица № 27. Десетте най-разпространени женски лични имена в гр. Варна, 2014 г.

Според таблица № 27 първите три места се заемат от имената *Виктория*, *Никол* и *Габриела*. Първенството на тези три преномена, както и разместяването им с *Александра* и *Мария* в именните списъци на други градове в страната ни, се вписва в общата тенденция от последните години, наблюдавана в цялата страна. Данните за България, публикувани от НСИ за 2014 г., показват, че в първата тройка на най-предпочитаните женски имена на новородени в цялата страна, са преномените *Виктория*, *Никол* и *Мария* (НСИ, данни за имената за 2015 г., https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/Names2014p_JDYA1PO.pdf). Преноменът *Мария* обаче е едва на 7. позиция в именния списък на новородените в гр. Варна. Както ще покаже анализът на имената от по-малките градове, името *Мария* е сравнително по-разпространено в края на 20. век в цяла Южна България, докато за последните 15 години в известна степен губи своята голяма популярност в Североизточна България (вж. Данчева 2020: 61).

Следвайки възприетия модел на изследване, ще сравним данните за женските лични имена в гр. Варна за 2014 г. с данните преди близо десет години (2007 г.) и ще установим какви промени са настъпили във времето.

Позиция според броя употреби	Име 2007 г. гр. Варна	Име 2014 г. гр. Варна
1.	<i>Виктория</i>	<i>Виктория 71</i>
2.	<i>Габриела</i>	<i>Никол 69</i>
3.	<i>Никол</i>	<i>Габриела 50</i>
4.	<i>Симона</i>	<i>Александра 45</i>
5.	<i>Мария</i>	<i>Дария 41</i>
6.	<i>Александра</i>	<i>Рая 35</i>
7.	<i>Йоана</i>	<i>Мария 33</i>
8.	<i>Гергана</i>	<i>Симона 30</i>
9.	<i>Теодора</i>	<i>Йоанна, Магдалена 26</i>
10.	<i>Деница</i>	<i>Моника 25</i>

Таблица № 28. Десетте най-разпространени женски лични имена в гр. Варна през 2007 г. (данные са по Чолева-Димитрова, Янев 2015: 34) и през 2014 г.

Сравнението с данните за гр. Варна от 2007 г. показва, че настъпилите размествания в класацията на най-предпочитаните ЖЛИ за периода от 2007 г. до 2014 г. са в съзвучие с регистрираните промени в останалите големи градове. От анализа става ясно, че след близо десет години името *Виктория* отново е на челно място в класацията, като на върха на именните списъци от тези години откриваме общо 7 от разпространените днес имена – *Виктория, Габриела, Никол, Мария, Александра, Йоана/Йоанна* и *Симона*. Три от тези антропоними са загубили част от своята популярност и са се изместили по-ниско в класацията през 2014 г. Това са преномените *Мария, Симона* и *Йоана/Йоанна*. Името *Александра* е станало по-受欢迎но сред родителите на момичета в морската столица. През 2014 г. списъкът с първите 10 най-受欢迎ни ЖЛИ в гр. Варна е обогатен със следните преномени: *Дария, Рая, Магдалена* и *Моника*. Констатираме, че традиционните *Гергана, Теодора* и *Деница* не се нареждат сред тях.

Съществена е промяната в позицията на календарните ЖЛИ *София* и *Михаела* в началото на 21. век. Тези антропоними са се нареждали след десетата позиция в ранговите списъци с имената на града. Само за четири години (от 2014 г. до 2018 г.) името *София* се измества от 13. на 1. място, а *Михаела* (вероятно е от *Михаел* – дат., норв. *Michael*) (Ковачев 1987: 134) от 14. на 8. място (вж. Данчева 2021: 230).

Можем да предположим, че *София* и *Михаела* са преномени, които ще се задържат още няколко години сред най-предпочитаните.

Честотност на традиционните ЖЛИ (от християнския календар и от народната традиция)

Име	гр. Варна
Йоана	26
Йоанна	13
Ивана	4

Таблица № 29. ЖЛИ *Ивана/Йоана* в гр. Варна, 2014 г.

Наблюдаваме, че и в гр. Варна вариантите, образувани чрез суфикс *-к(a)*, са изместени от основните форми на антропонимите. Имена като *Иванка*, *Янка*, *Стефка* не намираме при преномените с до три референции в именника на града за 2014 г. Само с по три употреби се срещат традиционните имена: *Живка*, *Златка* и *Йорданка*. Популярни обаче и тук са чуждите форми *Йоана/Йоанна* и *Стефания*. Наред с антропонима *Яна* тези имена се срещат с по осем референции.

Следва да отбележим ЖЛИ, които се нареждат непосредствено след десетте най-разпространени имена в антропонимната класация:

11. *Ивайла, Карина* 24; 12. *Елена, Калина, София* 20; 13. *Божидара, Ема, Михаела, Николета, Сияна* 17; 14. *Крисия, Кристина, Марина, Ния, Полина* 16; 15. *Гергана, Ева, Елица, Мартина* 15.

Честотност на имената според техния модел на образуване

Общославянски и индоевропейски модел (сложносъставни имена)

И в гр. Варна сред десетте високочестотни имена не откриваме традиционни двукомпонентни имена. Харесвани и доказали своето място през годините обаче остават имена като *Божидара* (17 референции), *Теодора* (14 референции), *Пресияна, Белослава, Преслава, Станислава, Десислава, Борислава*. Като новообразувано по анало-

гия на този старинен модел сложни праславянски имена можем да посочим името *Денислава*.

Име	гр. Варна
<i>Божидара</i>	17
<i>Теодора</i>	14
<i>Пресияна</i>	12
<i>Белослава</i>	11
<i>Преслава, Станислава</i>	7
<i>Десислава</i>	6
<i>Велизара, Мирослава</i>	5
<i>Янислава</i>	4
<i>Богомила, Борислава, Денислава, Красимира</i>	3

Таблица № 30. Списък на сложносъставните (двукомпонентни) имена за новородени момичета в гр. Варна, 2014 г.

Фиг.13. Сложносъставни ЖЛИ в гр. Варна, 2014 г.
(вж. Чолева-Димитрова, Данчева 2018: 122 – 128).

Двойни женски имена

По своя модел на образуване най-предпочитаните ЖЛИ в гр. Варна за 2014 г. са предимно едноосновни. В членните позиции не се срещат двойни и тройни имена. Забелязваме, че в сравнение с предишните години двойните лични имена не са така популярни. През 2007 г. имената, образувани по този модел, се радват на интерес и са доста разнообразни (Чолева-Димитрова, Янев 2015: 37). В именника на града за 2014 г. откриваме само преномена *Анна-Мария*, който има 4 референции, а изписването му е в съгласие с тенденцията за удвояване на съгласните в някои имена, както са *Йоанна, Стелла*. Тройни имена не регистрираме. Възможно е с имената, образувани по този модел, да са назовани по едно-две новородени, но, както беше споменато по-горе, поради ЗЗЛД те не попадат в обсега на това изследване.

Неоантропоними и чужди имена

В именния списък с ЖЛИ на новородените в гр. Варна през 2014 г. откриваме имена като *Аделина, Мелиса, Жасмина, Анджелика, Ахинопра, Микаела, Грациела, Дерия*, които са нововъведени в антропонимната ни система. Интересът към европейската и световната култура, както и към т.нар. „идолни имена“ (на популярни личности от музиката, спорта и т.н.) (Чолева-Димитрова, Янев 2015: 20) е вече утвърдена тенденция, която предизвиква размествания в честотните именни списъци.

Анализ на данните

Разглеждайки таблица № 27, констатираме, че сред десетте най-предпочитани ЖЛИ в гр. Варна през 2014 г. се нареждат 8 календарни имена, т.е., свързани с християнския календар, 2 домашни, т.е., свързани с народната традиция и 1 заето име.

С най-голяма популярност в гр. Варна през последните десет години се ползва личното име *Виктория*. Веднага след него се нареждат *Никол* и *Габриела*. От таблица № 28 става ясно, че общо 7 имена запазват позициите си в началото на 21. век: *Виктория, Габриела, Никол, Мария, Александра, Йоана/Йоанна и Симона* (и през 2007, и през 2014 г.) и към тях следва да добавим преномените *Дария, Раја, Магдалена* и *Моника*, които обогатяват върха на класацията от 2014 г. Традиционните *Гергана* и *Теодора* не се нареждат сред тях, но се разполагат в средата на именния списък, наред с българските *Елица* (15 референ-

ции) и *Мая* (13 референции), а по-надолу се нареждат и преномените *Христина, Яница, Радостина* (с по 7 референции). Прави впечатление, че с най-малка честота регистрираме традиционните *Ангелина, Василка, Весела, Живка, Златка* (3 референции).

И в именния списък на гр. Варна се откриват трите основни класа оними, характерни за българския антропонимикон – календарни имена (*Никол, Александра, Мария, Йоанна, Магдалена*), домашни имена (*Дария и Рај*), заети от чужди езици имена (*Виктория, Моника*). Календарните преномени имат устойчиво разпространение, същото важи и за домашните *Рая* и *Дария*. С еднаква честота са имена като *Ивайла* и модерното в западния свят име *Карина*, което се среща в Гърция, Италия, Испания, Скандинавските страни и Полша; християнските *Елена, София*, но и домашните *Калина* (13.) и *Божидара*, чуждите *Ема, Михаела, Николета* и българското *Сияна* (14.). С по-малко референции са домашните имена като *Елица, Яница, Дара, Янислава, Рада*. Пъстротата на именника се получава от това, че със същата честота в списъка на гр. Варна намираме и преномени като *Жасмина, Елизабета, Жаклин*, които са нововъведени в българския антропонимикон в края на миналия 20. век.

Изводи

От направения анализ на данните за ЖЛИ в гр. Варна през 2014 г. могат да се изведат следните заключения за тенденциите в модата:

- ❖ Любимите имена в града за последните 10 години са: *Виктория, Никол и Габриела*;
- ❖ Възраждане на някои лични имена от народната традиция: напр. *Рая*;
- ❖ Непрекъснато включване на все повече чужди лични имена: напр. *Мелиса, Ванеса, Мелани, Жасмина, Елизабета* и др.;
- ❖ Двойните (копулативни) имена не са характерни за морската столица, откриваме само преномена *Анна-Мария*, който има 4 референции;
- ❖ Предпочитане на чуждата пред домашната форма на едно и също женско лично име и в гр. Варна: *Христина* (с 16 референции) пред *Христина* (с 7 референции); за разлика от харесваната форма *Никол – Николина* и *Николинка* не се откриват в списъка; *Иванка* не се открива за разлика от *Йоанна*, също *Ивон, Ивона* и др.;

- ❖ Тенденцията да се кръщават деца с кратки имена с повече гласни откриваме и в гр. Варна: след *Рая*, по честота следват *Ема, Ева, Дея/Деа, Тея, Еда*;
- ❖ Пренебрегване на умалителните форми при личните имена с вероятност те да изчезнат.

Мъжки лични имена в гр. Варна, 2014 г.

В групата на имената, които заемат първите 10 позиции, влизат 12 антропонима с референции между 106 и 47.

Анализът показва, че най-разпространените МЛИ сред новородените момчета в гр. Варна отново са както традиционни за българската антропонимна система преномени, напр. *Александър, Георги, Калоян, Борис, Иван, Николай, Димитър, Теодор, Никола*, така и заети от чужди езици като *Мартин, Виктор, Даниел* (вж. таблица № 31).

В града се намират храмовете „Свети Николай Мирликийски Чудотворец“, „Свети Атанасий“, „Свети Димитър“, „Свети мч Андрей Първозвани“, „Свети Архангел Михаил“, но статистическите данни сочат, че антропонимите *Николай* и *Димитър* се подреждат малко по-назад в класацията, а *Атанас, Андрей* и *Михаил* изобщо не се откриват сред най-честотните имена. Преномените *Александър, Георги, Мартин* и *Виктор* са най-харесваните и тази тенденция свързва предпочтенията на родителите в цялата страна.

Позиция според броя употреби	Име	Брой употреби
1.	<i>Александър</i>	106
2.	<i>Георги, Мартин</i>	84
3.	<i>Виктор, Даниел</i>	78
4.	<i>Никола</i>	70
5.	<i>Калоян</i>	62
6.	<i>Николай</i>	59
7.	<i>Борис</i>	55
8.	<i>Иван</i>	53
9.	<i>Димитър</i>	49
10.	<i>Теодор</i>	47

Таблица № 31. Десетте най-разпространени мъжки имена в гр. Варна, 2014 г.

Настоящите данни се сравняват с публикуваните от А. Чолева-Димитрова и Б. Янев за гр. Варна от 2007 г. (Чолева-Димитрова, Янев 2015: 34). Таблица № 32 показва това сравнение и онагледява промените, които са настъпили при най-често предпочитаните имена в гр. Варна за периода. Сравнението на честотните списъци за 2007 г. и 2014 г. сочи, че в първата десетка от именния списък са настъпили незначителни размествания. Два преномена се изкачват нагоре: *Борис* – до 7. място и *Теодор* – до 10. място. Името *Кристиян* изпада от десетката и се разполага назад в класацията. Останалите имена само разместват своите места, а преноменът *Александър* запазва своята челна позиция. Същото се отнася и за второто място на *ЛИ Мартин*. Имената *Георги*, *Даниел* и *Димитър* покачват своите позиции с една през 2014 г., съответно от 3. на 2., от 4. на 3. и от 10. на 9. позиция. По-значително придвижване напред в честотния списък се регистрира при *МЛИ Виктор*, *Никола* (с три позиции) и *Калоян* – с цели четири позиции. При името *Иван* се регистрира лека загуба на популярност и то от 6. позиция през 2007 г. се спуска на 8. през 2014 г.

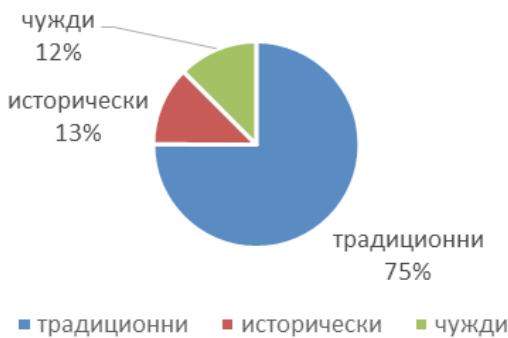
Позиция според броя употреби	Име 2007 г. гр. Варна	Име 2014 г. гр. Варна
1.	<i>Александър</i>	<i>Александър</i> 106
2.	<i>Мартин</i>	<i>Георги, Мартин</i> 84
3.	<i>Георги</i>	<i>Виктор, Даниел</i> 78
4.	<i>Даниел</i>	<i>Никола</i> 70
5.	<i>Виктор</i>	<i>Калоян</i> 62
6.	<i>Иван</i>	<i>Николай</i> 59
7.	<i>Николай/ Никола</i>	<i>Борис</i> 55
8.	<i>Кристиян</i>	<i>Иван</i> 53
9.	<i>Калоян</i>	<i>Димитър</i> 49
10.	<i>Димитър</i>	<i>Теодор</i> 47

Таблица № 32. Сравнение между най-разпространените МЛИ в гр. Варна през 2007 г. (по данни на Чолева-Димитрова, Янев 2015) и през 2014 г.

Традиционни имена (от християнския календар и от народната традиция)

Най-голям процент от МЛИ във Варна през 2014 г. съставляват антропонимите, свързани с християнската религия (вж. фиг. 14). Това са общо 44 МЛИ, носени от 934 деца, като към тях са включени 3 калкирани имена: *Благовест*, *Божидар*, *Богомил*. Както стана ясно от таблица № 31, някои от тях са сред най-предпочитаните имена в града. Трябва да отбележим завръщането на някои библейски (и не само) антропоними като *Давид* (19), *Матей* (7), *Лазар* (4), *Захари* (3), *Григор* (3), които през втората половина на 20. век не са така популярни.

Разпределение на МЛИ според произхода им

Фиг. 14. Разпределение на МЛИ от гр. Варна, 2014 г. според произхода им

Имената, които са свързани с българската народната традиция, са по-малко на брой, като техните носители също са по-малобройни, напр. *Явор*, *Диян*, *Искрен*, *Дарин*, *Милен* и пр. Най-предпочитаните от тях са: *Боян* (14), *Стоян* (14), *Пламен* (12), *Румен* (12). Изследваният корпус показва наличието и на някои умалителни форми на МЛИ, образувани със суфикс *-к(o)*, които все по-рядко се срещат, тъй като вероятно звучат донякъде непrestижно. От друга страна, във варненския антропонимикон се откриват имена като *Живко* (11), *Митко* (6), *Здравко* (5), *Илко* (4) и *Янко* (4), което ни кара да допускаме, че е възможно те да са плод на все още силно запазената традиция за унаследяване на името на родител или прародител .

Имената, които са свързани с българската история и които в по-следно време се радват на голяма почит, са твърде предпочитани и

в гр. Варна през 2014 г. Корпусът съдържа 10 МЛИ, представени в таблица № 33 по-долу:

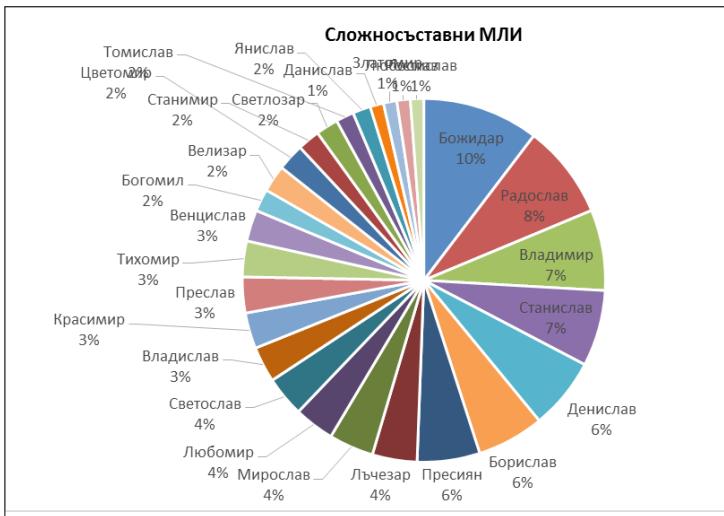
Позиция гр. Варна 2014 г.	Име	Брой употреби
7.	<i>Калоян</i>	62
9.	<i>Борис</i>	55
14.	<i>Симеон</i>	36
15.	<i>Ивайло</i>	33
19.	<i>Самуил</i>	26
38.	<i>Пресиян</i>	14
50.	<i>Момчил</i>	11
60.	<i>Асен</i>	9
115.	<i>Борил</i>	4
118.	<i>Тервел</i>	4

Таблица № 33. Честотни исторически МЛИ в гр. Варна, 2014 г.

Общославянски и индоевропейски модел (сложносъставни МЛИ)

Както и в другите части на страната, и във Варна през 2014 г. двуосновните имена и създадените по тяхен модел нови антропоними се предпочитат от много родители. Освен най-често срещаните се регистрират още *Станимир* (5), *Светлозар* (4), *Томислав* (4), *Янислав* (4), *Данислав* (3), *Златомир* (3), *Любослав* (3), *Ростислав* (3).

Домашните двусъставни имена, които са един от най-старинните типове имена, характерни за българския антропонимикон, и в днешно време служат като модел за образуване на нови подобни антропоними. Данните от гр. Варна за 2014 г. показват един сравнително стабилен интерес, както към традиционните двусъставни МЛИ, така и към новообразувани по тяхен модел, напр. *Божидар*, *Радослав*, *Владимир*, *Тихомир* и пр., но също *Данислав*, *Денислав*. Можем да кажем, че тези новообразования по структура се придръжат към един общославянски и дори индоевропейски модел на преномени – като при тях обаче едната съставка е ново, модерно за системата на име (напр. *Даниел*, *Денис*), другата е традиционна за антропономикона (напр. *-слав*). По своето значение получените имена се нареджат сред списъка с пожелателни имена, характерни за българския именник.

Фиг. 14. Сложносъставни МЛИ в гр. Варна, 2014 г.

Неоантропоними и чужди имена

Корпусът съдържа определен брой имена, характерни за именните традиции на официалните малцинства в България: турски, европейски и арменски. Освен тези чужди имена, разбира се, се откриват и значителен брой преномени, заети и адаптирани в българската личноименна система от различни чужди антропонимикони. Сред тях най-предпочитани са: *Виктор* (78), *Максим* (23), *Денис* (16), *Емил* (16). Следва да се обрне внимание на някои по-нетипични – заети от чужди езици, имена, които не са с единична употреба и попадат в обсега на това изследване като *Тимур* (4), *Амила* (4).

Както и в други изследвани градове в последните години, корпусът от гр. Варна (2014 г.) съдържа немалко имена, които са всъщност чужди варианти, известващи традиционни за нашата личноименна система преномени, напр. *Даниел* (78) спрямо *Данаил* (9), *Теодор* (47) спрямо *Тодор* (12), *Кристиян* (46), *Кристиан* (23), *Крис* (3) спрямо *Христо* (10) и *Християн* (10). При някои преномени все още традиционният вариант запазва своите по-добри позиции, напр. *Давид* (19) спрямо *Дейвид* (3). При други обаче традиционните варианти изобщо липсват от изследвания корпус: *Габриел* (10), но няма *Гаврил*; *Марк* (4), но няма *Марко*.

Име	Брой употреби
<i>Даниел</i>	78
<i>Данаил</i>	9
<i>Теодор</i>	47
<i>Тодор</i>	12
<i>Кристиян</i>	46
<i>Кристиан</i>	23
<i>Христо</i>	10
<i>Християн</i>	10
<i>Крис</i>	3

Таблица № 34. Традиционни и чужди варианти на МЛИ в гр. Варна, 2014 г.

Изводи

От направения анализ на данните за МЛИ в гр. Варна през 2014 г. могат да се изведат следните заключения за тенденциите в модата на мъжките имена:

- ❖ Най-честотните имена са свързани с християнския календар, като най-предпочитани са: *Александър, Георги, Димитър, Иван и Никола*;
- ❖ Особен интерес към МЛИ на български исторически личности, предимно владетели: напр. *Калоян, Борис, Симеон, Ивайло* и др.;
- ❖ Запазване на лични имена от народната традиция: *Боян, Стоян, Пламен, Румен* и др. Отбелязва се и сравнително висока употреба на умалителните форми при имената със суфикс *-к(о)*;
- ❖ Обогатяване и обновяване на класа антропоними, представляващ един от най-старите пластове в антропонимната система – двусъставните имена/композита: *Божидар, Борислав*, и по-нови като *Данислав, Денислав*;
- ❖ Постепенно изместване на традиционните антропоними от съответните чужди: *Даниел* вм. *Данаил* и др.;
- ❖ Утвърждаване на някои чужди преномени като *Тимур, Атила, Мишел*, чиято употреба достига до 4 референции в града.

ВТОРА ГЛАВА

МОДА НА ИМЕНАТА В СРЕДНО ГОЛЕМИТЕ
ГРАДОВЕ – СТАРА ЗАГОРА, РУСЕ,
БЛАГОЕВГРАД И ВИДИН ПРЕЗ 2015 Г.

Наблюдения върху личните имена в гр. Стара Загора, 2015 г.

Изследван корпус

Изследването на имената на новородените деца в гр. Стара Загора е базирано на данни за 2015 г., предоставени от НСИ.

Гр. Стара Загора е един от основните икономически центрове в страната и важен транспортен възел в Южна България. Общият брой на родените през 2015 г. деца там е едва 1 288. От тях 658 са момчета, а 630 – момичета или 51,08% момчета и 48,91% момичета. Корпусът съдържа общо 118 имена на деца. МЛИ са 60, с тях са назовани 478 момчета или 43,3% от всички момчета, ЖЛИ са 58, с тях са назовани едва 351 деца или 15% от всички момичета.

Женски лични имена в гр. Стара Загора, 2015 г.

През 2015 г. в гр. Стара Загора са родени 630 момичета или 48,91%.

Най-често срещаните ЖЛИ в гр. Стара Загора, заемащи първите десет позиции от именния списък на града, имат между 7 и 20 референции. Тези антропоними представляват 15% от всички ЖЛИ, регистрирани в списъците на НСИ за гр. Стара Загора през 2015 г. По силата на ЗЗЛД отново ще бъдат представени само лични имена, които имат най-малко три употреби.

Позиция според броя употреби	Име	Брой употреби
1.	Виктория	20
2.	Мария	19
3.	Дария	18
4.	Александра	16
5.	Никол	13

Позиция според броя употреби	Име	Брой употреби
6.	Симона	12
7.	Йоана	11
8.	Габриела, Крисия	9
9.	Даная, Катя, Рая, Сияна	8
10.	Божидара, Деница, Ивайла, Иванина, Теодора	7

Таблица № 35. Десетте най-разпространени женски лични имена в гр. Стара Загора, 2015 г.

Анализът показва, че в групата на първите 3 най-честотни ЖЛИ на новородените момичета в гр. Стара Загора попадат традиционното за българската антронимна система име *Мария*, заетото *Виктория* и българското име *Дария*.

Настоящите данни биха могли да се сравнят с публикуваните от М. Ангелова-Атанасова обобщени данни за Югоизточна България от 2001 г. (Ангелова-Атанасова 2006). Таблица № 36 показва това сравнение. От нея може да се направят изводи за динамиката на най-често предпочитаните имена в Югоизточна България и конкретно в гр. Стара Загора в периода от началото на 21. век насам.

Позиция според броя употреби	Име 2001 г. ЮИБ	Име 2015 г. гр. Стара Загора
1.	Мария 274	Виктория 20
2.	Габриела 110	Мария 19
3.	Виктория 91	Дария 18
4.	Теодора 68	Александра 16
5.	Гергана 64	Никол 13
6.	Пламена 62	Симона 12
7.	Елена 59	Йоана 11
8.	Десислава 57	Габриела, Крисия 9
9.	Михаела 54	Даная, Катя, Рая, Сияна 8
10.	Деница 53	Божидара, Деница, Ивайла, Иванина, Теодора 7

Таблица № 36. Сравнение между най-разпространените ЖЛИ в Югоизточна България през 2001 г. и в гр. Стара Загора през 2015 г.

Анализът на данните сочи, че два антропонима са запазили своите позиции в групата на първите 3 най-харесвани имена: *Виктория* и *Мария*. От началото на 21. век преномените *Виктория* и *Мария* неизменно са сред членните места в цялата страна. Както беше споменато, Южна България, е районът, в който преноменът *Мария* е сравнително по-разпространен в края на 20. век (Ковачев 1995).

Името *Габриела* продължава да се нареджа сред най-честотните, но за част от родителите губи своята привлекателност, като се извества от 2. на 8. място. Нови и желани имена за новородените през 2015 г. в гр. Стара Загора са: *Александра, Божидара, Даная, Дария, Йоана, Ивайла, Иванина, Крисия, Никол, Симона, Сияна, Катя и Раја*. Тези имена са разнородни по произход, по структура и по време на възникване. Като по-нови могат да се посочат *Даная, Дария, Крисия, Иванина и Сияна*, а тяхната пъстрота потвърждава наблюдението, че именуването при момичетата е много по-разнообразно, отколкото при момчетата.

През 2015 г. в именния списък на гр. Стара Загора се отбелязва спад в назоването на новородени момичета с имена като традиционните *Гергана, Елена, Теодора*, двукомпонентното име *Десислава*, заетото *Михаела* и домашното *Пламена*. Съпоставителните данни от изследваните от нас списъци показват, че през последните години християнските имената *Елена* и *Теодора* продължават да са харесвани в много български градове. Следва да отбележим, че през 2015 г. тези имена отсъстват от първите 10 позиции на най-честотните антропоними в гр. Стара Загора.

Специално внимание заслужава името *Пламена* (таблица № 36), което през 2001 г. е едно от най-често предпочитаните женски лични имена в Югоизточна България, ползва се с известност и в Североизточна България, докато в Западна България се среща сравнително рядко.

Честотност на традиционните ЖЛИ (от християнския календар и от народната традиция)

В именния списък на гр. Стара Загора за 2015 г. откриваме традиционните за личноименната ни система имена: християнските (евр. *Мария, Йоана, Симона*; гр. *Александра, Елена, Теодора*) и т.нр. домашни имена, свързани с българската традиция (*Дария, Деница, Раја, Сияна, Божидара*). Броят на тези имена (не и числеността на назованите с тях новородени) е значително по-голям от броя на заетите от чужди езици преномени *Виктория, Габриела, Никол*. Интерес привлича антропо-

нимът *Ивайла*, който става все по-популярен. В гр. София името не се нарежда сред първите 15 имена, но в гр. Варна е на 12. място, в гр. Ст. Загора е на 10. място, в гр. Русе – на 12. място. И ако календарните преномени са всъщност някои от имената с устойчиво разпространение, то предпочитанията към *Дария*, *Даная*, *Иванина* са ново явление. Тези антропоними са актуални в началото на 21. век. Както по-горе отбелязахме, ЛИ *Дария* е част от историческия ни антропонимикон. Мотивите за назоваване на новородени с ЛИ *Даная* могат да бъдат различни. Името може да е заето от гр. *Δανάη*//*Даная* (от древногръцката митология), но би могло и да е образувано от българското женско име *Дана*, от МЛИ *Дан*, производно от *Добро-дан* и под. с -ая, както ЛИ *Добра* XIII в., *Радая* XVI в. (Займов 1988: 88). Много е вероятно името да е харесано като подновяващо име на бабата *Дана* или *Данка*.

Сложносъставни имена (общославянски и индоевропейски модел)

По своя модел на образуване най-предпочитаните женски имена в гр. Стара Загора за 2015 г. са предимно едносъставни. Те са образувани по звуковите и граматичните закони на езика ни със суфиксите като *-ия*, *-ая*, *-ица*, *-ина*, *-яна*.

Сложни по образуване са антропонимите *Александра*, *Божидара*, *Теодора* в някои случаи *Иванина*. Не се срещат двойни и тройни имена. От т.нар. кратки имена можем да посочим *Рая*, а от съкратените – *Катя*.

Изводи

От направения анализ на данните за ЖЛИ в гр. Стара Загора през 2015 г. могат да се изведат следните заключения за тенденциите в модата на женските имена в града:

- ❖ Включване на имена с домашен произход в класацията на най-често срещаните преномени: *Дария*, *Рая*, *Сияна*, *Деница*;
- ❖ Незначително пристъпие на класа антропоними, представляващ един от най-старите пластове в именната система – двукомпонентните имена: *Божидара* и *Теодора*;
- ❖ Включване на чужди лични имена: *Даная* (в случаите, когато мотивацията за назоваване е заетото име от гръцката митология);

- ❖ Сред най-често срещаните ЖЛИ в гр. Стара Загора през 2015 г. отново присъстват така предпочитаните напоследък латинизирани форми на традиционни за личноименната ни система женски имена, напр. *Габриела*, *Никол*, а също *Крисия* – което е образувано на българска почва от *Христо* (латинизирана съкратена форма на родното *Христо*) и суфикс *-ия*.
- ❖ Наблюдаваме, че суфикс *-ия* все по-често се прибавя към основите на антропонимите и в резултат се появяват нови имена или нови форми на утвърдени имена (*Елия*, *Вилия* и т.н.).

Мъжки лични имена в гр. Стара Загора, 2015 г.

През 2015 г. в гр. Стара Загора са родени 658 момчета или 51,08%.

Най-често срещаните МЛИ в именника на града са преномените, които заемат първите 10 позиции. Тези имена имат между 9 и 30 референции всяко и представляват 43,3% от мъжките ЛИ, регистрирани в гр. Стара Загора през 2015 г.

Позиция според броя употреби	Име	Брой употреби
1.	<i>Георги</i>	30
2.	<i>Мартин</i>	
3.	<i>Александър</i>	19
4.	<i>Виктор, Теодор</i>	17
5.	<i>Димитър, Николай, Симеон</i>	16
6.	<i>Ивайло</i>	15
7.	<i>Даниел, Иван, Калоян</i>	14
8.	<i>Кристиян, Никола, Стефан</i>	13
9.	<i>Борис, Кристиан</i>	10
10.	<i>Давид, Петър</i>	9

Таблица № 37. Десетте най-разпространени мъжки лични имена в гр. Стара Загора, 2015 г.

Анализът на таблица № 37 показва, че най-разпространените лични имена сред новородените момчета в гр. Стара Загора са както традиционните за българската антропонимна система – *Александър*,

Георги, Теодор, Димитър, Николай, така и заетите от чужди езици – *Мартин, Кристиян, също Кристиан, Даниел, Давид*, които стават все по-предпочитани през последните години. Факторите, които са оказали влияние за повишената честотност на тези МЛИ, са най-различни. Отново трябва да кажем, че *Александър* е твърде харесвано име, което в последното десетилетие стремглаво се изкачва по честотната стълбица, *Георги* е едно от най-харесваните МЛИ още от изминалото столетие. За разпространението на имената *Теодор* и *Николай* определено се отчита значението на апелатива в основата на антропонима, а също и функцията му чрез него да се поднови името на родител или прародител и по този начин да се запази родовата памет. Не е без значение и фактът, че в града се намират храмовете „Свети Николай Чудотворец“ и „Свети Теодор Тирон“, на чийто патрони вероятно са кръстени някои новородени.

Настоящите данни биха могли да се сравнят с публикуваните обобщени данни за Югоизточна България от 2001 г. (Ангелова-Атанасова 2006: 48, 52). От поместената долу таблица № 38 се проследява динамиката на най-често предпочитаните имена в Югоизточна България и гр. Стара Загора в периода от началото на 21. век насам.

Позиция според броя употреби	Име 2001 г. ЮИБ	Име 2015 г. гр. Стара Загора
1.	<i>Иван</i> 311	<i>Георги</i>
2.	<i>Георги</i> 256	<i>Мартин</i>
3.	<i>Николай</i> 198	<i>Александър</i>
4.	<i>Димитър</i> 196	<i>Виктор, Теодор</i>
5.	<i>Христо</i> 139	<i>Димитър, Николай, Симеон</i>
6.	<i>Мартин</i> 127	<i>Ивайло</i>
7.	<i>Стефан</i> 121	<i>Даниел, Иван, Калоян</i>
8.	<i>Боян</i> 110	<i>Кристиян, Никола, Стефан</i>
9.	<i>Атанас</i> 104	<i>Борис, Кристиан</i>
10.	<i>Александър</i> 102	<i>Давид, Петър</i>

Таблица № 38. Сравнение между най-разпространените МЛИ в Югоизточна България през 2001 г. и в гр. Стара Загора през 2015 г.

Имената, които се повтарят в класацията след период от близо 15 години, са: *Александър, Георги, Димитър, Иван, Николай, Мартин, Стефан и Теодор*. Тези антропоними са сред най-предпочитаните и в други български градове. Тенденцията името *Георги* да е в челната тройка остава константна и през 2015 г. След *Георги* се нареждат *Мартин* и *Александър* – антропоними, които са се придвижили доста нагоре в класацията на гр. Стара Загора (*Мартин* от 6. на 2. място, а *Александър* от 10. на 3. място). Традиционните имена *Иван* и *Николай* са изгубили част от своята популярност, тъй като слизат с няколко позиции надолу. По-осезателна е загубата на популярност на името *Иван*, което от първо място се оказва на седмо. През 2001 г. в десетката на най-предпочитаните мъжки имена в Югоизточна България влизат *Христо, Божидар и Атанас* – преномени, които не са актуални в именника на града през 2015 г. и отпадат от първите 10 позиции в класацията на имената. Данните показват, че през 2015 г. привлекателни за родителите са имена като *Виктор, Давид, Даниел, Ивайло, Кристиян/Кристиан* и свързаните с българска-та история преномени *Борис, Калоян, Симеон*.

Честотност на традиционните МЛИ (от християнския календар и от народната традиция)

Мъжките лични имена в гр. Стара Загора през 2015 г. са преобладаващи християнски. С устойчиво разпространение са *Александър, Георги, Димитър, Иван, Николай, Стефан*. Традиционните имена, свързани с българската история, са именно *Симеон, Калоян, Борис* и *Ивайло*. Заesti от чужди езици са, напр. *Мартин, Виктор, Даниел*. По отношение на така предпочитаните напоследък латинизирани форми на традиционните за нашата антропонимна система имена можем да кажем, че през 2015 г. и в гр. Стара Загора се откроява преноменът *Кристиан*, който се среща и във вариант *Кристиян* и извества ЛИ *Христо*, разпространено в предишните години. Същото се отнася и за ЛИ *Никола*, което се предпочита пред *Николай*. Силно впечатление прави фактът, че нито едно име, свързано с народната традиция, което има повече от две референции, не попада в обхвата на изследвания корпус в гр. Стара Загора.

Честотност на имената според техния модел на образуване

По своя модел на образуване най-предпочитаните 10 имена в гр. Стара Загора за 2015 г. са предимно едносъставни: *Ивайло, Петър*. Три от преномените са двукомпонентни имена: *Александър, Калоян и Теодор*. Не се откриват двойни или тройни имена.

За разлика от гр. Видин, където въпреки малкия обем на изследвания корпус, в него попадат три преномена с домашен произход (вж. таблица № 52), в гр. Стара Загора за име с такъв произход може да се приеме единствено антропонимът *Борис* (запазвайки условността на неговия произход, за което беше споменато в Първа глава). Едни от най-разпространените домашни имена в Югоизточна България през 2001 г. са *Асен, Божидар* и домашното име *Стоян*.

Фиг. 15. МЛИ според произхода им в гр. Стара Загора, 2015 г.

Изводи

От направения анализ на данните за МЛИ в гр. Стара Загора през 2015 г. могат да се изведат следните заключения за тенденциите в модата на мъжките имена:

- ❖ По своя произход мъжките лични са преобладаващо одомашнени християнски имена. Част от тях са преномени с устойчиво разпространение като *Георги, Николай, Иван и Димитър*. Тези

- традиционнни за личноимната ни система имена имат гръцки произход: *Александър, Георги, Николай*, латински: *Виктор, Мартин* или староеврейски произход – *Иван, Давид и Симеон*;
- ❖ Регистрираме интерес към МЛИ на български исторически личности, предимно владетели: напр. *Калоян, Борис, Ивайло, Асен*;
 - ❖ Напълно липсват лични имена от народната традиция;
 - ❖ Налагане на чуждата пред домашната форма на едно и също мъжко лично име: *Кристиан, Кристиян* вместо *Христо*.

Наблюдения върху личните имена в гр. Русе, 2015 г.

Русе е най-големият български град по поречието на р. Дунав и петият по големина град в страната. Той често е наричан „Малката Виена“ заради многобройните паметници на културата, в чиято архитектура са застъпени стиловете необарок, модерн, неокласицизъм и сецесион. Девизът на Русе е „Град на свободния дух“.

Изследван корпус

Изследването на имената на новородените деца в гр. Русе е базирано на данни за 2015 г., предоставени от НСИ. С оглед защитата на личните данни е използвана информация само за личните имена и пола на новородените, които се срещат повече от два пъти. През 2015 г. в гр. Русе са родени 1 189 деца, 628 момчета и 561 момичета, или 52,81% момчета и 47,18% момичета. Корпусът съдържа общо 119 имена на деца. Мъжките лични имена са 62 – с тях са назовани 47 момчета или 43,3% от всички момчета, а женските са 57 – с тях са назовани едва 351 деца или 15% от всички момичета.

Женски лични имена в гр. Русе, 2015 г.

През 2015 г. в гр. Русе са родени 561 момичета или 47,18%.

От поместената тук таблица № 39 установяваме, че имената на първите десет позиции от личноименния списък на града имат между 7 и 21 референции. Анализът показва, че сред най-разпространените ЖЛИ в гр. Русе са както традиционните за българската антропонимна

система преномени – *Мария и Елена*, така и заетите *Виктория и Габриела*.

Позиция според броя употреби	Име	Брой употреби
1.	<i>Никол</i>	21
2.	<i>Виктория</i>	18
3.	<i>Габриела</i>	17
4.	<i>Рая</i>	13
5.	<i>Александра</i>	12
6.	<i>Йоана</i>	11
7.	<i>Дария, Ема</i>	10
8.	<i>Мария, Михаела</i>	9
9.	<i>Кристина, София</i>	8
10.	<i>Дея, Ева, Елена, Калина</i>	7

Таблица № 39. Десетте най-разпространени женски лични имена в гр. Русе, 2015 г.

Представената класация би могла да се сравни с публикуваниите обобщени данни от именния списък от 2001 г. в Североизточна България (Ангелова-Атанасова 2006: 48, 52). Таблица № 40 показва това сравнение, а анализът на изложените данни ни дава възможност да констатираме промените, които са настъпили при честотата на най-предпочитаните имена в Североизточна България и гр. Русе от началото на 21. век насам.

Позиция според броя употреби	Име 2001 г. СИБ	Име 2015 г. гр. Русе
1.	<i>Виктория</i> 149	<i>Никол</i> 21
2.	<i>Габриела</i> 137	<i>Виктория</i> 18
3.	<i>Симона</i> 115	<i>Габриела</i> 17
4.	<i>Мария</i> 106	<i>Рая</i> 13
5.	<i>Десислава</i> 97	<i>Александра</i> 12
6.	<i>Александра, Теодора</i> 69	<i>Йоана</i> 11
7.	<i>Йоана</i> 68	<i>Дария, Ема</i> 10
8.	<i>Гергана</i> 63	<i>Мария, Михаела</i> 9
9.	<i>Деница</i> 62	<i>Кристина, София</i> 8
10.	<i>Кристина, Никол</i> 59	<i>Дея, Ева, Елена, Калина</i> 7

Таблица № 40. Сравнение между най-разпространените ЖЛИ в Североизточна България през 2001 г. и в гр. Русе през 2015 г.

Наблюденията сочат, че два антропонима са запазили своите челни позиции: *Виктория* и *Габриела*. От началото на 21. век преномените *Александра*, *Виктория*, *Габриела*, *Теодора* и *Кристина* неизменно са на челните места в Североизточна България. Силно впечатление прави, че името *Никол* печели значително по-предна позиция в гр. Русе, като се изкачва от 10. място през 2001 г. на 1. място през 2015 г. Следва да отбележим, че две християнски имена от гр. произход (*Теодора* и *Гергана*), 1 от еврейски (*Симона*), както и домашните (*Деница* и *Десислава*) губят своите позиции сред десетте най-често срещани антропоними.

Честотност на традиционните ЖЛИ (от християнския календар и от народната традиция)

В именния списък на гр. Русе също се откриват трите основни класа имена, характерни за българския антропонимикон. Присъстват традиционни имена от християнския календар: *Мария*, *Йоана*, *Елена*, *Никол*, *Кристина*, *Йоана* и домашни имена, свързани с народната традиция: *Дария*, *Дея*, *Рая*, *Калина*. Календарните преномени имат устойчиво разпространение, същото важи за домашните *Рая* и *Калина*, а преномените *Дея* и *Дария* придобиват популярност едва в началото на 21. век.

Честотност на имената според модела на образуване

По своя модел на образуване най-предпочитаните женски лични имена в гр. Русе за 2015 г. са предимно едноосновни. Не се срещат двойни и тройни имена. Прави впечатление, че между най-често срещаните антропоними са няколко кратки по своята структура – *Дея*, *Ева*, *Ема* и *Рая*, тенденция, характерна и за най-големите градове София, Пловдив и Варна.

Сложносъставни лични имена (общославянски и индоевропейски модел)

Двукомпонентните имена *Теодора* и *Десислава*, които присъстват в списъка с първите 10 най-разпространени антропоними през 2001 г., вече са изгубили своите позиции през 2015 година.

Изводи

От направения анализ на данните за ЖЛИ в гр. Русе през 2015 г. могат да се изведат следните заключения за тенденциите в модата на женските имена в града:

- ❖ Присъствие на кратки по своята структура имена: *Дея, Ева, Ема и Раја*;
- ❖ Липса на двусъставни имена/композита тип *Белослава*;
- ❖ Предпочитане на чуждата пред домашната форма на едно и също женско лично име, напр. *Кристина* вм. *Христина*.

Мъжки лични имена в гр. Русе, 2015 г.

През 2015 г. в гр. Русе са родени 628 момчета или 52,81%.

От поместената таблица № 41 установяваме, че имената на първите десет позиции от личноименния списък на града имат между 28 и 11 референции. Влизашите в обсега на изследване антропоними представляват 43,3% от МЛИ, регистрирани в града през 2015 г.

Позиция според броя употреби	Име	Брой употреби
1.	Александър	28
2.	Мартин	26
3.	Георги	22
4.	Даниел	20
5.	Калоян	19
6.	Виктор	15
7.	Никола	14
8.	Кристиян, Симеон, Теодор	13
9.	Николай	12
10.	Преслав	11

Таблица № 41. Десетте най-разпространени МЛИ в гр. Русе, 2015 г.

Най-разпространените МЛИ сред новородените момчета в гр. Русе отново са както традиционни за българската антропонимна система преномени като: *Александър, Георги, Теодор* и *Николай*, така и заетите от чужди езици *Мартин, Кристиян, Кристиан, Даниел*. Сред първите 10 имена не се среща преноменът *Димитър* за разлика от гр. Стара Загора.

Неколкократно стана дума, че в столицата едно от любимите ЖЛИ е *София* – до голяма степен заради патронния християнски храм в града. В гр. Русе се намират храмовете „Свети Георги“, „Свети Архангел Михаил“ и „Свети Николай“, но имената *Михаил* и *Николай* са назад в именната класацията на града, единствено името *Георги* се откроява с по-голямо разпространение.

Настоящите данни биха могли да се сравнят с публикуваните обобщени данни за Североизточна България от 2001 г. (Ангелова-Атанасова 2006: 48, 52). Таблица № 42 показва това сравнение и онагледява промените, които са настъпили при най-често предпочитаните имена в Североизточна България и в гр. Русе за периода от началото на 21. век насам.

Позиция според броя употреби	Име 2001 г. СИБ	Име 2015 г. гр. Русе
1.	<i>Георги</i> 218	<i>Александър</i> 28
2.	<i>Иван</i> 194	<i>Мартин</i> 26
3.	<i>Николай</i> 181	<i>Георги</i> 22
4.	<i>Александър</i> 177	<i>Даниел</i> 20
5.	<i>Димитър</i> 163	<i>Калоян</i> 19
6.	<i>Мартин</i> 161	<i>Виктор</i> 15
7.	<i>Кристиян</i> 115	<i>Никола</i> 14
8.	<i>Стефан</i> 110	<i>Кристиян, Симеон, Теодор</i> 13
9.	<i>Даниел</i> 107	<i>Николай</i> 12
10.	<i>Никола</i> 101	<i>Преслав</i> 11

Таблица № 42. Сравнение между най-разпространените МЛИ в Югоизточна България през 2001 г. и в гр. Русе през 2015 г.

Съпоставянето на данните сочи, че през 2015 г. на първо място по честотност в гр. Русе вече не е антропонимът *Георги*, а *Александър*. *Георги* обаче е на 3. място наред с актуалните МЛИ *Александър* и *Мартин*. В много градове в страната тенденцията на съревнование между тези три преномена за първите позиции в именника може да се определи като трайна. В пряка конкуренция с тях встъпва преноменът *Виктор*, който е нов в членната класация. Сред предпочитаните измежду първите 10 имена се оказват още *Калоян*, *Симеон*, *Тодор* и *Преслав*. Тези преномени не намираме сред първите 10 в Североизточна България през 2001 г. Регистрираме, че за този период от 15 години имената *Александър*, *Даниел* и *Никола* са придобили по-

вече актуалност сред родителите, а формата *Николай* се е изместила назад в честотната класация.

През 2015 г. имената *Иван*, *Димитър* и *Стефан* не се откриват сред първите 10 най-разпространени имена, докато преди около 15 години ЛИ *Иван* е било едно от най-честотните сред новородените в Североизточна България.

Честотност на традиционните МЛИ (от християнския календар и от народната традиция)

По своя произход мъжките лични имена в гр. Русе през 2015 г. са преобладаващо традиционни за личноименната ни система (одомашнени християнски имена). С устойчиво разпространение са гръцките по произход: *Александър*, *Георги* и *Николай*. Сред най-популярните имена попадат и два преномена с латински произход: *Виктор* и *Мартин*, както и един с еврейски – *Симеон*. За съжаление констатираме, че имена от народната традиция (като *Весел*, *Здравко* и т.н.) не се откриват сред най-харесваните имена.

Честотност на имената според модела на образуване

По своя модел на образуване най-предпочитаните имена и в гр. Русе за 2015 г. са предимно едноосновни. Двуосновни са високочестотното *Александър*, наследените от историческия именник на българите *Калоян*, *Преслав*, християнското *Теодор*. Най-предпочитаните двуосновни домашни имена са *Лъчезар*, *Станислав*, *Борислав*, *Владимир*.

Сложносъставни МЛИ (общославянски и индоевропейски модел)

Към сложносъставните антропоними отнасяме както някои нови за личноименната ни система образувания, така и традиционни общославянски двуосновни лични имена като споменатите *Владимир*, *Борислав*, *Преслав* и т.н.

Изводи

От направения анализ на данните за МЛИ в гр. Русе през 2015 г. могат да се изведат следните заключения за тенденциите в модата на мъжките имена:

- ❖ По своя произход мъжките лични имена са преобладаващо одомашнени християнски имена. При това една част от тях са имена с устойчиво разпространение като *Александър, Георги, Теодор и Николай*;
- ❖ И тук, сред най-често срещаните мъжки лични имена е латинизираната форми на традиционното за нашата антропонимна система име *Кристиан* вм. *Христо*;
- ❖ Назоването на децата с двуосновните имена *Преслав* и *Калоян* още веднъж подчертава засиления интерес на родители-те към историята на българите и на практика възражда тези преномени в антропонимикона ни.

Наблюдения върху личните имена в гр. Благоевград, 2015 г.

Като най-големият град в Югозападна България, Благоевград попада в центъра на проучването. Освен това градът е икономически, културен и образователен център на Югозападна България. На фона на останалите части на страната, вероятно и заради двата университета, които се намират там, демографската ситуация в гр. Благоевград е малко по-благоприятна и коефициентът на раждаемостта е сравнително добър. Данните на НСИ обаче показват, че населението и в Благоевград намалява и има отрицателен прираст.

Изследван корпус

Изследването на имената на новородените деца в гр. Благоевград е базирано на данни за 2015 г., предоставени от НСИ. Общият брой на родените през 2015 г. деца там е 790. От тях 403 са момчета, а 387 – момичета или 51,01% момчета и 48,98% – момичета. Корпусът съдържа общо 74 лични имена. МЛИ са 36 – с тях са назовани 262 момчета или 33,16% от всички момчета, а ЖЛИ са 38 – с тях са назовани едва 219 деца или 27,72% от всички момичета.

Женски лични имена в Благоевград, 2015 г.

През 2015 г. в гр. Благоевград са родени 387 момичета или 48,98%.

Позиция според броя употреби	Име	Брой употреби
1.	Никол	23
2.	Виктория	15
3.	Мария	11
4.	Александра, Божидара, Дария, Йоана	10
5.	Симона	8
6.	Калина, Раја	7
7.	Дарина, Карина	6
8.	Анна, Василена, Гергана, София, Ивана, Теодора	5
9.	Адриана, Ванеса, Ема	4
10.	Андреа, Белослава, Бориса, Валентина, Габриела, Даная, Елена, Емили, Емма, Изабела, Ирина, Катерина, Крисия, Кристина, Марайа, Михаела, Таня, Яна	3

Таблица № 43. Десетте най-разпространени женски лични имена в гр. Благоевград, 2015 г.

Според честотния списък на имената в гр. Благоевград (вж. таблица № 43) няколко позиции между първа и десета се заемат от повече от едно име. С изключение на 1., 2., 3. и 5. позиция, останалите се заемат от повече от един антроним, а на 10. позиция се нареджат 18 антрониона. Включените в обема на корпуса 38 антрониона са най-предпочитаните имена за момичета през 2015 г. в града.

Според същата таблица първите 3 места се заемат от имената *Никол*, *Виктория* и *Мария*. Първенството на тези три преномена не е изненада, тъй като се вписва в общата тенденция от последните години, наблюдавана в цялата страна. Нещо повече, данните, публикувани от НСИ за 2015 г. и отнасящи се до територията на цяла България, показват, че тъкмо тези антроними съставляват първата тройка на най-предпочитаните женски имена на новородени, като последователността е: *Виктория*, *Мария*, *Никол* (Имената в Бълга-

рия за 2015 г., НСИ, https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/Names2015p_W04SUJV.pdf).

Останалите 7 позиции в таблицата съдържат голям брой имена, които са твърде разнообразни и потвърждават на практика още веднъж факта, че именуването при момичетата е много по-непредвидимо, отколкото при момчетата.

Сравнението с по-стари данни (Ангелова-Атанасова 2006: 48; 52) обаче показва, че е настъпило разместване в класацията на най-предпочитаните ЖЛИ за период от 15 години (вж. таблица № 44). Става ясно, че пет от имената към 2015 г. за загубили част от своята популярност и са паднали по-ниско в класацията: *Мария, Габриела, Елена, Кристина*, като загубата на популярност е най-значителна при антропонима *Габриела* (от 3. на 10. място). Други два преномена запазват своите позиции непроменени: *Александра* (4.) и *Симона* (5.). Два антропонима се изкачват по-нагоре в класацията през 2015 г.: *Йоана* (от 6. до 4.), а *Никол* – с още по-осезаем скок от 9. до 1. място. Заслужава внимание фактът, че името *Десислава*, което през 2001 г. в цяла Югозападна България е на 2. място по популярност, през 2015 г. вече не попада в списъка на най-разпространените имена. Не на последно място, следва да отбележим, че през 2015 г. списъкът на първите 10 най-препочитани ЖЛИ в гр. Благоевград е обогатен с много нови имена – цели 29. Сред тях има и традиционни имена като *Калина, Ирина, Михаела, София*, и нови като *Даная, Карина, Дария*.

Позиция според броя употреби	Име 2001 г. ЮЗБ	Позиция според броя употреби	Име 2015 г. гр. Благоевград
1.	<i>Мария</i>	1.	<i>Никол</i>
2.	<i>Десислава</i>	2.	<i>Виктория</i>
3.	<i>Габриела</i>	3.	<i>Мария</i>
4.	<i>Александра</i>	4.	<i>Александра, Божидара, Дария, Йоана</i>
5.	<i>Симона</i>	5.	<i>Симона</i>
6.	<i>Йоана</i>	6.	<i>Калина, Раи</i>
7.	<i>Гергана</i>	7.	<i>Дарина, Карина</i>
8.	<i>Елена</i>	8.	<i>Анна, Василена, Гергана, София, Ивана, Теодора</i>
9.	<i>Никол</i>	9.	<i>Адриана, Ванеса, Ема</i>

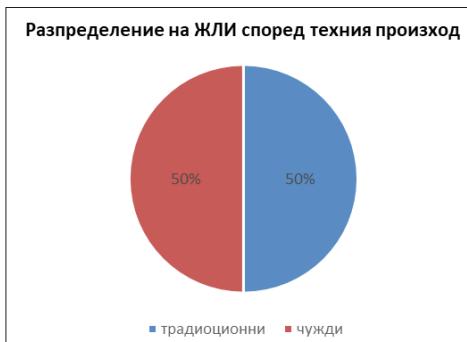
Позиция според броя употреби	Име 2001 г. ЮЗБ	Позиция според броя употреби	Име 2015 г. гр. Благоевград
10.	Кристина	10.	Андреа, Белослава, Бориса, Валентина, Габриела, Даная, Елена, Емили, Емма, Изабела, Ирина, Катерина, Крисия, Кристина, Марайа, Михаела, Таня, Яна

Таблица № 44. Сравнение между най-разпространените ЖЛИ в Югозападна България през 2001 г. и в гр. Благоевград през 2015 г.

Честотност на традиционните ЖЛИ (от християнския календар и от народната традиция)

Анализът на данните показва, че дялът на традиционните имена е значителен, но не е толкова голям както при МЛИ. Срещат се и имена, свързани с християнската религия, и такива, произлизащи от народната традиция – *Йоана, Мария, Божидара, Калина, Александра, Раиа, Гергана* и под.

В изследваните данни присъстват и немалко заети от чужди езици преномени, както и чужди варианти на традиционни имена, напр. *Никол, Ванеса, Андреа, Изабела, Марайа, Емили, Емма* и пр. Всъщност налице е равновесие между традиционните и чуждите ЖЛИ в гр. Благоевград през 2015 г. (вж. фиг. 16). Таблица № 45 показва, че при някои антропоними домашните варианти преобладават, но при други чуждите съответствия напълно са изместили домашните.

Фиг. 16. ЖЛИ според произхода им, гр. Благоевград, 2015 г.

Име	Брой употреби
<i>Йоана</i>	10
<i>Ивана</i>	5
<i>Ванеса</i>	4
<i>Ема</i>	4
<i>Емма</i>	3
<i>Емили</i>	3
<i>Христина</i>	-
<i>Кристина</i>	3
<i>Крисия</i>	3

Таблица № 45. Варианти на ЖЛИ, гр. Благоевград, 2015 г.

Сложносъставни имена (общославянски и индоевропейски модел)

По отношение на двукомпонентните имена/композита може да се каже, че те са много слабо представени при ЖЛИ в гр. Благоевград. Откриват се едва два подобни антропонима с домашен произход: *Божидара* и *Белослава*.

Изводи

От направения анализ на данните за ЖЛИ в гр. Благоевград през 2015 г. могат да се изведат следните заключения за тенденциите в модата на женските имена в града:

- ❖ Възраждане на лични имена от народната традиция: *Рая*, *Калина*, *Дарина* и др.;
- ❖ Незначително присъствие в благоевградския женски антропонимикон на класа антропоними, представляващ един от най-старите пластове в антропонимната ни система – двусъставните имена/композита: *Божидара*, *Белослава*;
- ❖ Непрекъснато включване на все повече чужди лични имена: *Даная*, *Марая*, *Емили*;

- ❖ Предпочитане на чуждата пред домашната форма на едно и също женско лично име: *Кристина* вм. *Христина, Емили, Ема, Ема* вм. *Емилия* и др.
- ❖ Възраждане на МЛИ от историческия ни антропонимон, но като ЖЛИ: *Бориса*.

Мъжки лични имена в гр. Благоевград, 2015 г.

През 2015 г. в Благоевград са родени 403 момчета или 51,01%.

Таблица № 46 показва първите 10 най-предпочитани мъжки имена в гр. Благоевград за 2015 г. От нея става ясно, че преобладават традиционните имена. Това не е изненадващо. Първите две позиции се заемат от двата най-обичани преномена в България: *Александър* и *Георги*. Табличата показва още, че категоричен превес имат християнските имена при това в техните традиционни форми: *Георги, Димитър, Иван, Петър* и т.н. Важно е да се отбележи, че в гр. Благоевград и двата преномена *Никола* и *Николай* са намерили място в първата десетица. Класацията не съдържа изненади и по отношение на наличието на някои новозаети имена като *Кристиян* и *Даниел*, които в последно време са много предпочитани и в други селища в страната, както вече стана ясно. Не е учудващо и наличието в нея на традиционния преномен *Борис*, тъй като имената на българските владетели също се радват на голяма почит в последните години. Сред десетте най-предпочитани имена се е промъкнало само едно двусловно име – *Божидар*, което бележи голям разцвет в последно време (Влахова-Ангелова 2021).

Позиция според броя употреби	Име	Брой употреби
1.	<i>Александър</i>	21
2.	<i>Георги</i>	18
3.	<i>Никола</i>	16
4.	<i>Мартин</i>	15
5.	<i>Димитър</i>	14
6.	<i>Кристиян</i>	13
7.	<i>Иван</i>	12

Позиция според броя употреби	Име	Брой употреби
8.	<i>Николай</i>	10
9.	<i>Божидар</i>	9
10.	<i>Борис, Виктор, Даниел, Петър</i>	8

Таблица № 46. Десетте най-разпространени мъжки лични имена в гр. Благоевград, 2015 г.

До момента не са публикувани сведения за имената в гр. Благоевград от по-ранни изследвания, затова настоящите данни биха могли да се сравнят единствено с публикуваните обобщени данни за Югозападна България от 2001 г. (Ангелова-Атанасова 2006). От таблица № 47 може да се види динамиката на най-често предпочитаните имена в Югозападна България и в гр. Благоевград в периода от началото на 21. век насам. Според данните за 2001 г. в Югозападна България класацията на най-предпочитаните МЛИ почти не се е променила до днес. Както се вижда, едва два от антропонимите, класирани на първите 10 места през 2001 г., не присъстват в списъка на най-предпочитаните МЛИ през 2015 г. в гр. Благоевград. Това са преномените *Angel* и *Alexs*. Името *Alexs* е загубило две позиции и през 2015 г. е на 11. място, а *Angel* от 10. място се е преместил на 15. (като разделя тази позиция с още 6 други имена: *Andрей*, *Антонио*, *Константин*, *Симеон*, *Станислав* и *Филип*. От друга страна, сред първите 10 най-предпочитани имена през 2015 г. в гр. Благоевград на последните две (9. и 10.) се изкачват 4 антропонима, които през 2001 г. не попадат в първата десетица: *Божидар* (24.), *Борис* (18.), *Виктор* (14.) и *Даниел* (40.) място.

Позиция според броя употреби	Име 2001 г. ЮЗБ	Позиция според броя употреби	Име 2015 г. гр. Благоевград
1.	<i>Георги</i>	1.	<i>Александър</i>
2.	<i>Иван</i>	2.	<i>Георги</i>
3.	<i>Александър</i>	3.	<i>Никола</i>
4.	<i>Димитър</i>	4.	<i>Мартин</i>
5.	<i>Николай</i>	5.	<i>Димитър</i>
6.	<i>Мартин</i>	6.	<i>Кристиян</i>
7.	<i>Петър</i>	7.	<i>Иван</i>

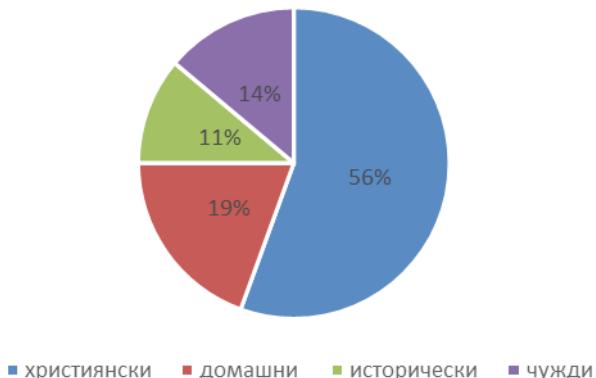
Позиция според броя употреби	Име 2001 г. ЮЗБ	Позиция според броя употреби	Име 2015 г. гр. Благоевград
8.	<i>Кристиян</i>	8.	<i>Николай</i>
9.	<i>Алекс</i>	9.	<i>Божидар</i>
10.	<i>Ангел</i>	10.	<i>Борис, Виктор, Даниел, Петър</i>

Таблица № 47. Сравнение между най-разпространените МЛИ в Югозападна България през 2001 г. и в гр. Благоевград през 2015 г.

Честотност на традиционните МЛИ (от християнския календар и от народната традиция)

MLI в гр. Благоевград през 2015 г. са преобладаващо християнски имена – 20 от 36 изследвани преномена или 55% (вж. фиг. 17). При това една част от тях са имена с устойчиво разпространение: *Георги, Никола, Димитър, Иван, Петър, Стефан, Ангел* и под. Останалата част от имената са, както следва: двуосновни имена (17%):

Разпределение на МЛИ според произхода им

Фиг. 17. МЛИ според произхода им в гр. Благоевград, 2015 г.

Владимир, Борислав, Лъчезар и под.; традиционни имена, свързани с българската история (имена на владетели) като *Калоян, Борис, Ивайло, Асен* (12%) и заети от чужди езици имена или чужди варианти на традиционни имена, напр. *Кристиян, Антонио, Даниел* (14%). Едно единствено име, свързано с народната традиция, има повече от две референции в гр. Благоевград и попада в обхвата на изследвания корпус – *Пламен*. И тук, както и на другите места, чуждите варианти на традиционни имена са много харесвани и често дори по-предпочитани (вж. таблица № 48):

Име	Брой употреби
<i>Кристиян</i>	13
<i>Кристиан</i>	4
<i>Христо</i>	4

Таблица № 48. МЛИ *Христо/Кристиян*, гр. Благоевград, 2015 г.

Сложносъставни МЛИ (общославянски и индоевропейски модел)

Сред всички изследвани мъжки преномени от гр. Благоевград през 2015 г. – всичко 36 – общият брой на двуосновните имена е 8 – *Александър* (21), *Божидар* (9), *Владимир* (6), *Борислав* (5), *Калоян* (5), *Лъчезар* (4), *Любомир* (4) и *Станислав* (3) (вж. таблица № 49). Само два от преномените сред първите 10 са двуосновни: *Александър* и *Божидар*. Среща се и една единствена съкратена форма: *Алекс* (7).

Име	Брой употреби
<i>Божидар</i>	9
<i>Владимир</i>	6
<i>Борислав</i>	5
<i>Лъчезар</i>	4
<i>Любомир</i>	4
<i>Станислав</i>	3

Таблица № 49. Сложносъставни МЛИ с домашен произход, гр. Благоевград, 2015 г.

Изводи

От направения анализ на данните за МЛИ в гр. Благоевград през 2015 г. могат да се изведат следните заключения за тенденциите в модата на мъжките имена:

- ❖ Преобладават имена от християнския календар, като най-често срещани са: *Георги, Никола, Димитър*;
- ❖ Откроява се подчертан интерес към МЛИ на български исторически личности, предимно владетели: напр. *Калоян, Борис, Ивайло, Асен*;
- ❖ Почти напълно липсват лични имена от народната традиция. Единствното име, което се открива, е *Пламен*;
- ❖ Налагат се чужди пред домашни форми на едно и също мъжко лично име: *Кристиан, Кристиян* вместо *Христо* и др.

Наблюдения върху личните имена в гр. Видин, 2015 г.

Гр. Видин, макар да е град с вековна история и важно пристанище в най-северозападната част на страната, в последните години е в упадък в следствие на икономическия застой и обезлюдяването на района. В резултат на това област Видин е с най-нисък коефициент на раждаемост в цялата страна за 2015 г.

Изследван корпус

Общиният брой на родените през 2015 г. деца в гр. Видин е едва 339. От тях 181 са момчета, а 158 – момичета или 53,39% от децата са момчета, а 46,60% са момичета. Корпусът съдържа общо 21 имена на деца. Мъжките лични имена са 15, с тях са назовани 68 момчета, а женските ЛИ – 6, с тях са назовани едва 21 деца. Това означава, че изследването се базира на 37,56% от МЛИ и на 13,29% от ЖЛИ в гр. Видин за 2015 г.

Женски лични имена в гр. Видин, 2015 г.

През 2015 г. в Видин са родени 158 момичета или 46,60%.

Традиционно разнообразието при ЖЛИ е по-голямо от колкото при мъжките. Респективно по-малък брой момичета носят дадено

женско лично име. Ето защо не е изненадващо, че при такъв малък брой новородени в гр. Видин през 2015 г. количеството на ЖЛИ с най-малко три референции е твърде малко. Поради това всички предоставени данни за ЖЛИ в гр. Видин за 2015 г. заемат едва първите три позиции (вж. таблица № 50) или само 15% от женските антропоними. Останалите 85% от женските имена, които имат само по една или две референции, остават извън обсега на изследването по причина, която вече нееднократно беше спомената.

Както и в другите градове, и в гр. Видин сред ЖЛИ се откриват и традиционни имена, и заети от чужди езици (вж. таблица № 50).

Позиция според броя употреби	Име	Брой употреби
1.	Анна	5
2.	Виктория	4
3.	Божидара, Йоана, Мария, Цветелина	3

Таблица № 50. Десетте най-разпространени женски лични имена в гр. Видин, 2015 г.

Сравнението на женските антропоними от гр. Видин, 2015 г. с по-стари данни е представено в таблица № 51. От нея става ясно, че три антропонима са запазили своите челни позиции: *Виктория, Мария и Цветелина*. От началото на 21. век преномените *Виктория* и *Мария* неизменно са сред челните места в цялата страна. По-специално внимание следва да се отдели на името *Цветелина*, което, както става ясно от таблица № 51, продължава все още да бъде сред най-често предпочитаните ЖЛИ. Според данните от 2001 г. името *Цветелина* е сред най-харесваните имена само в Северозападна България, докато в останалите региони на страната то не влиза в първата десетица (Ангелова-Атанасова 2006: 52). Може да се каже, че и днес Северозападна България е районът, където този преномен запазва добрите си позиции, които е имал в края на 20. век. Името *Цветелина* влиза в групата на най-често срещаните ЖЛИ едва в периода 1980 – 2000 г., като се изкачва от 292. място (Ангелова-Атанасова 2001: 35-36). В по-ранните периоди далеч по-предпочитани са вариантите със суфикс -к(а): *Цветанка* или -ан(а): *Цветана* (Ковачев: 1995) (вж. фиг. 18).

Позиция според броя употреби	Име 2001 г. СЗБ	Позиция според броя употреби	Име 2015 г. гр. Видин
1.	<i>Виктория</i>	1.	<i>Анна</i>
2.	<i>Габриела</i>	2.	<i>Виктория</i>
3.	<i>Мария</i>	3.	<i>Божидара, Йоана, Мария, Цветелина</i>
4.	<i>Десислава</i>	4.	
5.	<i>Цветелина</i>	5.	
6.	<i>Симона</i>	6.	
7.	<i>Теодора</i>	7.	
8.	<i>Александра</i>	8.	
9.	<i>Ванеса</i>	9.	
10.	<i>Михаела, Ивана, Ралица</i>	10.	

Таблица № 51. Сравнение между най-разпространените ЖЛИ в Северозападна България през 2001 г. и в гр. Видин през 2015 г.

Честотност на традиционните ЖЛИ (от християнския календар и от народната традиция)

Трудно е да се правят заключения във основа на толкова малък обем данни, но шестте ЖЛИ от гр. Видин показват, че всички основни класове имена, характерни за българския антронимикон, се откриват сред тях – християнски (*Анна, Мария, Йоана, Божидара*), имена, свързани с народната традиция (*Цветелина*) и заети от чужди езици (*Виктория*). И ако християнските имена са всъщност някои от имената с устойчиво разпространение, то останалите имена са антропоними, които придобиват популярност едва в последните десетилетия на 20. век и в най-ново време (по-горе стана дума за ЛИ *Цветелина*). Името *Божидара* днес е едно от най-популярните ЖЛИ (Данчева 2019, Чолева-Димитрова, Данчева 2019, Владова-Ангелова 2021).

Сложносъставни ЖЛИ (общославянски и индоевропейски модел)

Малкият списък от само шест ЖЛИ в гр. Видин не дава възможност за обобщения. Сред имената, които той съдържа, има едно единствено двуосновно – *Божидара*.

Фиг. 18. ЖЛИ според произхода им в гр. Видин, 2015 г.

Изводи

От направения анализ на данните за ЖЛИ в гр. Видин през 2015 г. могат да се изведат следните заключения за тенденциите в модата на женските имена в града:

- ❖ Любимото женско име е *Анна*;
- ❖ Видин е единственият град, където ЛИ *Цветелина* е в първата десетка по предпочтение;
- ❖ Незначително е присъствието във видинския женски антропонимикон на класа антропоними, представляващ един от най-старите пластове в антропонимната ни система – двусъставните имена/композита: *Божидара*.

Мъжки лични имена в гр. Видин, 2015 г.

През 2015 г. в гр. Видин са родени 181 момчета или 53,39% от новородените.

Тъй като корпусът е непълен, всички предоставени имена от гр. Видин за 2015 г., попадат в групата на най-често срещаните имена, като заемат едва 5 позиции и имат между 3 и 8 референции всяко. Те представляват 43,3% от МЛИ, регистрирани в гр. Видин през 2015 г.

Позиция според броя употреби	Име	Брой употреби
1.	<i>Александър, Кристиян</i>	8
2.	<i>Георги, Мартин</i>	6
3.	<i>Борислав</i>	5
4.	<i>Божидар, Денис, Калоян, Никола, Павел</i>	4
5.	<i>Боян, Виктор, Даниел, Иван, Йордан</i>	3

Таблица № 52. Най-често срещаните МЛИ в гр. Видин, 2015 г.

Анализът на данните в таблица № 52 показва, че най-разпространените МЛИ сред новородените момчета в гр. Видин са както традиционни за българската антропонимна система преномени – *Александър, Георги, Борислав, Божидар*, така и заети от чужди езици – *Кристиян, Мартин, Денис*.

Тъй като не разполагаме с предишни данни за имената в гр. Видин, настоящите биха могли да се сравнят единствено с публикуваните обобщени сведения за Северозападна България от 2001 г. (Ангелова-Атанасова 2006). Таблица № 53 показва това сравнение. От нея може да се види динамиката на най-често предпочитаните имена в Северозападна България и в гр. Видин в периода от началото на 21. век насам. Става ясно, че имената *Александър* и *Георги* са с разменени позиции. Тази тенденция на съревнование между двете имена за първото място може да се определи като тройна и се наблюдава в последно време в цялата страна (Чолева-Димитрова, Янев 2015). Вижда се още, че 6 от имената са запазили своите позиции в изследвания период: *Александър, Кристиян, Георги, Мартин, Виктор и Иван*. Преноменът *Борислав* подобрява леко своите позиции през 2015 г. През 2001 г. той не влиза в десетката на най-предпочитаните имена в Югозападна Бъл-

гария, но е на 11. място (Ангелова-Атанасова 2006: 49). През 2015 г. в членните позиции се появяват такива традиционни имена като *Божидар*, *Калоян* и *Боян*, които са сред най-предпочитаните в последно време и в гр. София, а и в други градове на страната.

Позиция според броя употреби	Име 2001 г. СЗБ	Позиция според броя употреби	Име 2015 г. гр. Видин
1.	<i>Георги</i>	1.	<i>Александър, Кристиян</i>
2.	<i>Николай</i>	2.	<i>Георги, Мартин</i>
3.	<i>Александър</i>	3.	<i>Борислав</i>
4.	<i>Мартин</i>	4.	<i>Божидар, Денис, Калоян, Никола, Павел</i>
5.	<i>Иван</i>	5.	<i>Боян, Виктор, Даниел, Иван, Йордан</i>
6.	<i>Кристиян</i>	6.	
7.	<i>Алекс</i>	7.	
8.	<i>Петър</i>	8.	
9.	<i>Димитър</i>	9.	
10.	<i>Виктор</i>	10.	

Таблица № 53. Сравнение между най-разпространените МЛИ в Северозападна България през 2001 г. и в гр. Видин през 2015 г.

Честотност на традиционните МЛИ (от християнския календар и от народната традиция)

По своя произход МЛИ в гр. Видин през 2015 г. са преобладаващо одомашнени християнски имена. При това една част от тях са имена с устойчиво разпространение: *Георги, Никола, Павел, Иван, Йордан*. Както е известно, част от тези християнски имена имат гръцки произход: *Александър, Георги, Никола*, а друга – по-малка част – латински: *Виктор, Павел, Мартин* или староеврейски: *Иван, Йордан*. Въпреки малкия обем на изследвания корпус в него попадат три преномена с домашен произход: *Божидар, Борислав* и *Боян*. Сред най-често срещаните МЛИ в гр. Видин през 2015 г. не отсъстват и така предпочитаните напоследък латинизирани форми на традиционните за нашата антропонимна система имена, напр. *Крис-*

тиян вм. Христо, Даниел вм. Данаил. Единственото заето от чужди езици име е *Денис*.

Сложносъставни МЛИ (общославянски и индоевропейски модел)

Четири от преномените са двуосновни: *Александър, Калоян, Божидар* и *Борислав*, като вторите два са традиционни общославянски двуосновни лични имена.

Изводи

От направения анализ на данните за МЛИ в гр. Видин през 2015 г. могат да се изведат следните заключения за тенденциите в модата на мъжките имена там:

- ❖ Преобладават имена от християнския календар, най-често срещани са *Георги, Никола* и *Павел*;
- ❖ Почти напълно липсват лични имена от народната традиция. Единствните, които се откриват, са: *Боян* и *Борислав*;
- ❖ Налагат се чужди пред домашни форми на едно и също мъжко лично име в гр. Видин: *Кристиян* вместо *Христо, Даниел* вместо *Данаил* и др.

ТРЕТА ГЛАВА

**ТЕРИТОРИАЛНИ РАЗЛИЧИЯ В МОДНИТЕ
ТЕНДЕНЦИИ ПРИ ЛИЧНИТЕ ИМЕНА
НА НОВОРОДЕННИТЕ**

Съпоставка на имената изток – запад

Една от основните цели на научното изследване е да се изясни регионалната специфика на модата в именуването в Източна и в Западна България. Досега подобни обобщения почти не са правени в нашата ономастична наука, а доколкото съществуват, те се отнасят за предпочитанията през 20. век. В началото на 21. век обаче модата на имената значително се е променила, което е видно от нашите досегашни сравнителни анализи (Чолева-Димитрова, Янев 2015; Чолева-Димитрова 2016; Влахова-Ангелова 2017б; Чолева-Димитрова, Влахова-Ангелова 2019; Данчева 2019; Данчева 2020; Данчева 2021; Choleva-Dimitrova, Vlahova-Angelova, Dancheva, Petkova 2021). Още повече, че една съществена част от проучените тук градове за пръв път са в центъра на вниманието. С приоритет е представена съпоставката на селищата по отношение на имената с най-висока честотност, т.е. заемащи първите 3 позиции в ранговите списъци.

Сходства при ЖЛИ и МЛИ, оглавляващи класацията в изследваните градове през 2015 г.

○ Женски лични имена

Позиция според броя употреби	Име 2015 г. гр. Стара Загора	Име 2015 г. гр. Русе
1.	Виктория	<i>Никол</i>
2.	<i>Мария</i>	Виктория
3.	<i>Дария</i>	<i>Габриела</i>

Таблица № 54. Най-разпространените ЖЛИ в Източна България, 2015 г.

Позиция според броя употреби	Име 2015 г. гр. Видин	Име 2015 г. гр. Благоевград
1.	<i>Анна</i>	<i>Никол</i>
2.	<i>Виктория</i>	<i>Виктория</i>
3.	<i>Божидара, Йоана, Мария, Цветелина</i>	<i>Мария</i>

Таблица № 55. Най-разпространените ЖЛИ в Западна България, 2015 г.

Както се вижда в таблица № 54, в изследваните градове от Източна България единствено антропонимът *Виктория* споделя първите позиции. Името е на първо място в гр. Стара Загора и на 2. място в гр. Русе. В членната тройка на гр. Стара Загора интерес привличат антропонимите *Мария* и *Дария*, на гр. Русе – *Никол* и *Габриела*, име, което не е в членната тройка на гр. Стара Загора през 2015 г., за разлика от 2001 г.

В изследваните градове от Западна България имената, които споделят първите позиции, са две: *Виктория* и *Мария*. *Виктория* е на първо място в по-големия гр. Благоевград, докато в гр. Видин е на 2. място. На 1. място там е *Анна* – име, което не намираме в членните позиции на останалите, включени в изследването, градове. Преноменът *Мария* е на 3. място и в двата града. В членните места на антропонимия списък на гр. Видин се намират още имена като *Божидара*, *Йоанна* и *Цветелина*.

Фиг. № 19.

Фиг. № 20.

Анализът показва, че в групата на първите 3 най-честотни ЖЛИ на новородените момичета в изследваните градове попадат:

- ❖ Традиционното за българската антронимна система име *Мария*, едно от най-предпочитаните в целия християнски свят;
- ❖ *Никол* – чуждо съответствие на традиционно за България име;
- ❖ Заетото име *Виктория* – вероятно заради значението, което носи, както и интернационалното му звучене; също и преноменът *Габриела*;
- ❖ *Дария* – и тук мотивациите за назованаване могат да са различни. Вероятно повечето родители са избрали семантиката на името, като са заложили на българския корен *дар-* (вж. по-горе).
- ❖ От началото на 21. век преномените *Виктория* и *Мария* неизменно са на членните места в много от градовете. ЖЛИ *Габриела* продължава да се нарежда сред най-честотните имена в Източна България, но за част от родителите в Западна България преноменът губи своята привлекателност.

○ **Мъжки лични имена**

Позиция според броя употреби	Име 2015 г. гр. Стара Загора	Име 2015 г. гр. Русе
1.	<i>Георги</i>	<i>Александър</i>
2.	<i>Мартин</i>	<i>Мартин</i>
3.	<i>Александър</i>	<i>Георги</i>

Таблица № 56. Най-разпространените МЛИ в Източна България, 2015 г.

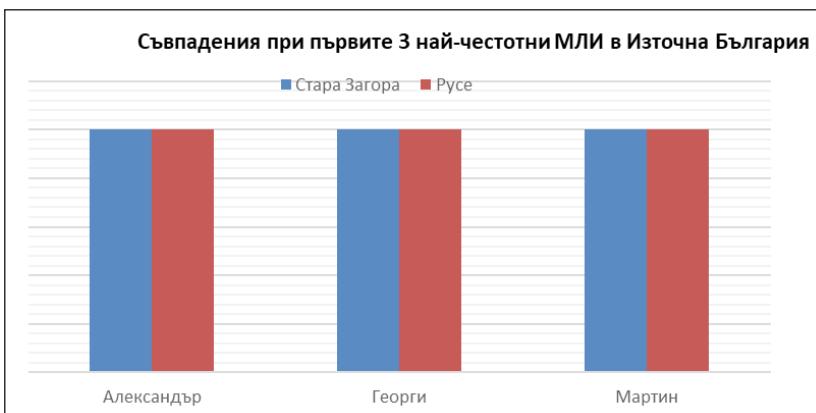
Позиция според броя употреби	Име 2015 г. гр. Видин	Име 2015 г. гр. Благоевград
1.	<i>Александър, Кристиян</i>	<i>Александър</i>
2.	<i>Георги, Мартин</i>	<i>Георги</i>
3.	<i>Борислав</i>	<i>Никола</i>

Таблица № 57. Най-разпространените МЛИ в Западна България, 2015 г.

По отношение на най-високочестотните имена през 2015 г. наблюдаваме следните тенденции, характерни за Източна и Западна България. В изследваните градове първите позиции са заети от името *Александър*, *Георги* и *Мартин* (антропонимът *Мартин* се среща само в Източна България). Това са най-характерните преномени за новородените момчета през 2015 г. и най-много деца са назовани с тях. Антропонимът *Александър* споделя първите 3 места във всички градове, с изключение на гр. Стара Загора, където на 1. място е името *Георги*. Преномените *Георги* и *Мартин* обикновено се нареджат на 2. или 3. място. Интерес привлича именната класация на гр. Видин, където името *Кристиян* споделя 1. място с името *Александър*.

Анализът показва, че в групата на първите 3 най-честотни МЛИ на новородените момчета в изследваните градове попадат:

- ❖ Традиционното за българската антропонимна система име *Георги*;
- ❖ Домашното двукомпонентно име *Борислав*;
- ❖ Заетите от чужди езици *Мартин*, *Александър*, *Виктор*, *Даниел*, а също видоизменените форми *Кристиян* и *Никола*.
- ❖ От началото на 21. век преноменът *Георги* неизменно е на челните места в цялата страна. В Западна България челните позиции се заемат от преномените *Георги* и *Александър*. Може да се каже, че Източна България е районът, в който МЛИ *Виктор* и *Даниел* са сравнително по-разпространени в началото на 21. век, а за Западна България това са *Кристиян*, *Борислав* и *Никола*. Почти в цялата страна имената *Иван* и *Николай* се изместват назад в именните класации.

Фиг. № 21.

Фиг. № 22.

Динамика сред най-популярните имена в Източна и в Западна България

Както стана вече ясно във Втора глава, сравнението с по-старите данни показва, че са настъпили размествания в класацията на най-предпочитаните 10 имена за периода от 2001 г. до 2015 г. Тук ще бъдат поместени обобщени данни, отнасящи се за разместванията в Западна и в Източна България. Акцент ще бъде поставен върху три основни групи антропоними: **имената с устойчива употреба**, т.е. тези които запазват своята позиция сред десетте най-желани имена; **имената, изпадащи от първата десетица**, както и **имената, наби-**

рачи популярност, т.е. тези, които се изкачват до първата десетица. Въз основа на техния анализ се изгражда цялостната картина за териториалните прилики и разлики в предпочитанията при именуването по оста *изток – запад*. Резултатите от съпоставянето на данните се представят в табличен вид последователно за ЖЛИ и за МЛИ, като в таблиците се отразяват **само антропонимите, които са общи и за двата града от изследваната област**.

○ Имената с устойчива употреба през годините

От началото на 21. век преномените *Александра, Виктория, Габриела, Теодора и Кристина* неизменно са на члените места в Североизточна България. Силно впечатление прави, че преноменът *Никол* се нареджа на значително по-предна позиция в гр. Русе, като се изкачва от 10. място през 2001 г., на 1. място през 2015 г. От таблица № 58 става ясно, че степента на съвпадение при най-предпочитаните ЖЛИ в Източна България е по-голяма. Там цели три преномена: *Мария, Габриела и Виктория* попадат в първата тройка по предпочтения. В Западна България с устойчивост се отличава само преноменът *Мария*. Името *Виктория* е било на 1. място в Северозападна България през 2001 г., но не и в Югозападна България.

Русе, Стара Загора	Благоевград, Видин
• <i>Мария</i> • <i>Габриела</i> • <i>Виктория</i>	• <i>Мария</i>

Таблица № 58. Съвпадение при ЖЛИ с устойчива употреба в Източна и в Западна България.

За разлика от ЖЛИ, при МЛИ списъкът с преномените, запазващи своите позиции, е по-дълъг (вж. таблица № 59). От началото на 21. век *Александър, Георги, Мартин, Николай* неизменно са на члените места както в Източна, така и в Западна България. Сравнението с по-старите данни показва, че са настъпили размествания в класацията на най-предпочитаните 10 МЛИ през 2015 г., като тези в Източна България са по-осезателни (за разлика от промените при ЖЛИ). Устойчиво през този период се оказва името *Георги* в Източна

България, което е в членните позиции и през 2001 г., и през 2015 г. В Западна България с устойчивост се отличават два преномена – *Георги* и *Александър*. Популярността на *Мартин* и *Александър* е нова за градовете от Източна България, за разлика от градовете в Западна България, където името *Александър* е било на 3. място и в двата изследвани града.

Русе, Стара Загора	Благоевград, Видин
<ul style="list-style-type: none">•<i>Александър</i>•<i>Георги</i>•<i>Мартин</i>•<i>Николай</i>•<i>Иван</i>•<i>Кристиян</i>	<ul style="list-style-type: none">•<i>Александър</i>•<i>Георги</i>•<i>Мартин</i>•<i>Николай</i>

Таблица № 59. Съвпадение при МЛИ с устойчива употреба в Източна и в Западна България

○ **Имена, изгубващи популярност през 2015 г. и изпадащи от първата десетица на ранговия списък**

От графика № 1 става ясно, че през 2015 г. антронимът *Десислава* губи своята популярност във всички изследвани градове и в Източна, и в Западна България. Това външност е единственото име, което губи позиции в цялата страна и сред ЖЛИ, и сред МЛИ. Освен *Десислава* още един традиционен антроним *Гергана* вече не е сред предпочтитаните от родителите на днешните деца. Съпоставката на данните показва, че той изпада от членната десетица в Източна България. Други две имена, на свой ред, също губят позиции – *Михаела*, която изпада в градовете Стара Загора и Видин, а *Симона* – в гр. Русе и гр. Видин. Тъй като графиката отразява само антронимите, които са общи и за двата града от изследваната област, те не са включени в нея.

Графика № 1. Сходства при изпадащите от първите 10 най-популярни ЖЛИ в Източна и в Западна България

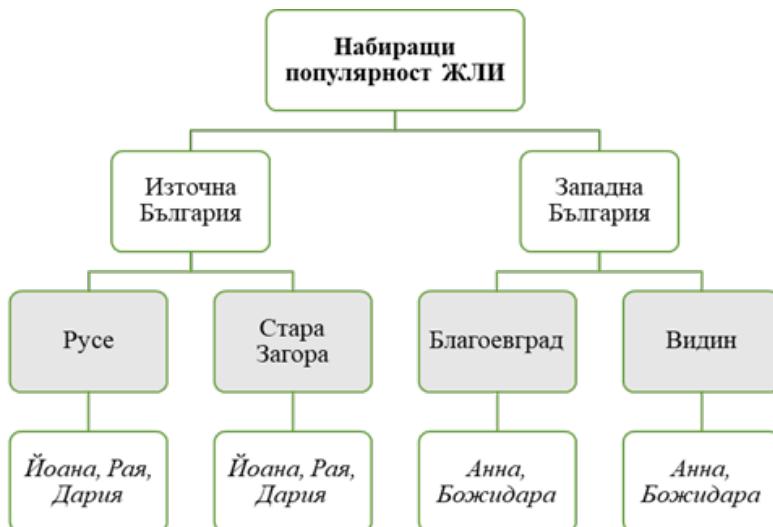

Графика № 2. Сходства при изпадащите от първите 10 най-популярни МЛИ в Източна и Западна България.

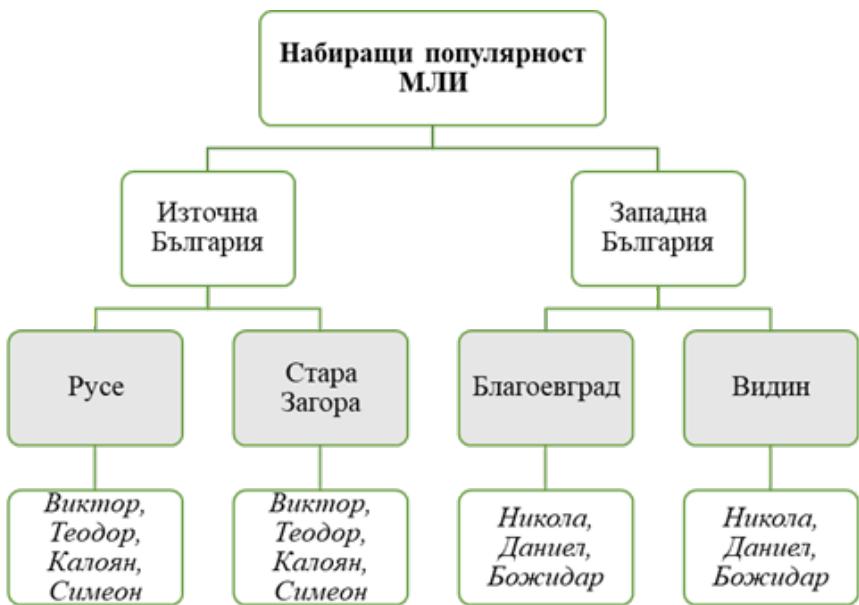
Следващата графика № 2 илюстрира промените при МЛИ. Видно е, че при тях не се открява нито един преномен, който така категорично да изгубва позиции както името *Десислава* при ЖЛИ. Става ясно още, че в Източна България изобщо не е налице съвпадение при преномените, изпадащи от първата десетица на най-предпочитаните имена в изследвания период. В същото време в Западна България се открива само едно име – *Алекс*, което отпада от най-честотния списък и в двете населени места – Благоевград и Видин.

○ Набиращи популярност имена

Териториалната съпоставка дава възможност да се направят обобщения и относно антропонимите, които придобиват популярност и към 2015 г. вече са намерили място в честотните списъци на градовете в Източна и в Западна България. Обобщените данни от съпоставката при ЖЛИ са представени в графика № 3. Както става ясно, ЖЛИ *Дария* и *Рая* са нови в челната десетка на гр. Благоевград, по което градът си прилича с градовете от Източна България. Съпоставката на данните показва още, че списъците на първите 10 ЖЛИ в изследваните градове са обогатени с много от традиционните български имена, които през 2015 г. отново намират място сред най-желаните, напр. *Цветелина* (гр. Видин), *Гергана*, *Елена* (гр. Благоевград), *Теодора*, *Деница* (гр. Стара Загора).

Графика № 4 показва обобщенията при МЛИ, придобили популярност през 2015 г. От нея става ясно, че се открояват съвпадения, които са характерни само в Източна или само в Западна България. На запад три преномена са намерили място в първата десетица – *Никола, Божидар и Даниел*, докато на изток те са четири – *Виктор, Калоян, Теодор и Симеон*. Както и при ЖЛИ, и при МЛИ нито един преномен не е станал по-предпочитан едновременно във всички изследвани градове. През 2015 г. ЛИ *Виктор* присъства в члената десетица на всички изследвани градове, като в три от тях то се явява преномен с нарастваща популярност – гр. Русе, гр. Стара Загора и гр. Благоевград. В гр. Видин обаче преноменът *Виктор* присъства сред първите 10 имена още през 2001 г., затова там той е име с устойчива популярност.

Графика № 4. Сходства при набиращите популярност мъжки имена в Източна и в Западна България

Съпоставка на имената *север – юг*

Сходства при ЖЛИ и МЛИ, оглавяващи класацията в изследваните градове 2015 г.

Анализираните данни за имената на новородените ни дават информация и за някои особености в предпочтенията, които са характерни за останалите имена *север – юг*. Както и в предходния раздел, първо се представя съпоставката на градовете по отношение на имената с най-висока честотност, т.е. заемащи първите 3 позиции в ранговите списъци.

- **Женски лични имена**

Двете таблици по-долу съдържат обобщените данни за Северна и Южна България (вж. таблица № 60, № 61).

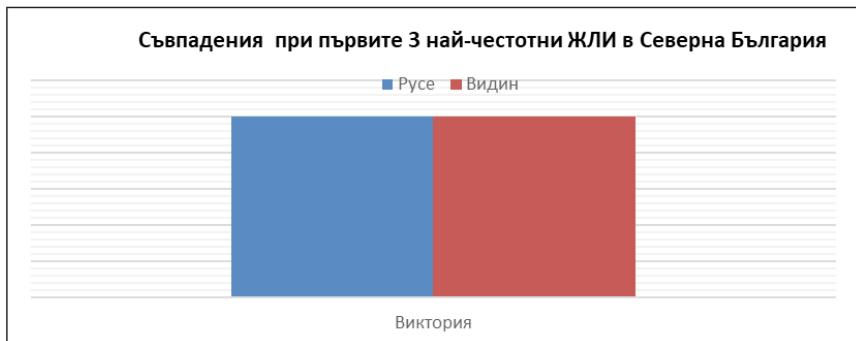
Позиция според броя употреби	Име 2015 г. гр. Видин	Име 2015 г. гр. Русе
1.	<i>Анна</i>	<i>Никол</i>
2.	<i>Виктория</i>	<i>Виктория</i>
3.	<i>Божидара, Йоана, Мария, Цветелина</i>	<i>Габриела</i>

Таблица № 60. Най-разпространените ЖЛИ в Северна България, 2015 г.

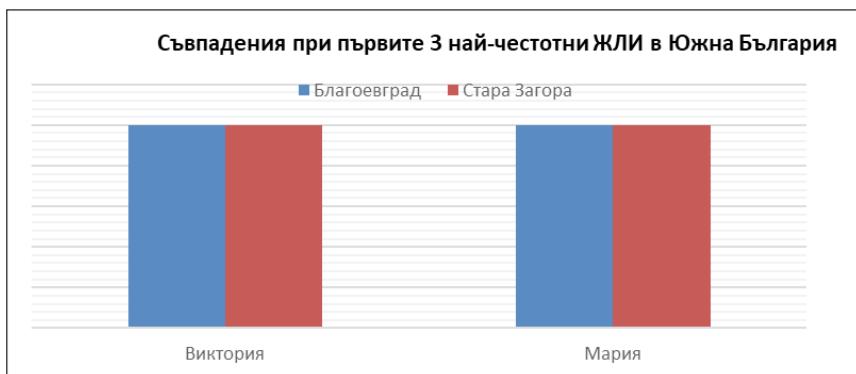
Позиция според броя употреби	Име 2015 г. гр. Благоевград	Име 2015 г. гр. Стара Загора
1.	<i>Никол</i>	<i>Виктория</i>
2.	<i>Виктория</i>	<i>Мария</i>
3.	<i>Мария</i>	<i>Дария</i>

Таблица № 61. Най-разпространените ЖЛИ в Южна България, 2015 г.

По отношение на първите 3 позиции в ранговия списък на иметата на новородените през 2015 г. се откроява по-голямо единство на предпочитанията в изследваните градове от Южна България. От таблица № 60 става ясно, че по отношение на ЖЛИ степента на съвпадение е малко по-малка в Северна България, защото там единствено името *Виктория* попада в първата тройка на двата изследвани града, докато в южната част на страната два преномена – *Виктория* и *Мария*, са сред трите най-предпочитани имена.

Фиг. № 23.

Фиг. № 24.

Следващите две таблици (№ 62, № 63) онагледяват степента на сходство при първите 3 позиции в ранговите списъци на мъжките имена. Както се вижда, при МЛИ степента на сходство е по-голяма

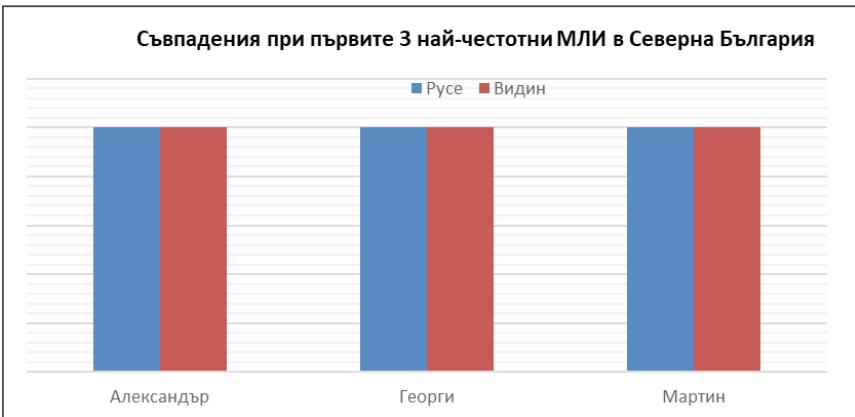
в сравнение с тази при ЖЛИ, особено в Северна България. Там 3 имена – *Александър*, *Георги* и *Мартин*, попадат в членната тройка на двете проучени населени места, макар че техните позиции не съвпадат напълно в трите града. В Южна България съвпаденията са с едно по-малко и там само преномените *Георги* и *Александър* се срещат и в двата града.

Позиция според броя употреби	Име 2015 г. гр. Видин	Име 2015 г. гр. Русе
1.	<i>Александър</i> , Кристиян	<i>Александър</i>
2.	<i>Георги</i> , Мартин	<i>Мартин</i>
3.	<i>Борислав</i>	<i>Георги</i>

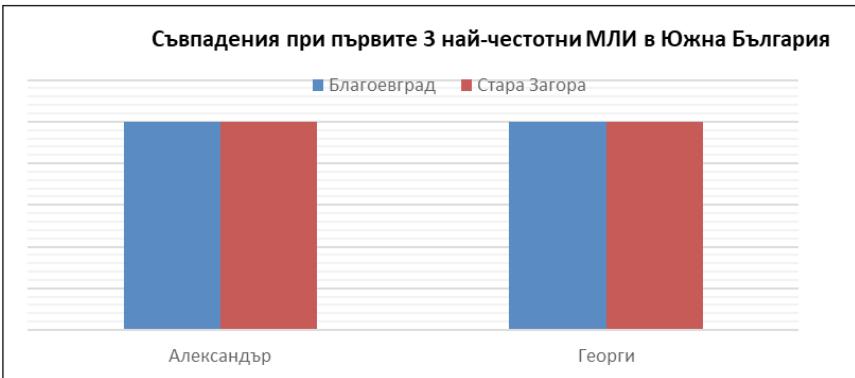
Таблица № 62. Най-разпространените МЛИ в Северна България, 2015 г.

Позиция според броя употреби	Име 2015 г. гр. Благоевград	Име 2015 г. гр. Стара Загора
1.	<i>Александър</i>	<i>Георги</i>
2.	<i>Георги</i>	<i>Мартин</i>
3.	<i>Никола</i>	<i>Александър</i>

Таблица № 63. Най-разпространените МЛИ в Южна България, 2015 г.

Фиг. № 25.

Фиг. № 26

Динамика сред най-популярните имена в Северна и в Южна България

Съпоставката между имената, заемащи първите 10 позиции в ранговите списъци на изследваните градове в Северна и в Южна България, позволява да се откроят приликите и разликите в динамиката на предпочтенията по териториален признак. Както стана ясно в предходните глави, като основа за сравнение на данните от 2015 г. се използват обобщени данни за честотността на имената от 2001 г., отнасящи се за Североизточна и за Северозападна България, както и за Югоизточна и за Югозападна България (Ангелова-Атанасова).

сова 2006). Сравнявайки ги с честотните списъци от градовете през 2015 г., виждаме кои антропоними запазват позициите си, кои изпадат надолу в ранговия списък и кои се изкачват в първата десетица.

Имената с устойчива употреба през годините

Интересно е да се види доколко северната и южната част от страната си приличат по отношение на имената, които задържат своите челни позиции в ранговия списък и присъстват на едно от първите 3 места и през 2001 г. и през 2015 г. Таблиците по-долу показват, че в Северна България единствено името *Виктория* запазва своите позиции и в двата проучени града, докато в Южна България това е преноменът *Мария*.

Видин, Русе

- *Виктория*

Благоевград, Стара Загора

- *Мария*

Таблица № 64. Съвпадение при ЖЛИ с устойчива употреба в Северна и в Южна България

При МЛИ степента на сходство между отделните градове е по-голяма в сравнение с женските, което се дължи на факта, че именуването при момчетата е по-консервативно, разнообразието от имена е по-малко и по-голям брой деца получават едно и също име. Таблица № 64 онагледява общите тенденции за Северна и за Южна България по отношение на имената с устойчива употреба в изследвания период. Вижда се, че три преномена остават трайно предпочитани във всички изследвани градове – *Александър*, *Георги* и *Мартин*. Това не е изненадващо, тъй като през последните десетина години тези три МЛИ са в постоянна конкуренция за първото място в цялата страна.

Видин, Русе

- *Александър*
- *Георги*
- *Мартин*

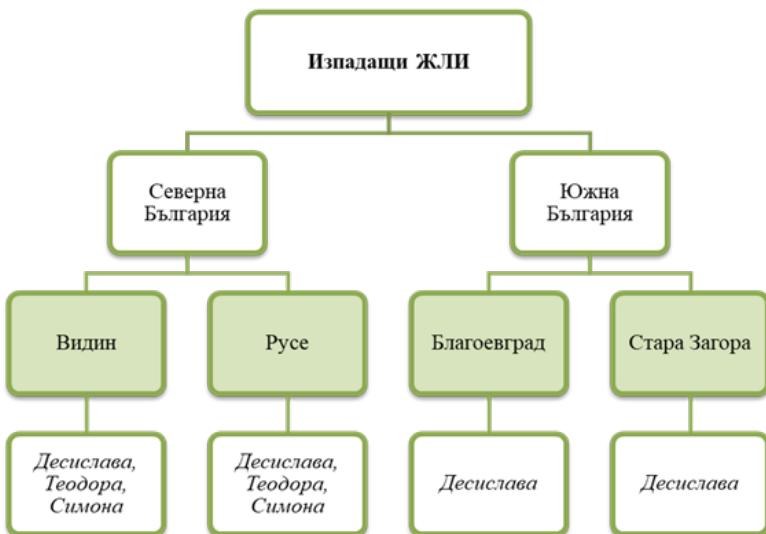
Видин, Русе

- *Александър*
- *Георги*
- *Мартин*

Таблица № 65. Съвпадение при МЛИ с устойчиво употреба в Северна и в Южна България

Имена, изгубващи популярност през 2015 г. и изпадащи от първата десетица на ранговия списък

Анализите показват, че са налице известни прилики между градовете по оста север – юг и по отношение на имената, които загубват своята популярност. Съответните обобщения и съпоставки между градовете са представени по-долу в графики. В тях са отразени само промените, които са общи и за двата града от изследваната област, както вече стана ясно. По този начин се онагледяват сходствата в тенденциите в северната и в южната част на страната.

Графика № 5. Сходства при изпадащите от първите 10 най-популярни женски имена в Северна и в Южна България

Графика № 5 дава информация за ЖЛИ и от нея е видно, че един антропоним губи популярност в цялата страна. Ли *Десислава* отпада от първата десетица във всички изследвани градове! Вижда се още, че в Северна България приликите по отношение на губещите честота имена са значително по-големи, защото освен *Десислава* и имената *Теодора* и *Симона* изпадат от челните места в двата изследвани града.

Графика № 6, на свой ред, представя сходствата при МЛИ. От нея става ясно, че единствено в Северна България има сходство при

имената, губещи популярност. Там преноменът *Димитър* губи позиции както в гр. Видин, така и в гр. Русе. В Южна България няма никакво сходство между МЛИ, загубили популярност и изпаднали от първата десетка на ранговия списък.

Графика № 6. Сходства при изпадащите от първите 10 най-популярни мъжки имена в Северна и в Южна България

Набиращи популярност имена

Поредните две графики онагледяват обратния процес, т.е. съпоставката между Северна и Южна България по отношение на ЖЛИ и МЛИ, които са придобили популярност и през 2015 г. вече са сред десетте най-често срещани антропоними в съответните градове. И тук място в графиките намират само имената, които са общи и за двата града от съответната област. Важно е да се отбележи, че при ЖЛИ не се открива сходство между Северна и Южна България, с други думи нито едно женско име не се е изкачило до списъка с най-желаните 10 във всички градове. В Северна България едно име придобива значителна популярност и в гр. Видин, и в гр. Русе – *Йоана*. В Южна България обаче този антропоним не е така харесван и там популярност набират три други: *Божидара, Даная и Крисия*.

Графика № 7. Сходства при набиращите популярност женски имена в Северна и в Южна България

Следващата графика представя картината при МЛИ. От нея се вижда, че при мъжките имена има едно, което придобива популярност и в Северна, и в Южна България – *Даниел*. През 2015 г. то заема позиция сред първите 10 имена в класациите на всички изследвани градове. Преномените *Борис*, *Никола* и *Виктор* стават много предпочитани само в южната част на страната, а *Калоян* – само в северната.

Графика № 8. Сходства при набиращите популярност мъжки имена в Северна и в Южна България

Изводи от съпоставката по териториален признак

- **Женски лични имена**
- ❖ Изследването сочи, че женските имена, които са най-разпространени през 2015 г., се срещат във всички изследвани големи градове: *Виктория, Габриела, Мария, Никол, Александра, Йоанна/Йоанна, Симона*, също *Рая, Калина, Елена*. Те се нареджат на първите 10 позиции в именника по градове;
- ❖ Можем да обобщим, че променящият се именник има регионална специфика. Името *Мария* се очертава като устойчиво в цялата страна, но по-харесвано в Южна България, *Габриела* в Източна България;
- ❖ Във всички изследвани региони антропонимът *Десислава* отчетливо губи позиции. В Източна България това се отнася и за ЖЛИ *Гергана* и *Теодора*, в Северна България – *Симона*;
- ❖ Нови и желани за новородените през 2015 г. имена (спрямо класацията от началото на века) се оказват антропоними като *Алек-*

*сандра, Божидара, Даная, Дария, Йоана, Ивайла, Иванина, Кри-
сия, Магдалена, Моника, Никол, Симона, Сияна, Катя и Рая.*

○ **Мъжки лични имена**

- ❖ На първите 10 позиции в именника на българите от изслед-
ваните градове са мъжките лични имена *Александър, Георги,
Мартин, Николай, Димитър, Даниел, Никола*. Регионална
специфика забелязваме при имената *Виктор* и *Даниел*, кои-
то са сравнително по-разпространени в началото на 21. век в
Източна България, докато *Кристиян, Борислав* и *Никола* – в
Западна България. Почти в цялата страна имената *Иван* и *Ни-
колай* губят позиции в именните класации;
- ❖ Нови и желани за новородените през 2015 г. имена (спрямо
 класацията от началото на века) се оказват антропоними като
Виктор, Теодор и *Калоян* – в Източна България и *Никола* и
Даниел – в Западна България;
- ❖ През 2015 г. мъжкото лично име *Даниел* се изкачва в първата
десетица на всички изследвани градове.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

ОБОБЩЕНИЯ

Съпоставка в модата при имената в най-големите градове – София, Пловдив и Варна

Тенденции при модата на женските лични имена в най-големите градове на България – София, Пловдив, Варна

№	пр. София	Брой употреби	№	пр. Пловдив	Брой употреби	№	гр. Варна	Брой употреби
1.	<i>Виктория</i>	267	1.	<i>Мария</i>	97	1.	<i>Виктория</i>	76
2.	<i>Никол</i>	253	2.	<i>Виктория</i>	94	2.	<i>Никол</i>	62
3.	<i>Мария</i>	208	3.	<i>Никол</i>	85	3.	<i>Габриела</i>	59
4.	<i>София</i>	202	4.	<i>Александра</i>	62	4.	<i>Александра</i>	55
5.	<i>Александра</i>	172	5.	<i>Габриела</i>	57	5.	<i>Дария</i>	45
6.	<i>Дария</i>	138	6.	<i>Дария</i>	52	6.	<i>Рая</i>	35
7.	<i>Йоана</i>	137	7.	<i>Гергана</i>	42	7.	<i>Мария</i>	34
8.	<i>Рая</i>	127	8.	<i>Ивайла</i>	41	8.	<i>Симона</i>	32
9.	<i>Габриела</i>	121	9.	<i>Йоана</i>	40	9.	<i>Йоанна, Магдалена</i>	28
10.	<i>Катина</i>	111	10.	<i>Елена</i>	39	10.	<i>Моника</i>	26

Габлици № 66. Десетте най-разпространени женски лични имена в трите най-големи града в България, 2014 г.

- ❖ Запазване на личните имена от народната традиция (вкл. християнските календарни имена) се забелязва и в трите града;
- ❖ Поява на нови любими (модни) женски имена, напр. *Дария*;
- ❖ Поява на „любими“ имена в определени градове: особено популярно име за гр. София е *София*, в Пловдив – *Ивайла*;
- ❖ При ЖЛИ има по-голямо разнообразие и се демонстрира в по-голяма степен проява на творчество;
- ❖ Непрекъснато обогатяване на класа антропоними, представляващ един от най-старите пластове в антропонимната система – двусъставните имена. Творчеството е по-добре представено в гр. Пловдив: *Венислава, Цветозара* и под. Това се забелязва при единичните номинации;
- ❖ Поява на голям брой чужди имена. Тенденцията е особено силно изразена в гр. София: *Марая, Кайли, Памела, Вивиан, Мелани, Мелиса, Джсулия, Кая, Киара* и мн. др.;
- ❖ Засилена тенденция към имена, които са кратки и съдържат повече гласни, е характерна предимно за гр. София: *Вая, Деа/Деа, Кая, Мая, Ния, Tea*;
- ❖ Предпочитане на чуждата пред домашната форма на едно и също женско лично: *Стевани/Стевания; Никол* и др.

**Тенденции при модата на мъжките лични имена
в най-големите градове на България – София,
Пловдив и Варна**

- ❖ В гр. Пловдив личноименната система е по-консервативна в сравнение с тази в гр. София, което е видно и от класацията на най-честотните антропоними. За седем години тя почти не се е променила. Предпочитанията се запазват и от 11 имена, само три са чужди. Промените са извършени при имената с най-малък брой употреби;
- ❖ Най-честотните имена са свързани с християнския календар, а най-предпочитани от родителите и през 21. век са имената: *Георги, Димитър, Иван, Никола, Александър*;
- ❖ Особен интерес към МЛИ на български исторически личности, предимно владетели: напр. *Асен, Самуил, Калоян, Борис, Петър* и др.;
- ❖ Запазване на лични имена от народната традиция: *Стоян, Живко, Запрян, Златко* и др. В гр. Пловдив се отбелязва и

№	гр. София	Брой употреби	№	гр. Пловдив	Брой употреби	№	гр. Варна	Брой употреби
1.	<i>Александър</i>	384	1.	<i>Георги</i>	150	1.	<i>Александър</i>	106
2.	<i>Мартин</i>	308	2.	<i>Димитър</i>	113	2.	<i>Георги</i>	84
3.	<i>Георги</i>	295	3.	<i>Александър</i>	110	3.	<i>Мартин</i>	78
4.	<i>Никола</i>	261	4.	<i>Иван</i>	107	4.	<i>Виктор</i>	70
5.	<i>Калоян</i>	253	5.	<i>Мартин</i>	93	5.	<i>Даниел</i>	62
6.	<i>Борис</i>	236	6.	<i>Николай</i>	79	6.	<i>Никола</i>	59
7.	<i>Виктор</i>	231	7.	<i>Никола</i>	65	7.	<i>Калоян</i>	55
8.	<i>Димитър</i>	182	8.	<i>Ангел, Даниел</i>	56	8.	<i>Николай</i>	53
9.	<i>Даниел</i>	181	9.	<i>Кристиян</i>	53	9.	<i>Борис</i>	49
10.	<i>Николай</i>	169	10.	<i>Виктор</i>	52	10.	<i>Иван</i>	47

Таблица № 67. Десетте най-разпространени мъжки лични имена в трите най-големи града в България, 2014 г.

сравнително висока употреба на умалителните форми при имената със суфикс *-к(о)*. В гр. София тези антропоними имат почти затихващо разпространение;

- ❖ Обогатяване и обновяване на класа антропоними, представляващ един от най-старите пластове в антропонимната система – двусъставните имена/композита: *Божидар, Борислав*, и по-нови като *Живодар, Златомир* и под.;
- ❖ Все още се радват на относително висока честотност имената с устойчиво разпространение, тези, които не изчезват с времето: *Петър, Васил, Йордан, Илия, Михаил* и др. Тази тенденция е в сила и за трите града;
- ❖ Постепенно изместване на традиционните антропоними от съответните чужди варианти: *Кристиян*, вм. *Християн* и др.

Име	гр. София	гр. Пловдив	гр. Варна
<i>Теодор</i>	166	41	47
<i>Тодор</i>	39	26	12
<i>Антон</i>	57	10	13
<i>Антонио</i>	15	1	4
<i>Антоан</i>	14	6	2
<i>Антоний</i>	5	1	-
<i>Антони</i>	2	-	1
<i>Антьни</i>	2	-	1

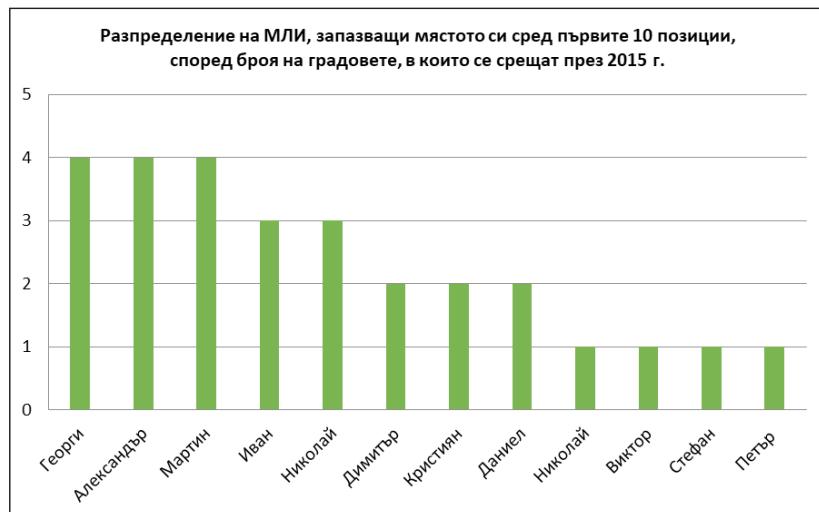
Таблица № 68. Тенденции при МЛИ в гр. София, в гр. Пловдив и в гр. Варна, 2014 г.

- ❖ Непрекъснато включване на все повече чужди лични имена в антропонимикона ни, това е характерно особено за гр. София: *Денис, Дейвид, Максимилиан, Раян, Ноа, Александър, Итън, Майк, Патрик, Стивън* и др.;
- ❖ Появата на двойни (копулативни) имена също е характерна най-вече за гр. София: *Иван-Александър/Йоан-Александър, Константин-Кирил, Атанас-Виктор-Емануел* и др. В гр. Пловдив се забелязват единични случаи.

Съпоставка между предпочтенията в градовете Видин, Русе, Благоевград и Стара Загора

Имена с устойчива употреба в периода 2001 г. – 2015 г.

Сравнението между именните списъци от изследваните градове с по-ранните данни показва, че определен брой имена запазват своите челни позиции и през 2015 г. В различните градове техният брой не е еднакъв, като варира от 6 – в гр. Видин, 7 – в гр. Стара Загора и гр. Русе, до 8 – в гр. Благоевград. Фигура № 27 показва разпределението на МЛИ, запазващи мястото си сред първите 10 позиции през 2015 г. според броя на градовете, в които се срещат. От нея става ясно, че 3 преномена – *Георги, Марин и Александър*, продължават да заемат челни позиции във всички изследвани градове. Личните имена *Иван и Николай* остават сред първите 10 най-предпочитани имена в три града. *Димитър, Кристиян, Даниел и Никола* – в 2, а останалите МЛИ *Виктор, Стефан и Петър* запазват добри позиции в само един от изследваните градове.

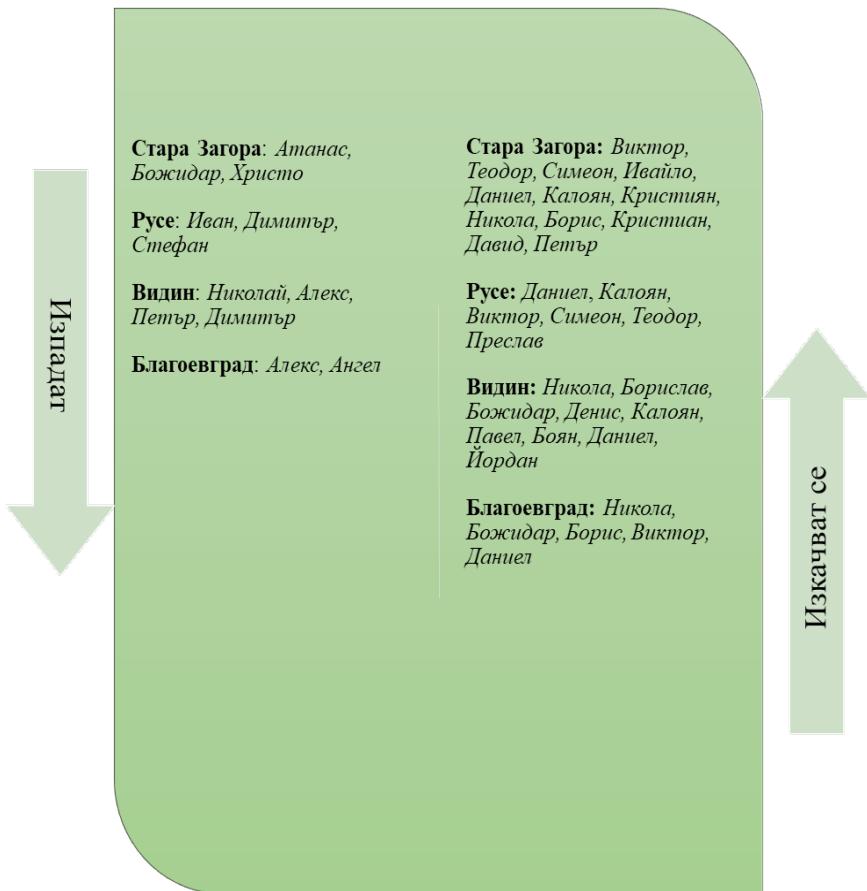
Фиг. № 27.

Следващата фигура № 28 представя ЖЛИ, запазили своите членни позиции в класацията на предпочитанията. Броят на женските преномени, останали сред първите 10 позиции през 2015 г., е доста различен в петте изследвани града. Той варира от едва 3 преномена в гр. Видин, 5 – в гр. Стара Загора, 6 – в гр. Русе и 9 – в гр. Благоевград. При ЖЛИ, за разлика от МЛИ, само един антропоним присъства във всички четири града – *Мария*. Имената *Виктория* и *Габриела* се срещат в 3 града; *Никол* и *Александра* – в 2; а останалите преномени: *Йоана*, *Симона*, *Кристина*, *Гергана*, *Елена*, *Деница*, *Теодора* и *Цветелина* – само в по 1 град.

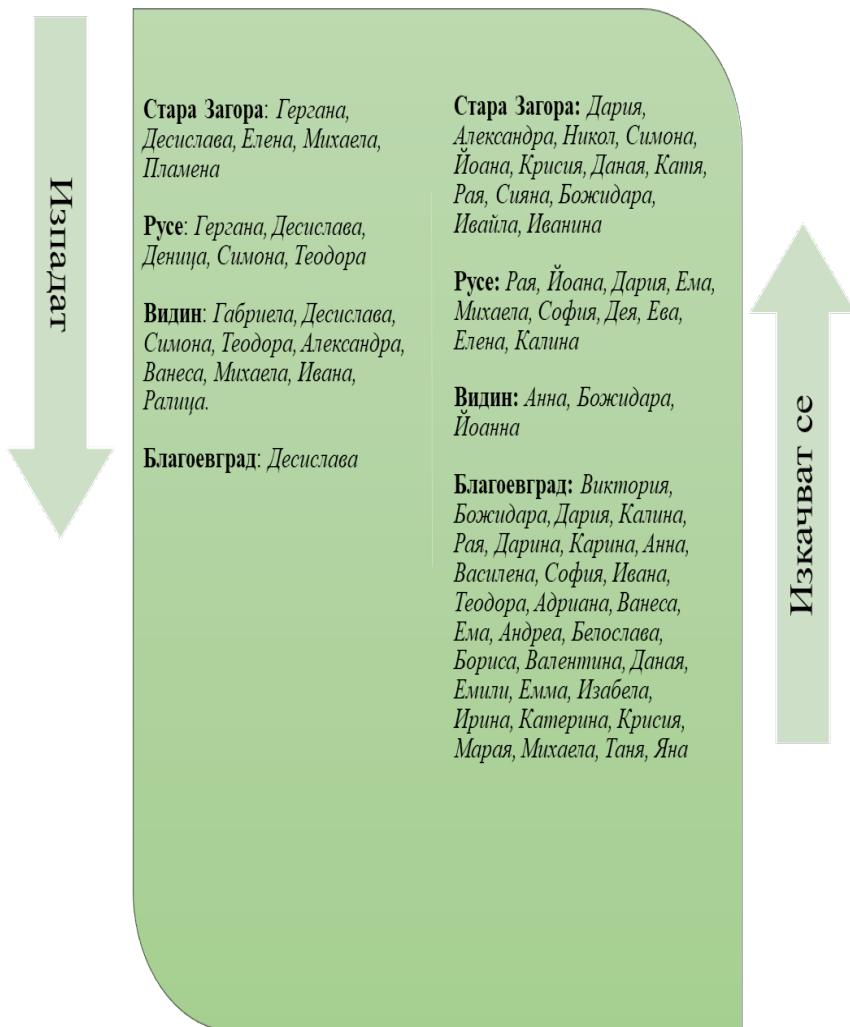
Фиг. № 28.

Динамика на МЛИ спрямо първите 10 позиции по градове

Фиг. № 29.

Динамика на ЖЛИ спрямо първите 10 позиции по градове

Фиг. № 30.

Разпространение на сложносъставните имена

Сложносъставните лични имена (композита), както е добре известно, са старинен тип антропоними и са характерни за повечето индоевропейски именни традиции. Българският антропонимикон също съдържа немалко двусловни имена, част от които са с домашен произход, част – с чужд, които са заети в далечното или в по-близкото минало. От настоящето изследване става ясно какво е съотношението между домашните и заетите сложни лични имена, а също така и кои са най-предпочитаните двусловни антропоними в изследваните градове (вж. Първа и Втора глава).

• Домашни двусловни имена

Анализът на данните показва коя позиция заемат изследваните домашни двусловни преномени в ранговия списък на имената в отделните градове. Става видно, че преобладаващата част от този тип имена заемат позиция във втората десетица (между 10. и 20. място) и това се отнася както за МЛИ, така и за ЖЛИ. Сред МЛИ най-предпочитани са следните преномени: *Божидар, Борислав, Владимир, Любомир* и *Станислав*, докато при ЖЛИ най-често срещани са: *Божидара* и *Белослава*.

Благоевград	{	<ul style="list-style-type: none">• <i>Божидар</i> (9. позиция)• <i>Владимир</i> (12. позиция)• <i>Борислав</i> (13. позиция)• <i>Лъчезар, Любомир</i> (14. позиция)• <i>Станислав</i> (15. позиция)
Видин	{	<ul style="list-style-type: none">• <i>Борислав</i> (3. позиция)• <i>Божидар</i> (4. позиция)
Русе	{	<ul style="list-style-type: none">• <i>Лъчезар</i> (13. позиция)• <i>Станислав</i> (14. позиция)• <i>Борислав, Владимир</i> (13. позиция)• <i>Божидар, Денислав, Радослав</i> (14. позиция)• <i>Любомир</i> (15. позиция)
Стара Загора	{	<ul style="list-style-type: none">• <i>Владимир</i> (11. позиция)• <i>Божидар</i> (12. позиция)• <i>Денислав, Мирослав, Тихомир</i> (13. позиция)• <i>Станислав</i> (15. позиция)• <i>Борислав, Велизар, Любомир, Радослав</i> (16. позиция)

Таблица № 69. Най-предпочитаните мъжки домашни двусловни имена в отделните градове

Благоевград	{	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Божидара</i> (4. позиция) • <i>Белослава</i> (10. позиция)
Видин	{	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Божидара</i> (3. позиция)
Русе	{	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Божидара</i> (13. позиция) • <i>Белослава</i> (14. позиция)
Стара Загора	{	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Божидара</i> (10. позиция) • <i>Белослава</i> (12.позиция)

Таблица № 70. Най-предпочитаните женски домашни двуосновни имена в отделните градове

Благоевград	{	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Александър</i> (1. позиция) • <i>Калоян</i> (13. позиция)
Видин	{	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Александър</i> (1. позиция) • <i>Калоян</i> (4. позиция)
Русе	{	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Александър</i> (1. позиция) • <i>Калоян</i> (5. позиция) • <i>Теодор</i> (8. позиция)
Стара Загора	{	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Александър</i> (3. позиция) • <i>Теодор</i> (4. позиция) • <i>Калоян</i> (7. позиция)

Таблица № 71. Най-предпочитаните мъжки заети двуосновни имена в отделните градове

Благоевград	{	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Александра</i> (4. позиция) • <i>Теодора</i> (8. позиция)
Видин	{	<ul style="list-style-type: none"> • -
Русе	{	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Александра</i> (5. позиция)
Стара Загора	{	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Александра</i> (4. позиция) • <i>Теодора</i> (10. позиция)

Таблица № 72. Най-предпочитаните женски заети двуосновни имена в отделните градове

Разпространение на имената, свързани с народната традиция

В следващите две таблици (№ 73, № 74) е представено сравнението между изследваните градове по отношение на личните имена, свързани с народната традиция. Този вид антропоними традиционно попадат в центъра на изследователския интерес, тъй като са важна част от българския антропонимикон, отразявайки народните обичаи и културноисторическото наследство. В началото на 21. век е важно да знаем до каква степен тези имена все още са предпочитани и кои от тях продължават да се срещат. Известно е, че още от средата на миналия 20. век някои от имената, свързани с народната традиция, започват да се възприемат като непрестижни и се избягват. Този процес засяга в най-голяма степен ЖЛИ, завършващи на суфикс *-к(a)*, както и множеството твърде характерни за първата половина на 20. век съкратени форми като *Недка*, *Пейо*, *Делчо*, *Цена* и пр. Все пак една немалка група имена с домашен произход не престават да бъдат актуални, дори напротив, някои от тях придобиват голяма популярност през втората половина на 20. век, тъй като се смятат за престижни и добре звучащи, напр. *Калина*, *Деница*, *Цветелина*, *Пла-*

мен, *Камен* и под. Настоящото изследване показва кои антропоними, свързани с народната традиция, се срещат с повече от 2 употреби в проучените градове (вж. таблица № 73, № 74). Както става видно, списъкът с мъжките имена е доста по-кратък. Единствено ЛИ *Пламен* се открива в два града, докато в гр. Видин корпусът не съдържа нито едно подобно име, повтарящо се повече от два пъти! При ЖЛИ разнообразието е по-голямо и прави впечатление, че имената *Рая*, *Калина* и *Сияна* се срещат в най-много градове и имат най-много употреби¹.

Благоевград	Видин	Русе	Стара Загора
• <i>Пламен</i>	• -	• <i>Светлин</i>	• <i>Румен</i> • <i>Явор</i> • <i>Пламен</i> • <i>Стоян</i>

Таблица № 73. Мъжки лични имена, свързани с народната традиция

Благоевград	Видин	Русе	Стара Загора
• <i>Калина</i> • <i>Рая</i> • <i>Дарина</i> • <i>Гергана</i> • <i>Яна</i>	• <i>Цветелина</i>	• <i>Рая</i> • <i>Калина</i> • <i>Радина</i> • <i>Радост</i> • <i>Сияна</i> • <i>Лилия</i> • <i>Яница</i>	• <i>Рая</i> • <i>Сияна</i> • <i>Деница</i> • <i>Калина</i> • <i>Румяна</i> • <i>Цветелина</i> • <i>Елица</i> • <i>Зара</i> • <i>Яна</i> • <i>Гинка</i> • <i>Дарина</i> • <i>Мила</i> • <i>Надежда</i>

Таблица № 74. Женски лични имена, свързани с народната традиция

¹ В таблици № 73, № 74 имената са подредени според броя им употреби в съответния град.

Локални предпочтитания към определени имена

Една от основните цели на настоящото изследване е да се представят предпочтитанията в отделните градове, за да стане ясно кои имена са по-характерни за определено населено място. В началото на 21. век в личноименната ни система вече почти изцяло са заличени различията в имената, произлизящи от диалектните характеристики, присъщи за отделните населени места и области, напр. паралелни екави и якави форми (*Цветко/Цвятко*) или паралелни смекчени завършеци от типа *-йо*, *-ъо*, *-ю* (*Пейо/Пею*, *Петъо/Петю*). Подобни локални различия в антропонимона са били характерни най-вече за първата половина на 20. век и в много по-слаба степен за втората му половина. Доколкото изобщо подобни лични имена се дават на новородените в началото на 21. век, тяхната форма не отразява принадлежност към даден говор. Тъй като настоящото изследване не включва имена с единична и двойна референция, единствено ЛИ *Вера/Вяра* попада в него. Антропонимът *Vera*, твърде характерен за Западна България през 20. век, вече е изместен от ЛИ *Вяра* (вж. таблица № 75). Това се дължи най-вече на силното влияние на книжовната норма, според която екавата форма и на нарицателното, и на собственото име се схваща като диалектна и непrestижна.

гр. София, 2014 г.

<i>Vera</i>	3 употреби
<i>Вяра</i>	37 употреби

Таблица №75. Конкуренция между екави и якави форми

Детайлният анализ на данните разкрива, че в днешно време са налице известни локални предпочтитания към конкретни антропоними, но статистическите данни не дават информация какви са причините за това. В таблица № 76 са онагледени някои открояващи се особености в предпочтитанията при МЛИ по градове. ЛИ *Давид* в последно време се радва на засилен интерес в цялата страна, но единствено в гр. Стара Загора то попада в първата десетка на най-предпочитаните имена. Преноменът *Преслав* се свързва с българската историческа традиция и като такъв е едно от много обичаните и престижни имена в началото на 21. век. Следва да се отбележи обаче,

че единствено в гр. Русе той се изкачва до първата десетка. От своя страна, ЛИ *Лъчезар* е най-често срещаният двуосновен антропоним с домашен произход в града, като изпреварва *Станислав*, *Борислав* и *Владимир*. В гр. Благоевград името *Пламен* е единственото име, свързано с народната традиция, което попада в списъка с изследваните имена, и заема 14. позиция.

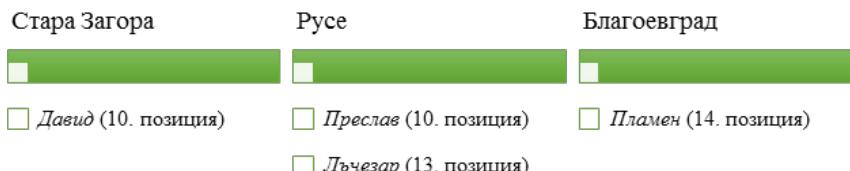

Таблица № 76. Особености в предпочтенията при МЛИ по градове

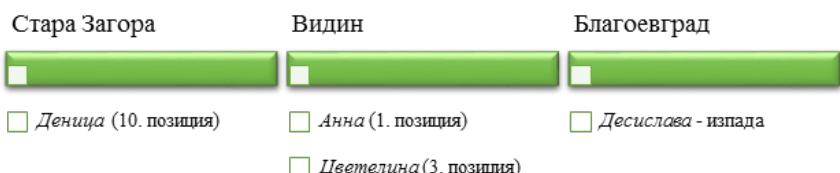

Таблица № 77. Особености в предпочтенията при ЖЛИ по градове

Както става видно от таблица № 77, и при ЖЛИ се откриват някои локални предпочтитания. В гр. Стара Загора ЛИ *Деница* попада сред 10-те най-предпочитани имена, докато в другите изследвани градове то изобщо не присъства в списъка с проучените данни (гр. Русе, гр. Видин, гр. Благоевград). Името *Деница* се открива в данните за 2014 г. в градовете София и Варна, но там то е назад в класацията. Гр. Видин, от своя страна, се очертава като пазител на името *Анна*, където то заема първа позиция! Преноменът *Цветелина* също е твърде характерен за гр. Видин. В началото на 21. век това женско лично име губи популярност в сравнение в края на 20. век. През 2015 г. то изобщо не попада сред имената с повече от две употреби в градовете Благоевград и Русе, а през 2014 г. в гр. София и гр. Варна заема относително ниски позиции в класацията.

В началото на 21. век процесите, които се извършват в нашата антропонимна система, са твърде динамични. През първите два етапа от изследването ни, посветено на модата на личните имена в България, бяха анализирани данните от най-големите градове и малките населени места в Софийска област и бяха направени сравнения между трите най-големи града, от една страна, и между големия град и малките населени места, от друга страна. През третия етап се обръща повече внимание на средно големите градове, разположени в четирите посоки на географската карта, като едновременно с това продължаваме да държим на фокус и най-големите градове у нас, които безспорно задават модата в именуването. Доколко по-малките градове, които са всъщност областни центрове, са съхранили традицията в номинативните практики, е въпрос, който вълнува не само учените, изследващи антропонимията, но и една голяма част от гражданското общество. Доказателство за това са многобройните научно-популярни интервюта, които са дали членовете на екипа в българските медии в периода на изследването.

Проблемите, с които се сблъскахме, не са от ономастично естество. На първо място, трябва да отбележим демографската криза у нас. Раждат се все по-малко деца, което означава, че имената, които изследваме, постоянно намаляват. Някои новоприети закони (напр. Закон за защитата на личните данни) също попречиха да разгърнем изследването си в дълбочина. Както беше споменато нееднократно, данните, които ни се предоставят от НСИ, могат да включват имена с най-малко три референции. Това означава, че ние, като изследователи, не можем да използваме голяма част от имената на новородените. Трябва да отбележим, че близо половината от всички лични имена на новородени през последните десет години имат двойна или единична референция. Всъщност това са и най-интересните имена, тези, които навлизат в антропонимната ни система, тези, в които е заложен творческият потенциал на родителите, проявяващ се измисляйки име на новородените си деца.

Имаме ясното съзнание, че антропонимната система не е веднъж и завинаги установена, ние, съвременните българи, не сме длъжни единствено и неотклонно да спазваме традициите ни в тази област. Отчитаме

и интернационалността на процесите. Модите са свързани с влияния, идващи от страните в Западна Европа. Немалка част от българите живеят в други европейски страни, има и много смесени бракове. Въпреки това остава тревогата ни, че все повече се предпочитат западноевропейските форми на традиционни за антронимната ни система имена. И в това изследване установяваме тази непрекъснато засилваща се тенденция. Процесите на интернационализация и унификация на имената засягат всички култури и страни, особено тези в Европа. Учените не са обезпокоени от този факт, така напр. немският учен В. Зайбике изтъква, че чуждите за една антронимна система имена само обогатяват нейния фонд (Зайбике 2001: 56).

Друга тенденция, характерна за именуването в средно големите градове, е, че в тях до голяма степен се следват модите в най-големите, но имат и своя специфика. Почти във всеки град съществуват и имена с висока честотност, които не са характерни за останалите населени места. Напр. в гр. София любимо мъжко име е *Калоян*, в гр. Пловдив – *Ивайло* и *Ивайла* и под. Остава неизменна модата да се кръщават децата по имената на известни личности от шоубизнеса, спорта и под. – напр. зачестява употребата на имена като *Кайли* (Дженър, Миноуг), *Адел* и др.; *Лео*, *Роналдо*. Нашите безкрайно либерални закони позволяват пъявата на имена, които във Франция или в Германия никога не биха били позволени – визирате ЛИ *Манчестер Юнайтед* и др.

В предишните ни изследвания забелязахме, че сложносъставните имена стават все по-малко и по-непопулярни, а те са в основата на един от най-старите пластове на нашия антронимикон. В настоящето изследване установихме, че има леко повишен интерес към този тип антроними, проявите на творчество към тях също са силно изразени. Отчитаме, че традициите се спазват в по-голяма степен при МЛИ, а имената на българските владетели са едни от най-предпочитаните.

Типично българските имена, които допреди 50 години са в началото на антронимните таблици, днес са на изчезване не само в най-големите, но и в средните по големина градове у нас.

Надяваме се, че нашите изследвания ще продължат и в бъдеще, поне това е желанието на колегите от Секцията по ономастика – да отразяваме културното многообразие на хората, изразяващо се в антронимната номинация.

ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА

- Ангелова-Атанасова 2001:** Ангелова-Атанасова, М. *Личните имена у българите (1981 – 1990). Състояние и проблеми на съвременните български лични имена.* Велико Търново: УИ „Св. Св. Кирил и Методий“.
- Ангелова-Атанасова 2006:** Ангелова-Атанасова, М. *Личните имена у българите в началото на 21-и век. – Състояние и проблеми на българската ономастика,* т. 8 (2006), 46-59.
- Влахова-Ангелова 2013:** Влахова-Ангелова, М. *Улиците на София: картографиране на градската идентичност.* София: ИБЕ.
- Влахова-Ангелова 2017а:** Влахова-Ангелова, М. Тенденции при избора на личните имена – съпоставително изследване на имената на новородените в гр. Варна и област София през 2010 г. – *Списание на Българската академия на науките, CXXX* (2017), 4, 39-47.
- Влахова-Ангелова 2017б:** Влахова-Ангелова, М. Актуальные тенденции при выборе болгарами личных имен: исследование имен новорожденных в Софийской области – *Вопросы ономастики*, 3 (2017), 52-71. < http://onomastics.ru/sites/default/files/doi/10.15826/vopr_onom.2017.14.3.022.pdf> DOI: 10.15826/vopr_onom.2017.14. 3.022.
- Влахова-Ангелова 2020:** Влахова-Ангелова, М. За унисекс имената в съвременната българска личноименна система. В: *ДОКЛАДИ от Международната годишна конференция на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“* (София, 2020 г.). В. Мичева, Д. Благоева, М. Витанова, М. Цибранска, С. Колковска, Т. Александрова (отг. ред.), т. 2. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, с. 110-122. < https://ibl.bas.bg/wp-content/uploads/2020/07/PROCEEDINGS_IBLCONF2020_vol2.pdf>.
- Влахова-Ангелова 2021:** Влахова-Ангелова, М. Лични имена, образувани от основата *бог-*, в историческата и съвременната българска антропонимия. В: *Слѣдовати достоитѣ. Доклади от Международната ономастична конференция „Антропоними и антропонимни изследвания в началото на ХХI век“*. А. Чолева-Димитрова, М. Влахова-Ангелова, Н. Данчева (отг. ред.). София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, с. 185-201. < [>](https://press.bas.bg/bg/eBooks-105/show-106(29))

- Данчева 2019:** Данчева, Н. Модните лични имена в началото на ХXI век. – *Лингвистични проблеми*, 1, (2019), 1, 272-285.
- Данчева 2020:** Данчева, Н. Съпоставка на личноименните системи на някои градове от Източна и от Западна България. – В: Сборник с доклади от Четиринаесетата международна конференция по социолингвистика „Градска култура и езиково разнообразие“. Кр. Алексова и др. (съст.). София, (2020), с. 53-64. – под печат.
- Данчева 2021:** Данчева, Н. Наблюдения върху женските лични имена в гр. Варна в началото на 21-и век. В: *Следовати достоитъ. Доклади от Международната ономастична конференция „Антропоними и антропонимни изследвания в началото на ХXI век“*. А. Чолева-Димитрова, М. Влахова-Ангелова, Н. Данчева (отг. ред.). София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, с. 225-235. <[>](https://press.bas.bg/bg/eBooks-105/show-106(29))
- Дебус 1995a:** Debus, Fr. Metoden und Probleme der sociologisch orientierten Namenforschung. In: *Namenforschung. Ein internationales Handbuch zur Onomastik*. 1. Teilband. Eichler, E., Hilry, G., Löffler, H., Steger, H., Zgusta, L. (Hrsg.). Berlin/New York: De Gruyter, S. 344-351.
- Дебус 1995б:** Debus, Fr. Sociolinguistik der Eigennamen. Name und Gesellschaft (Sozio-Onomastik). – In: *Namenforschung. Ein internationales Handbuch zur Onomastik*. 1. Teilband. Eichler, E., Hilry, G., Löffler, H., Steger, H., Zgusta, L. (Hrsg.). Berlin/New York: De Gruyter, S. 393-399.
- Дебус 1999:** Debus, Fr. Namenszoologie. In: *Akten des 18. Internationalen Kongresses für Namenforschung. B. III. Namenszoologie*. D. Kremer, Fr. Debus (Hrsg.). Tübingen: Niemeyer, S. 1-3.
- Дебус и др. 2001:** Debus, Fr. et al. *Name und Gesellschaft. Soziale und historische Aspekte der Namengebung und Namenentwicklung*. In the series Thema Deutsch, band 2. Ed. by Jürgen Eichhoff, Wilfried Seibicke, Michael Wolffsohn. Mannheim: Dudenverlag.
- Заимов 1988:** Заимов, Й. *Български именник*. София: БАН.
- Зайбике 2002:** Seibicke, W. *Vornamen*. Frankfurt am Mein – Berlin: Verlag für Standesamtswesen, Frankfurt am Main; vollständig überarbeitete Edition (1. Mai 2002).
- Илчев 1969:** Илчев, Ст. *Речник на личните и фамилните имена у българите*. София: Изток – Запад (второ издание, 2012).
- Калканова 2004:** Калканова, Т. *Популярно ли е твоето име?* София: УИ „Св. Кл. Охридски“.
- Ковачев 1995:** Ковачев, Н. *Честотно-етимологичен речник на личните имена в съвременната българска антропонимия*. Велико Търново: ПИК.

- Кондукторова-Вълканова 1978:** Кондукторова-Вълканова, А. Сложните лични имена от славянски произход в съвременното именуване на българите (словообразувателна структура). – В: *Аспирантски сборник*. Т. 5. Велико Търново: ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, №1, с. 23-33.
- Кондукторова-Вълканова 1986:** Кондукторова-Вълканова, А. Новите сложни имена в българската антропонимия. – *Език и литература*, №5, (1986), 77-82.
- Науман 1999:** Naumann, H. Zentrum und Peripherie sozioonomastischer Betrachtungen. In: *Akten des 18. Internationalen Kongresses für Namensforschung. B. III. Namensoziologie*. D. Kremer, Fr. Debus (Hrsg.). Tübingen: Niemeyer, S. 4-14.
- Община Стара Загора,** История на града, <https://www.starazagora.bg/bg/istoriya-na-grada>.
- Суперанска 1973:** Суперанская, А. *Общая теория имени собственного*. Москва: Наука.
- Чобанов 1987:** Чобанов, Ив. За съкращаването на женските сложни лични имена. – В: *Научни трудове на Пловдивския университет*, том 25, кн. 1, Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, с. 39-146.
- Чолева-Димитрова 2016:** Чолева-Димитрова, А. Съвременна българска антропонимия. – В: Сб. „*Светът е слово, словото е свят*“ от Юбилейна национална конференция с международно участие, посветена на 25 год. от основаването на Филологическия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ (Благоевград, октомври, 06 – 07. 10. 2016 г.). А. Пенчева, Д. Георгиев, Л. Ненова (съст.). Благоевград: УИ „Неофит Рилски“, с. 170-182.
- Чолева-Димитрова 2017:** Чолева-Димитрова, А. Съпоставка на антропонимиата в големия град и малките населени места. – В: Сб. „*Интуиция и компетентност в езика, литературата и образоването*“. Кръгла маса, ноември 2016. Б. Янев и др. (съст.). Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, с. 55-66.
- Чолева-Димитрова, Влахова-Ангелова, Данчева, Петкова [2021]:** Choleva-Dimitrova, A., M. Vlahova-Angelova, N. Dancheva, G. Petkova. [Dynamics of First names in the Bulgarian anthroponymic system (according to fficial first names in the city of Sofia, in the years 2007 and 2014). – *Onoma*, 56 (2021), 57-84.] DOI: 10.34158/ONOMA.56/2021/3.
- Чолева-Димитрова, Данчева 2018:** Чолева-Димитрова, А., Н. Данчева. Личните имена в София и Варна през 2014 година. – В: *Проблеми на социолингвистиката*, т. 13, „Обществените процеси и тяхното отражение в езика“. Кр. Алексова и др. (съст.). Велико Търново: ИК „Знак’94“, с. 122-128.

- Чолева-Димитрова, Янев 2015:** Чолева-Димитрова, А., Б. Янев. Съвременната българска антропонимна система (Мода на личните имена), I ч. Пловдив: Хоризонти.
- Чолева-Димитрова, Янев 2016:** Чолева-Димитрова, А., Б. Янев. Модата на личните имена. Тенденции. – В: *Проблеми на социолингвистиката*, т. 12, „Езиковата ситуация – състояние и тенденции“, материали от XII международна конференция по социолингвистика, посветена на 75-годишнината от рождението на акад. М. Виденов. А. Г. Ангелов и др. (съст.). Велико Търново: ИК „Знак’94“, с. 171-176.
- Чолева-Димитрова, Янев, Влахова-Ангелова, Данчева 2017:** Чолева-Димитрова, А., Б. Янев, М. Влахова-Ангелова, Н. Данчева. Съвременната българска антропонимна система (Личните имена в големия град и малките селища). – В: *Сборник с доклади от Международната юбилейна конференция на ИБЕ*. Т. Александрова, Д. Благоева (отг. ред.). София: ИБЕ, т. I, с. 254-264.
- Янев 2009:** Янев, Б. *Система на личните имена в българския и немския език*. Пловдив: УИ „Паисий Хилendarски“.

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ, ГРАФИКИТЕ И ФИГУРИТЕ

Графика № 1 – стр. 114

Графика № 2 – стр. 114

Графика № 3 – стр. 115

Графика № 4 – стр. 116

Графика № 5 – стр. 122

Графика № 6 – стр. 123

Графика № 7 – стр. 124

Графика № 8 – стр. 125

Таблица № 1 – стр. 20

Таблица № 2 – стр. 21

Таблица № 3 – стр. 24

Таблица № 4 – стр. 24

Таблица № 5 – стр. 26

Таблица № 6 – стр. 28

Таблица № 7 – стр. 29

Таблица № 8 – стр. 30

Таблица № 9 – стр. 31

Таблица № 10 – стр. 33

Таблица № 11 – стр. 34

Таблица № 12 – стр. 39

Таблица № 13 – стр. 39

Таблица № 14 – стр. 42

Таблица № 15 – стр. 44

Таблица № 16 – стр. 45

Таблица № 17 – стр. 47

- Таблица № 18 – стр. 48
Таблица № 19 – стр. 48
Таблица № 20 – стр. 50
Таблица № 21 – стр. 51
Таблица № 22 – стр. 52
Таблица № 23 – стр. 53
Таблица № 24 – стр. 56
Таблица № 25 – стр. 57
Таблица № 26 – стр. 59
Таблица № 27 – стр. 61
Таблица № 28 – стр. 62
Таблица № 29 – стр. 63
Таблица № 30 – стр. 64
Таблица № 31 – стр. 67
Таблица № 32 – стр. 68
Таблица № 33 – стр. 70
Таблица № 34 – стр. 72
Таблица № 35 – стр. 75
Таблица № 36 – стр. 76
Таблица № 37 – стр. 79
Таблица № 38 – стр. 80
Таблица № 39 – стр. 84
Таблица № 40 – стр. 84
Таблица № 41 – стр. 86
Таблица № 42 – стр. 87
Таблица № 43 – стр. 90
Таблица № 44 – стр. 91
Таблица № 45 – стр. 93
Таблица № 46 – стр. 94
Таблица № 47 – стр. 95
Таблица № 48 – стр. 97
Таблица № 49 – стр. 97
Таблица № 50 – стр. 99

- Таблица №51 – стр. 100
Таблица №52 – стр. 102
Таблица №53 – стр. 103
Таблица № 54 – стр. 107
Таблица № 55 – стр. 108
Таблица № 56 – стр. 109
Таблица № 57 – стр. 110
Таблица № 58 – стр. 112
Таблица № 59 – стр. 113
Таблица № 60 – стр. 117
Таблица № 61 – стр. 117
Таблица № 62 – стр. 119
Таблица № 63 – стр. 119
Таблица № 64 – стр. 121
Таблица № 65 – стр. 121
Таблица № 66 – стр. 129
Таблица № 67 – стр. 131
Таблица № 68 – стр. 132
Таблица № 69 – стр. 137
Таблица № 70 – стр. 138
Таблица № 71 – стр. 138
Таблица № 72 – стр. 139
Таблица № 73 – стр. 140
Таблица № 74 – стр. 140
Таблица № 75 – стр. 141
Таблица № 76 – стр. 142
Таблица № 77 – стр. 142

Фигура № 1 – стр. 21
Фигура № 2 – стр. 27
Фигура № 3 – стр. 29
Фигура № 4 – стр. 34
Фигура № 5 – стр. 37
Фигура № 6 – стр. 41

- Фигура № 7 – стр. 44
Фигура № 8 – стр. 48
Фигура № 9 – стр. 49
Фигура № 10 – стр. 53
Фигура № 11 – стр. 57
Фигура № 12 – стр. 58
Фигура № 13 – стр. 64
Фигура № 14 – стр. 69, 71
Фигура № 15 – стр. 72
Фигура № 16 – стр. 92
Фигура № 17 – стр. 96
Фигура № 18 – стр. 101
Фигура № 19 – стр. 108
Фигура № 20 – стр. 109
Фигура № 21 – стр. 111
Фигура № 22 – стр. 111
Фигура № 23 – стр. 118
Фигура № 24 – стр. 118
Фигура № 25 – стр. 120
Фигура № 26 – стр. 120
Фигура № 27 – стр. 133
Фигура № 28 – стр. 134
Фигура № 29 – стр. 135
Фигура № 30 – стр. 136

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

Съкращения на справочна литература:

- SV** – Spectrum voornamenboek. Samengesteld door dr. J. van der Shaar, bewerkt door drs. D. Gerritzen en dr. J.B. Berns. Eerste druk: 1964; Twinfigste herziene en uitgebreide druk: 1992, Haag.
- SVB** – Müller-Urban, Kristiane. Die schönsten Vornamen aus aller Welt. 3 Auflage. Augsburg, 1998.

Други съкращения:

- вж. – виж
гр. – гръцки
дат. – датски
евр. – еврейски
ЖЛИ – женски лични имена
ЗЗЛД – Закон за защита на личните данни
лат. – латински
ЛИ – лично име
мн. – множествено
мч. – мъченик
МЛИ – мъжки лични имена
напр. – например
нем. – немски
норв. – норвежки
НСИ – Национален статитически институт
под. – подобни
пр. – прочие
срв. – сравни
т.напр. – така например
фр. – френска (форма)
фиг. – фигура
хол. – холандски

ENGLISH SUMMARY

First Name Trends in Bulgarian Cities

This study represents the third phase of the project The contemporary Bulgarian anthroponymic system (First name trends), which aims to examine the newborn naming tendencies in different-sized cities across Bulgaria. Its objective is to survey naming practices from the four corners of Bulgaria for the period 2014-2015. In addition to the three major cities that are traditionally analyzed – Sofia, Plovdiv and Varna, this study also includes regional centers: Vidin, Rousse, Stara Zagora, and Blagoevgrad. The study samples over 4300 first names of newborns from various cities around Bulgaria.

The decision to survey cities was not coincidental. It was based on the country's demographic flow, the ever increasing depopulation of rural areas, and the desire, especially of young people, to live in a big city, which offers better economic conditions for their personal development. The choice to study cities was made with "the clear motivation that their inhabitants are representative of the country's entire territory, and it's where newborns are most numerous" (Чолева-Димитрова, Янев 2015: 8).

The study reviews the first names of newborn boys and girls in seven Bulgarian cities for the period 2014-2015. Analyzing the names of the youngest representatives of the nation presents an opportunity to outline the different tendencies of the Bulgarian anthroponymic system. In turn, this can help delineate the current changes in the preferences of Bulgarians, if traditions are being preserved, as well as the popularity of anthroponymic fashions (Чолева-Димитрова, Янев 2015; 2016). The extent to which smaller cities that are regional centers have kept traditional naming practices, is a question that excites not just scientists, but also a large proportion of the public.

The applied research followed to a large degree the methodological models applied to its previous two phases. Male and female names were examined separately, taking into consideration the frequency of their use. Considerable focus was placed on the meaning of the most popular names. It scrutinized Bulgarian naming tendencies in a lingo-cultural and purely linguistic context (such as common names from the Christian calendar and folk tradition), borrowed forms of domestic names, as well as extra linguistic analysis.

The study was based on official data especially compiled by the National Statistical Institute. It is composed of 7 corpora, each comprising the male and female first names of children born in this city in a particular year. The data from the three largest cities – Sofia, Varna, and Plovdiv are from 2014. They are exhaustive and contain a full list of newborn names. The corpora on Blagoevgrad, Vidin, Rousse, and Stara Zagora are from 2015. Unfortunately, they do not contain the full list of names. The reason is the GDPR legislature, which forbids administrative rosters from listing names that were given to just one or two newborn individuals.

The statistical method was widely used in the study, especially when preparing comparative analyses. They present a detailed evaluation of the frequency of different anthrponyms according to their geographic distribution. This emphasized some of the local preferences, and allowed for an examination of the tendencies in all four corners of the country. Comparative analyses were applied in the research of traditional names and their modern variants, and some conclusions were drawn regarding the distribution of traditional names and competing modern or borrowed versions.

The study seeks to uncover a connection between naming trends and certain factors that influence the traditional cultural naming practices. It tries to establish the degree to which contemporary pop culture affects name choice and creates a particular interest for some names.

The detailed analyses resulted in the following conclusions:

- We recognize that the processes characteristic of the Bulgarian first name system in the 21st century have an international character. These trends are linked to influences from western Europe and the USA. A considerable number of Bulgarians live abroad, and there are a lot of international marriages. The process of internationalization and unification concerns all cultures and nations, particularly those in Europe.

- Another tendency is that midsized cities follow to a large extent trends from the big cities, but still retain particular specifics. Almost every city has certain names that appear there frequently, but were not observed in other places.

- The data indicated that traditions are mostly kept with male first names. Some of the preferred traditional names are linked to Bulgarian rulers rediscovered in the Revival period: Asen, Boris, Kubrat, Presian, Simeon, Tervel, etc.

- Typical Bulgarian names that topped the naming charts 50 years ago are virtually disappearing in both the large and midsized cities.

Анна Чолева-Димитрова, Мая Влахова-Ангелова, Надежда Данчева

**МОДА НА ЛИЧНИТЕ ИМЕНА
В БЪЛГАРСКИТЕ ГРАДОВЕ**

Българска
Първо издание

Рецензенти: доц. д-р Катя исса
ст. преподавател д-р Гергана Петкова

Художник на корицата: София Попйорданова
Предпечат: Вероника Томчева

Формат: 60x90/16
Печатни коли: 10,00

Печатница на Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“
1113 София, ул. „Акад. Г. Бончев“, бл. 5

www.press.bas.bg

ISBN on-line: 978-619-245-189-9

В обсега на изследването са промените в именника на българите в най-големите градове, които задават модата в именуването у нас – София, Пловдив и Варна, както и промените в средно големите градове, разположени в четирите посоки на географската ни карта – Видин, Русе, Благоевград и Стара Загора.

Трудът представя резултатите от съвременното именуване за периода 2014 – 2015 година. Доколко по-малките градове, които са всъщност областни центрове, са съхранили традицията в номинативните практики, е въпрос, който вълнува не само учениците, изследващи антропонимията, но и една голяма част от гражданското общество. Тенденция, характерна за именуването в средно големите градове, е, че в тях до голяма степен се следват модите в най-големите, но имат и своя специфика. Почти във всеки град съществуват и имена с висока честотност, които не са характерни за останалите населени места.

Типично българските имена, които допреди 50 години са в началото на антропонимните таблици, днес са на изчезване не само в най-големите, но и в средните по големина градове у нас. Има тенденция на повишен интерес към имената на българските Владетели, през последните години те са едни от най-предпочитаните.

Отчитаме и международността на процесите. Могуте са свързани с влияния, извършили преди всичко, от страните в Западна Европа.

В началото на 21. век процесите, които се извършват с нашата антропонимна система, са твърде динамични. Анализът на личните имена на най-младите представители на нацията, новородените момичета и момчета, ни дава възможност да очертаем тенденциите на българската антропонимна система.

От авторите

www.press.bas.bg

